

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce
Veřejný a soukromý zájem a rozvoj společnosti

Adéla Jouklová

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Adéla Jouklová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Veřejný a soukromý zájem a rozvoj společnosti

Název anglicky

Public and private interest and development of society

Cíle práce

Cílem práce je mj. – zjištění stavu a způsobu uplatňování veřejného zájmu příslušnými orgány regionu – identifikace nejčastějších konfliktů veř a soukr. zájmů a způsob jejich řešení vč. dopadů nesprávných rozhodnutí na rozvoj regionu. Součástí cíle práce je i vypracování tezí návrhu optimalizačních opatření k uplatňování veřejného zájmu v rámci rozvoje regionu

Metodika

V práci není vedena přesná linie mezi teoretickou a praktickou částí, z důvodu uceleného naplnění cíle práce se zde částečně prolínají empirické i teoretičtější metody. Užito je tak i pozorování reality, věcné srovnávání, analýza textů literárních i právních předpisů (systémová, vztahová, kauzální), syntéza, indukce, dedukce, jakož

i metoda statistická.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran textu

Klíčová slova

Veřejný zájem, soukromý zájem, konflikt zájmů, nesprávné rozhodnutí, rozvoj, dlouhodobá strategie, region, občanská společnost,

Doporučené zdroje informací

Autor Pomahač, Richard

Autor Sládeček, Vladimír, 1954

Autor: Stehlík, Jiří

Autoři: Stanislav Benada; Marek Loužek

Břidlicový plyn : energetická revoluce? : sborník textů

Budoucnost lidského společenství – Koncepce trvale udržitelné lidské existence

Další autor : Malý, Ivan, 1964- (Autor)

Další literatura po domluvě s vedoucím práce

ISBN 80-210-2236-1

ISBN: 807184795X

ISBN: 978-80-7400-447-6

ISBN 978-80-7478-002-8

ISBN 978-80-87460-12-2

Název Obecné správní právo

Název Veřejná správa

Problémy definování a prosazování veřejného zájmu : sborník referátů z teoretického semináře

pořádaného Katedrou veřejné ekonomie ESF MU v Brně ve spolupráci s Asociací veřejné ekonomie /

[uspořadatel Ivan Malý]

zákon č. 40/2009 Sb. , Trestní zákoník

Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Viktor Jansa, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 26. 9. 2014

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 20. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci Veřejný a soukromý zájem a rozvoj společnosti jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob

V Praze dne _____

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala všem skvělým lidem, kteří mě prováděli celou cestou mého studia. V první řadě patří velké díky JUDr. Viktoru Jansovi, CSc., za cenné rady, pomoc a vstřícnost během celého procesu tvorby diplomové práce. Dále bych chtěla nesmírně poděkovat svému partnerovi Martinovi, bez jehož pomoci a podpory bych se neobešla. Další díky patří všem vstřícným úředníkům městské části Prahy 11, kteří mi ochotně poskytli potřebné informace. V neposlední řadě nesmím zapomenout poděkovat celé své široké rodině a přátelům, kteří mi po celou dobu věřili, že to dokážu.

Veřejný a soukromý zájem a rozvoj společnosti

Souhrn

Diplomová práce je věnována duální kategorii veřejného a soukromého zájmu a jeho významu při rozvoji společnosti. V teoretické části práce je rozpracován historicko-filozofický pohled na kategorii zájmů, dále pojetí zájmů z pohledů politických, ekonomických a právních věd. Praktická část práce zpracovává aktuální konflikty zájmů v městské části Praha 11 prostřednictvím případové studie. Důraz je věnován zpracování metodiky návrhů optimalizačních opatření při aplikaci institutu veřejného zájmu v rozhodovací praxi příslušných orgánů s konkretizací k městské části Prahy 11. Další praktické směřování zahrnuje analýzu vybraných socioekonomických parametrů v předmětné městské části. Poslední díl empirické části je věnován konkrétnímu návrhu na zlepšení veřejného prostoru v regionu.

Klíčová slova

veřejný zájem, soukromý zájem, konflikt zájmů, rozvoj regionu, optimalizační opatření, občanská společnost, územní samospráva

Public and private interest and development of society

Summary

The diploma thesis deals with dual category of public and private interest and its importance of development of society. The theoretical part is elaborated with historical and philosophical perspective of category of interests, and also is elaborated with political, economic and legal aspects of conception of interests. Practical part of thesis processes actual conflicts of interests at municipal part of Prague 11 via case study. The accent is put to the process of methodical proposals of optimization provisions according to application of institute of public interest in decision – making practical issues. These provisions are concretized to municipal part of Prague 11. Next practical aiming collect analysis of selected socio – economic issues in particular municipal part. Last section of empirical part deals with concrete suggestion for improvement of public space in region.

Keywords

public interest, private interest, conflict of interests, regional development, optimization provisions, public society, local self - government

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika.....	12
2.1 Cíl práce.....	12
2.2 Metodika.....	12
3 Vývoj historicko-filosofického pojetí duální kategorie “veřejný a soukromý zájem”.....	14
3.1 Historie veřejného a soukromého zájmu.....	14
3.2 Filosofie veřejného a soukromého zájmu.....	16
4 Veřejný a soukromý zájem a politika.....	19
5 Veřejný a soukromý zájem z pohledu ekonomických věd.....	23
6 Současná právní úprava veřejného a soukromého zájmu a vybraná judikatura soudů vyšších instancí.....	27
6.1 Právní úprava veřejného a soukromého zájmu a souvisejících pojmů v Ústavním pořádku.....	28
6.2 Veřejný a soukromý zájem v oblasti práva veřejného.....	32
6.3 Veřejný a soukromý zájem v oblasti práva soukromého.....	39
6.4 Vybraná judikatura k pojetí veřejného a soukromého zájmu.....	42
7 Metodiky optimalizačních opatření k uplatňování veřejného zájmu.....	45
7.1 Metodický pokyn pro ukotvení optimalizačního opatření k uplatňování veřejného zájmu.....	46
7.1.1 Strategický plán obce a jeho rozbor.....	46
7.1.2 Konkretizování veřejného zájmu.....	46
7.1.3 Okruhy působení veřejného zájmu.....	49
7.1.4 Související právní předpisy.....	50
7.1.5 Možnosti optimalizačních opatření.....	51
7.2 Příklad metodiky optimalizačního opatření v Městské části Praha 11.....	53
8 Případová studie k uplatňování veřejného zájmu v Městské části Praha 11	54
8.1 Problémy aplikace veřejného zájmu.....	54
8.2 Identifikace veřejného zájmu v praxi.....	56
8.3 Praktické kauzy konfliktů veřejných a soukromých zájmů.....	61

9 Vybrané sociálně ekonomické parametry konfliktů mezi veřejným a soukromým zájmem v MČ Praha 11.....	68
9.1 Podmínky života na Praze 11.....	68
9.2 Ekonomické směřování v roce 2016.....	75
10 Návrh na zlepšení veřejného prostoru ve veřejném zájmu v Městské části Praha 11.....	79
10.1 Zdůvodnění projektu.....	79
10.2 Definice a cíl projektu.....	80
10.3 Strategie projektu.....	81
10.4 Očekávané výstupy, výsledky a dopady realizace projektu.....	81
10.5 Plán rizik.....	82
11 Závěr.....	85
12 Seznam literatury.....	87
13 Přílohy.....	93
Příloha č. 1 - Mapa plánovaných stavebních projektů na Praze 11.....	93
Příloha č. 2 - Programové prohlášení Rady městské části Praha 11 pro volební období 2014 – 2018.....	93

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přírůstek obyvatelstva.....	70
Tabulka 2: Přehled občanské vybavenosti.....	74
Tabulka 3: Příjmy MČ Praha 11.....	76
Tabulka 4: Výdaje MČ Praha 11.....	76

Seznam grafů

Graf 1: Dlouhodobé hledisko počtu obyvatel MČ Praha 11.....	68
Graf 2: Vývoj počtu obyvatel MČ Praha 11.....	69
Graf 3: Věkové rozložení obyvatelstva.....	70
Graf 4: Závislost mezi počtem obyvatel a dokončenými byty.....	71
Graf 5: Dokončené byty v MČ Praha 11.....	71
Graf 6: Přehled občanské vybavenosti v MČ Praha 11.....	74
Graf 7: Přehled škol v MČ Praha 11.....	75

Graf 8: Podíl dílčích příjmů na celkových příjmech, rozpočet MČ Praha 11 na rok 2016..	77
Graf 9: Podíl dílčích výdajů na běžných výdajích, rozpočet MČ Praha 11 na rok 2016.....	77
Graf 10: Podíl dílčích výdajů na kapitálových výdajích, rozpočet MČ Praha 11 na rok 2016	78

Seznam obrázků

Obrázek 1: Umístění parku.....	79
--------------------------------	----

1 Úvod

Občanská společnost a s ní související právní systém a další aspekty, které s sebou přináší, je věc vhodná k zamyšlení. Po dlouhém uvažování, autorka našla téma ve svém bezprostředním okolí. S ohledem na široké možnosti, které představuje posuzování zájmů společnosti, kdy v různých případech jsou tyto zájmy přejmenovávány na zájmy veřejné, se autorka rozhodla podrobit zkoumání fenomén veřejného zájmu a s ním souvisejícího zájmu soukromého.

Dnes a denně naši komunální i vrcholnou politickou scénou otřásají kauzy spočívající ve střetu zájmů. Co je důležitější: dálnice Českým středohořím nebo ochrana životního prostředí a kulturního dědictví? Občanská vybavenost a zeleň pro stávající obyvatele nebo prosperita stavebníka spočívající ve výstavbě nových bytů a tím pádem zabírající prostor pro veřejný život v obci? Záměry vedení Evropské unie nebo klid a bezpečí jejích občanů? Na všech úrovních a ve všech oblastech našeho života nesprávně uplatňovaný institut veřejného zájmu přináší obrovské ekonomické, sociální a morální ztráty a zhoršuje kvalitu našeho života a způsobuje nespokojenost obyvatel. Často přitom dochází k situaci, kdy příslušné orgány veřejné správy řešení těchto konfliktů odkládají a snaží se o aplikaci své výkonné moci cestou nejmenšího odporu nebo naopak, s ohledem na dění na současné politické scéně všech úrovní, jsou vybrané případy záměrně medializovány, a opět je vhodné položit otázku „v čímu zájmu se tak děje“? Je třeba důsledně rozlišovat, zda se jedná o zájem veřejný, soukromý či zájem více soukromých subjektů, které svůj plán převlékají do pláště veřejného zájmu. Ve stručnosti je třeba konstatovat, že otázky spojené s veřejným a soukromým zájmem jsou dnes živým a společensky významným, avšak citlivým tématem.

Diplomová práce může naplnit veškeré formální požadavky na ni kladené, aniž by se zabývala v kritickém duchu aktuálními společenskými problémy. Avšak tato práce je na vybrané problémy praxe významně zaměřena. Autorka rozkryje aktuální konflikty, které se odehrávají v místě jejího bydliště a to v městské části Praha 11. Kauzy, které budou rozpracovány, mají vyšší mediální přesah a dotýkají se celospolečenských otázek v oblasti ochrany životního prostředí, vůle obyvatel a na druhé straně rozhodovací praxi správních orgánů a postojů soukromých subjektů. Odborné zaměření odpovídá studijnímu profilu autorky a také její kariérní orientaci. Pohybuje se v prostředí státní správy a aktivně sleduje

komunální rozvoj v jejím bydlišti.

Z důvodu potřebné orientace v problematice veřejného a soukromého zájmu bude první část rozpracovávat filosofická východiska a historii zájmů, dále v této souvislosti bude přiblížen pohled na zájmy z hlediska ekonomických, politických a právních věd. Prostřednictvím vhledu do práva ústavního a relevantních právních předpisů práva veřejného a soukromého společně s vybranými judikáty soudů vyšších instancí rozpracuje autorka souvislosti duální kategorie veřejného a soukromého zájmu.

V praktické části vypracuje autorka metodiku návrhů optimalizačních opatření k uplatňování veřejného zájmu na municipální úrovni. Případová studie kriticky zhodnotí aktuální problematiku kauzy zájmů v městské části Praha 11 a společně s vybranými socioekonomickými parametry uvede realitu života v městské části. Poslední praktickou část práce autorka věnuje konkrétnímu návrhu – projektu na zlepšení komunitního života ve veřejném zájmu.

Jako studentka, občanka a obyvatelka si autorka pokládá otázku, zda existuje mechanismus, kterému se podaří spravedlivě veřejný zájem identifikovat a efektivně tak zabránit podružným soukromým zájmům? Je vůbec možné uspokojit zájmy všech obyvatel, tak aby mohl být jistě proklamován veřejný zájem v obci? Na tyto otázky a další témata související s veřejným a soukromým zájmem v souvislosti s rozvojem společnosti se diplomová práce bude snažit odpovědět.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cíl této práce byl od samého počátku chápán jako jakýsi praktický výstup, který může orgánům územní samosprávy usnadnit jejich rozhodovací činnost. V tomto smyslu je cílem práce vytvoření praktického metodického instrumentu sloužícího k identifikaci veřejného zájmů orgány územní samosprávy a jeho součástí je rovněž zpracování konkrétního návrhu optimalizačního opatření k uplatňování veřejného zájmu v rámci rozvoje daného regionu.

2.2 Metodika

Zadání předpokládá prolínání teoretické a praktické části, kdy hranice těchto dvou částí nejsou tak ostré. Avšak v průběhu zpracování obě části vykrytalizovaly do současné podoby a podstatné rozdělení je patrné. V praktické části jsou využity teoretické poznatky získané důkladnou analýzou zdrojů a následně zpracované do rešerše. A dále autorka pro praktickou část využila své znalosti z právní praxe a chodu úřadu veřejné správy. S ohledem na nutnost důkladného rozpracování metodiky práce využila autorka následující postupy:

- a) Studium doporučené literatury, výběr dalších relevantních zdrojů získaných návštěvou univerzitní knihovny, Parlamentní knihovny ČR a právních předpisů prostřednictvím právního programu ASPI,
- b) sběr dat a informací z důvěryhodných internetových zdrojů jako jsou oficiální webové stránky územní samosprávy, či webových bulletinů,
- c) věcný obsah informací byl analyzován a uspořádán do logického souhrnu, který byl následně literárně zpracován,
- d) meritum osnovy diplomové práce bylo zachováno, avšak postupem zpracování byly některé části doplněny, přeskupeny, a nebo úplně vyloučeny s ohledem na požadovaný rozsah práce,
- e) práce je rozvržena od obecného pojetí veřejného a soukromého zájmu ve světle filosofických a historických pojetí, následně jsou rozpracovány pohledy na duální kategorii zájmů z pohledu věd ekonomických a politických. V této fázi byla použita

analýza literárních zdrojů, ze kterých byly využity relevantní poznatky o zkoumaném problému. Systémová a kauzální analýza byla zaměřena na relevantní právní předpisy a vybrané judikáty,

- f) praktická část práce se věnuje návrhu metodiky optimalizačních opatření při uplatňování veřejného zájmu v regionu, následně prostřednictvím případové studie kauzálně rozebírá vybrané konflikty zájmů v konkrétním regionu – městské části Praha 11. Socioekonomické aspekty jsou zkoumány statistickými metodami, kdy výsledky těchto aspektů jsou zpracovány do přehledných grafů, tabulek a jsou doplněny příslušnou věcnou legendou, která jednotlivé výstupy statistického zkoumání syntetizuje do logického obrazu. Dedukcí současné situace v městské části Prahy 11 se autorka rozhodla věnovat vypracování konkrétního návrhu pro zlepšení veřejného prostoru a snahou tak přispět k uplatňování veřejného zájmu v příslušném regionu. Projekt sleduje trojrozměrný cíl spojený s vymezenými atributy v konkrétním zadání, navrhuje možnosti řešení, časový a modelový rámec a definuje relevantní rizika,
- g) závěrečné shrnutí práce obsahuje nejdůležitější přínosy a znalosti, které autorka získala zpracováním určeného tématu a je doplněno seznamem použitých zdrojů a relevantními přílohami.

Z metodologického hlediska byly využity empirické metody pozorování reality, věcného srovnání, rozbor literárních textů a právních předpisů, statistická analýza a syntéza příslušných údajů a dat. Organizací dostupných poznatků s vlastními znalostmi a příslušnou komparací právních předpisů bylo dosaženo návrhů optimalizačních opatření. Dále se autorka zaměřila na komparaci postojů ve vybraných konfliktech zájmů v předmětném regionu, aby zjistila typy a příčiny jejich rozdílnosti a případné podobnosti.

V závěru práce autorka konstatuje, že použité metody a postupy jsou využity s nejlepším vědomím, svědomím a s dostupnými znalostmi autorky o těchto způsobech zkoumání. Je třeba doufat, že jejich využití bude zhodnoceno jako zdařilé a vedlo k efektivnímu naplnění definovaného cíle diplomové práce.

3 Vývoj historicko-filosofického pojetí duální kategorie “veřejný a soukromý zájem”

3.1 Historie veřejného a soukromého zájmu

Aby diplomová práce mohla vhodně a účelně definovat, analyzovat a představit veřejný zájem, jak je upraven v soudobé legislativě a judikatuře, je třeba začít nejdříve s pojmem ještě obecnějším, ze kterého veřejný zájem vychází – a to výkladem pojmu **veřejnost a zájem**.

Oddělení veřejnosti a soukromé domácnosti je z politické filosofie známo již od počátku antického městského státu. Soukromé a veřejné bylo jednoznačně rozlišováno a odpovídalo hranici mezi domácností (*oikos*) na straně jedné a oblastí politiky (*polis*) na druhé straně. Toto rozdělení se stalo konstitutivním prvkem politického myšlení antiky. Z této filosofie (normativní politické) je *polis* interpretována jako dokonalá forma lidské pospolitosti, která je založena na svobodě, rovnosti a plnohodnotné lidské existenci. Naproti tomu domácnost se charakterizuje jako sféra nutnosti, životních potřeb a z něj vyplývající hierarchie a nesvoboda. Kdo patřil do *polis*, mohl diskutovat s ostatními a podílet se na správě společných věcí. Ten, kdo proti tomu žil jen v soukromí, olupoval se o možnost rozvinutí lidských schopností a své existence. Dle Aristotela je člověk občanem – politickou bytostí, která slouží politickému celku. Kdo nežil jako občan *polis*, stával se bezcenným tzv. ne-občanem, a nepředstavoval *de facto* člověka. Tímto životem žili v antickém Řecku např. ženy a otroci¹.

Římské právo zachovává dělení sfér mezi veřejnou a soukromou, kdy veřejný sektor představuje pojem *publicum* či *publicus* a soukromý sektor *privatus*. Veřejné tedy v antice představovalo to, co bychom dnes mohli nazvat společný prostor kolektivního politického jednání. V antice postavení svobodného občana představovalo skutečnost být osvobozen od ekonomické aktivity a být tedy schopen vykonávat službu veřejnosti, podílet se na vládě a správě společných věcí. Tento způsob života byl v etickém smyslu chápán jako jediný způsob dobrého a cnotného života. Z tohoto základu vychází republikánské politické myšlení, které je postaveno na ideji společného provádění vlády a politiky ve prospěch

1 GÜMPLOVÁ, Petra. Modernita a úpadek veřejné sféry: Koncept veřejnosti a deliberativní politiky v díle Hannah Arendtové a Jürgena Habermase. Academia [online]. [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: https://www.academia.edu/6657022/Modernita_a_úpadek_veřejnej_sféry_Koncept_veřejnosti_a_deliberativní_politiky_v_díle_Hannah_Arendtové_a_Jürgena_Habermase

všech (res publica) a tudíž vyžaduje, aby se občané aktivně podíleli na službě veřejnosti a účastnili se života komunity².

Dle známého německého sociologa a filosofa Jürgena Habermase během středověku rozdíl mezi veřejnou a privátní sférou nebyl dodržován a oddělován striktně tak, jak tomu bylo v antice. Středem veškerých vztahů středověké hospodářské organizace je panský dům. Půda je chápána jako sféra veřejnosti, pak není možné postavení pána domu definovat jako soukromou, ale spíše jako veřejnou moc. Z hlediska nadřazené moci jde sice o soukromou oblast, avšak v odlišném smyslu než v moderním soukromém právním řádu. Soukromé a vrchnostenské pravomoci splývají v jeden celek, jsou obě projevem jednotné moci. Veřejnost oddělená od soukromé sféry se nedá ve feudální společnosti pozdního středověku a na základě institucionálních kritérií prokázat. Existuje ale veřejná reprezentace panství, která je spíše než sociální oblast určitým atributem statusu. Rozvíjení reprezentativní veřejnosti je spjata s charakteristickými znaky osoby, s jejím zevnějškem, projevem, insigniemi, jednoduše urozeným chováním. Rétorická formule patří k reprezentativní veřejnosti stejně, jako diskuse k veřejnosti občanské. Reprezentativní veřejnost charakterizuje nejprve křesťanský rytíř, kterého nahrazuje humanisticky vzdělaný dvořan a dále například staroanglický gentleman. Nezávislá zemská šlechta postupně přestává být reprezentantem vlastního panství, aby se mohla stát reprezentací monarchy. Teprve s rozpadem feudální moci, opírající se krom panského a knížecího stavu i o církev (jejíž postavení se rovněž mění, v souvislosti s reformací), se oddělují v moderním smyslu i soukromá a veřejná sféra. Habermas velmi analyticky ukazuje, jak se formovala veřejná sféra. Vznik nového kapitalistického společenského řádu ve 13. století v severní Itálii považuje Habermas za první impuls pro změny. Zdůrazňuje význam rozvoje mezinárodního obchodu, který umožňoval nejen směnu zboží, ale také výměnu informací. U informací se zastavuje a upozorňuje na jejich (ne)veřejnost. Informace byly dlouhou dobu sdíleny v uzavřených privilegovaných skupinách a ostatní lidé k nim neměli přístup. To se změnilo až v 17. století, kdy veřejnost získala přístup k novinám a poštovním službám. Další podmínkou pro rozvoj veřejné sféry bylo dle Habermase oddělení majetku státu od majetku stavů, což mělo za důsledek úpadek reprezentativní veřejnosti a její místo zabral nový jev – veřejná moc. Tu představovaly stát a úřady. Veřejná moc byla spjata se státem a jeho kontinuitou. Věci veřejné se považovaly za věci státní. Protějšek státní moci

² Tamtéž

uvádí občanskou společnost, která tvoří nové publikum, a označuje ji jako občanskou veřejnost a vzniká tak soukromá sféra. Veřejná sféra se svým kritickým uvažováním začíná spolupodílet na utváření sociální reality a na počátku 18. století začíná pronikat i do tisku.³

Proměnu veřejnosti lze shrnout do několika základních fází, kdy ve starověkém Řecku představovala sféru společnou pro všechny občany, v antickém Římě vyjadřovala to, co se vztahovalo k římskému lidu jako celku. V následném středověku tento rozdíl nebyl již tak markantní a základem se stala půda (statek) a jeho pán. V konečné fázi se znovu společnost rozděluje a vzniká veřejná moc, představující politiku, stát a úřady a naproti tomu veřejnost občanskou, která představuje občany.

3.2 Filosofie veřejného a soukromého zájmu

Dle Habermase a Arendtové, kteří vycházejí z historicky specifické formy veřejnosti, vede jakákoliv transformace a vývoj sociálních a politických institucí k úpadku veřejnosti. Bodem zániku autonomní veřejnosti je dle Arendtové raně kapitalistická, masová společnost a dle Habermase pozdně kapitalistická společnost sociálního státu. Dle teorie Arendtové zaniká veřejnost v době, kdy vzniká společnost. Ta určuje vznik a rozšíření sociálního prostoru, souvisí s modernitou a procesy kapitalistické ekonomiky, národního státu, expanze byrokracie a masové společnosti. Tyto jevy dávají za vznik demokratickým revolucím. Vysvětluje to tím, že tyto procesy způsobují průnik veřejného a soukromého a převrací přirozenou hierarchii lidských činností. Stát přebírá funkci materiální produkce náležející původně soukromé domácnosti a bere na sebe podoby jakési nadrodiny. Veřejná participace občanů na správě společných záležitostí je nahrazena administrativním řízením kolektivního blahobytu a byrokracie, a stává se tak převládající formou správy. Upozorňuje na to, že antická pluralita jedinečných bytostí, které jednájí ve společném světě je nahrazena a mizí pod tlakem masifikace, kulturní nivelizace, konformity a formalizace. Jako výsledek se představuje zkorumpovaná forma veřejného života, která nemá nic společného s veřejným prostorem plurality. Arendtová prezentuje svůj pohled na současnou veřejnost nekompromisně a veřejnost versus moderní společnost pro ni představují dva neslučitelné principy. Myšlenky a názory této filosofky kritizovala celá řada jiných filosofů, kteří poukázali na to, že nelze identifikovat práci pouze jako sféru soukromou, je třeba se vypořádat s moderními formami ekonomické aktivity, procesy

³HABERMAS, Jürgen. Strukturální přeměna veřejnosti: zkoumání jedné kategorie občanské společnosti. Vyd. 1. Praha: Filosofia, 2000. Morální a politická filosofie. ISBN 80-7007-134-6.

vzájemného zprostředkování mezi sférami politiky, společnosti a soukromí. Poukazují na to, že moderní společnost se stala smíšenou veřejně soukromou sférou založenou na zprostředkujících institucích jako jsou trh, právo média atd. a trvání na jejich oddělení je zcela neudržitelné⁴.

Dle českého filosofa Antonína Mokejše nelze v současné době rozdělit sféru veřejnou a soukromou, které by stáli odděleně proti sobě, a znamenaly by pravý opak. Společnost lze rozdělit dle jednotlivých skupinových zájmů, jejich funkcí a možností, které vůči sobě často vytvářejí tendence. V případě, že se eliminují tyto zájmy a funkce společenských skupin, vyvěrá to, co je veřejné. Z úvahy českého filosofa následně vyplývá, že za veřejné lze považovat to, co je společenským skupinám společné (společné statky, instituce, zájmy, potřeby aj.). Je třeba si uvědomit, že s měnící společností se mění výčet věcí veřejných a s tím související úhel pohledu pozorovatele, jehož názor na to, co je v dané situaci součástí veřejného se může různit. Jako příklad lze uvést politiku, která představuje společně provozovanou činnost, nebo média, která jsou všem viditelná a sdělovaná, či vzájemný styk veřejnosti navzájem nebo styk veřejnosti s ustanovenou mocí. Co považuje Mokejš za absurdní leč realistické, je myšlenka, že vše, co je sdělované a zviditelňované, se za určitých podmínek může stát veřejným zájmem. Konkrétním příkladem jsou dle českého filosofa soudobá masmédia⁵.

Při rozebírání pojmů veřejnost nelze opomenout definování kategorie soukromí. To lze popsat jako intimní sféru člověka v jeho integritě, která zahrnuje veškeré projevy osobnosti konkrétní osoby. Do soukromí lze zahrnout hmotný i myšlenkový prostor jednotlivce.

Jak kdysi řekl známý politik a filosof Niccolo Machiaveli „*Zájmy jsou silnější než láska k otcům*“. Společnost se vyvíjí a rozvíjí na základě svých potřeb a zájmů. Potřebuje zájmy i potřeby uspokojovat a nejlépe je uspokojovat lepším a lepším způsobem. Aby mohl být splněn cíl, je třeba rozvíjet vztahy, neboť ty jsou jádrem potřeb a zájmů.

V odborné literatuře je se setkat s velkou šíří definic pojetí zájmu. V psychologickém pojetí zájmu jej lze rozdělit na tři pohledy. Prvním z nich je zájem ztotožňovaný s pojmem

4 GÜMPLOVÁ, Petra. Modernita a úpadek veřejné sféry: Koncept veřejnosti a deliberativní politiky v díle Hannah Arendtové a Jürgena Habermase. Academia [online]. [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: https://www.academia.edu/6657022/Modernita_a_%C3%BApadek_ve%C5%99ejn%C3%A9_sf%C3%A9ry_Koncept_ve%C5%99ejnosti_a_deliberativn%C3%AD_politiky_v_d%C3%ADle_Hannah_Arendtov%C3%A9_a_J%C3%BCrgena_Habermase

5 MOKREJŠ, Antonín. Veřejnost: skutečnost - iluze - fikce. Vyd. 1. Praha: Triton, 2005. ISBN 80-7254-498-5.

schopnosti, druhý pohled pojímá zájem jako složku osobnosti nebo charakteru, třetí pohled nahlíží na zájem jako na specifický psychický jev. Obecně je zájem chápán jako motiv nebo jako zvláštní případ snahy. Různé definice zájmu vycházejí z různých hledisek. Například experimentálně je zájem reakcí záliby, behavioristicky může být zájem definován jako generalizovaná tendence chování individua, přitahování určitými třídami aktivit nebo jako naučený motiv. Například G. Murphy prezentuje zájmy jako city, či pozornost doprovázející jednání nebo jako dispozici definovanou v termínech objektů⁶. Z pohledu psychologie se problematikou zájmu zabýval psycholog Lowman, který popsal zájmy jako relativně stabilní psychologické charakteristiky osob, které identifikují osobní ohodnocení (subjektivní atributy dobra nebo špatnosti, ohodnocené osobitou stupnicí, do které buď patří, nebo nepatří) připojené k jednotlivým skupinám povolání nebo činností ve volném čase⁷. Český uznávaný psycholog Milan Nakonečný se též věnuje problematice zájmu, který popisuje ve své Encyklopedii obecné psychologie jako afektivně založený vztah k poznávání. Zájem popisuje jako něco víc než pozornost, neboť zájem si může jedinec vybrat, zájem se tvoří vůči určitým objektům a trvá po nějaké časové období. Je možné zájem též spojit se zálibou a v tomto případě vznikne prostor k preferenci určitých jedincem vybraných zájmů před jinými „nezajímavými“ aktivitami. Dále Nakonečný předkládá úvahy psychologa G. W. Allporta, jehož představa zájmu představuje tzv. účast s nejhlubší úrovní motivace⁸. V utváření zájmů se uplatňuje řada faktorů jako je osobní zkušenost, pohlaví, sociální status, kulturní příslušnost, výchova, věk, aj.

Aby bylo možné správně nahlédnout na pojem soukromý zájem, je třeba se nejdříve zabývat pojmem soukromí jako takové. Dále bude nutné vyhodnotit soukromí zájem jako právo na soukromí a jeho případné omezení. Dostatečné informace by měli být k nalezení v soukromoprávních předpisech jako je např. občanský zákoník. Právo na soukromí a na vlastnictví je též vymezeno v Listině základních práv a svobod, které bude též podrobeno zkoumání.

Velký psychologický slovník popisuje soukromí jako stav, kdy nedochází k překročení míry sociálních interakcí, kterou si jedinec nebo skupina přeje zachovat. Dále jej vidí jako právo jednotlivce kontrolovat, psychologicky či fyzicky přístup druhých do svého

6 NAKONEČNÝ, M., HYLÍK, F. *Malá encyklopedie současné psychologie*, Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1973

7 WEINER, I. B., CRAIGHEAD E.W., Corsini Encyclopedia of Psychology, John Wiley & Sons, 2010

8 NAKONEČNÝ, Milan. Encyklopedie obecné psychologie. 2., rozš. vyd. Praha: Academia, 1997

osobního světa. S tímto se pojí právo na ochranu osobnosti, které představuje jednu z etických zásad činnosti člověka. Například v psychologii se tato zásada výrazně projevuje při experimentální činnosti. Údaje získané o účastnících jsou důvěrné a bez jejich souhlasu nejsou sdělitelné dále⁹.

4 Veřejný a soukromý zájem a politika

Jak moc variabilní jsou politické směry a přemýšlení o politice, tak moc se dá nalézt přístupů k definování a nazírání veřejnosti. Existují různé pojetí a charakteristiky, některé z nich budou v této práci představeny.

Autor Andrew Heywood, který se zabýval pojetím všeobecnosti, definoval význam veřejnosti jako členy určité pospolitosti. Veřejností není jejich část, ale všichni¹⁰. Avšak v jiném pojetí, které představuje například Mokrejš, se lze setkat s teorií, kdy považuje veřejné za chod společnosti jako celku. Veřejné tedy zahrnuje obecné a společné, co je dobře viditelné a je na očích všem. Veřejnost pojímá jako jistý prostor v rámci každého konkrétního společenství, který by měl umožňovat a také zaručovat viditelnost pro všechny členy příslušného společenství. Společenství se dle něj dělí na skupiny díky velké různorodosti potřeb, zájmů, funkcí, úloh a příležitostí. Následně tedy vzniká spor o to, co představuje okruh společného. Autor se tedy vyvazuje ze své definice a dává úkol lidem, že společné představuje závazky, úkoly či nároky, které má každý jednotlivý člen společnosti vůči ostatním členům a celé společnosti jako takové¹¹. Anglicky píšící autor Barry Bozeman se ve své knize *Public Values and Public Interest* (veřejné hodnoty a veřejný zájem - překl. z anglického jazyka) vidí největší rozdíl mezi veřejným zájmem a veřejnými hodnotami v tom, že veřejný zájem je ideální představou a pokrývá těžko zachytitelné jevy, avšak veřejné hodnoty představují specifický, rozpoznatelný obsah daného pojmu. Veřejné hodnoty představují dle Bozemana komplex osobních úsudků, které jsou postaveny na znalosti a emocionálních reakcích. Veřejné hodnoty společnosti jsou vnímány jako ty, které poskytují normativní konsenzus práv, benefitů, přednostních práv, která náleží občanům, dále jsou definovány tak, že jsou to též závazky občanů vůči společnosti, státu a všem navzájem a též představují principy, na kterých by měla být založena vláda a politika¹².

9 HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Velký psychologický slovník*. Vyd. 4., V Portálu 1. Ilustrace Karel Nepraš. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-686-5.

10 HEYWOOD, Andrew. *Politická teorie*. 1. vyd. Praha: EUROLEX BOHEMIA s.r.o., 2005.

11 MOKREJŠ, Antonín. *Veřejnost: skutečnost - iluze - fikce*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2005.

12 BOZEMAN, Barry. *Public values and public interest: counterbalancing economic individualism*.

Český politolog Oskar Krejčí se opírá o teorii trojí veřejnosti, kterou uvedl W. Russel Neumann. Tato teorie se snaží zachytit závislost a strukturu veřejnosti. Tato teorie vznikla v důsledku propasti mezi očekáváním demokratické teorie u průzkumu veřejného mínění, kdy teorie si myslela, že veřejnost se skládá z informovaných a politicky aktivních občanů. Výsledky průzkumů však přinesly diametrálně odlišné výsledky, než které se očekávaly. Neumann rozděluje veřejnost na tři skupiny, kdy nejpočetnější díl tvoří zhruba tři čtvrtiny společnosti a tento díl je tvořen lidmi, kteří mají slabou korelaci mezi jednáním, názory a znalostmi. Druhou nejpočetnější skupinu tvoří apolitičtí jedinci, kteří se o politické dění vůbec nezajímají. Nejmenší část zhruba pětiprocentní podíl tvoří skupina politicky aktivních jedinců tzv. aktivistů, jejichž vědění a znalosti jsou na podobné úrovni jako znalosti profesionálních politiků. Z těchto závěrů český politolog vyvozuje pragmatické závěry, kdy tvrdí, že veřejnost je ve většině politicky pasivní. Jedna skupina je pasivní nevědomě (většina společnosti), část je pasivní aktivně, tj. ze svého přesvědčení¹³.

V souvislosti s definováním pojmu veřejnosti v souvislosti politických věd, je třeba se zabývat termínem veřejná politika. Analýzou veřejné politiky diplomová práce přiblíží znaky veřejnosti v širším politologickém pojetí (chápání). Dle amerického politologa Jamese E. Andersona veřejná politika představuje proud záměrných činností realizovaných jedním či více aktéry při řešení nějakého politického problému či sledování určitého zájmu. Lze jej členit na veřejné politické nároky, rozhodnutí, prohlášení, činy a zamýšlené a nezamýšlené důsledky¹⁴. Další anglicky píšící autor Jenkins ve své knize Politická analýza z podobného časového období publikace jako předchozí autor, definuje veřejnou politiku jako soubor vzájemně provázaných rozhodnutí, přijatých politickým aktérem nebo skupinami aktérů při výběru cílů a cest jejich dosažení v rámci dané situace a realizačních možností¹⁵.

Český autor Martin Potůček přibližuje veřejnou politiku konkrétnější definicí, která nahlíží na veřejnou politiku jako disciplínu, která propracovává a aplikuje výkladové rámce sociologie, ekonomie, politických věd, práva, teorie řízení a dalších oborů k analýze a prognóze procesů formování a uplatňování veřejných zájmů. Veřejné zájmy se váží na řešení diferencovaných sociálních problémů. Veřejná politika se věnuje současně

Washington D.C. : Georgetown University Press, 2007,

13 KREJČÍ, Oskar. Politická psychologie. 1. vyd. Praha: Ekopress, s. r. o., 2004

14 ANDERSON, James E.: Public Policy Making. New York, Praeger Publishers 1975

15 JENKINS, W.I. Policy Analysis. Oxford, Martin Robertson 1978.

institucionálnímu zprostředkování těchto procesů veřejným, občanským a do jisté míry i komerčním sektorem v poloze, která je využitelná politickou praxí¹⁶. Ve stejné knize jmenovaného Potůčka, lze nalézt pojetí veřejné politiky dle amerického politologa B. Guye Peterse, jenž vymezuje veřejnou politiku jako souhrn činností vlády působící na občany a to prostřednictvím politických rozhodnutí, produktů politiky a důsledků politiky¹⁷. Z výše uvedených definic je zřejmé, že politologické pojetí veřejné politiky je úzce provázáno s úlohou státu. Veřejná politika se zabývá veřejností, která tuto politiku modeluje, předkládá jí své tužby a politika se je snaží uspokojovat. Veřejnost představuje silné propojení mezi ním a státním aparátem. Z hlediska politologie je zkoumán vztah občana ke státu pouze z pohledu státu směrem k tomuto jedinci, ale opačné tendenci není dáván prostor pro zamyšlení.

Z pohledu politologie bylo představeno několik různých variant náhledů na veřejnost z jejího pohledu. Autoři se liší v nazírání na veřejnost. Někteří ji pojmají jako vztah k jedincům ve společnosti, další nedělají rozdíly mezi jednotlivci a označují za veřejnost všechny jedince. Existuje i pojetí, které veřejnost úzce provazuje se státním aparátem. Sloučením jednotlivých teorií lze konstatovat, že za veřejnost v pojetí politologie, lze považovat koexistenci a vzájemné působení jedinců a státního aparátu, vztahy jedinců k sobě navzájem a všechny jedince dohromady, kteří jsou sjednoceni.

V předchozích odstavcích byl zanalyzováno nahlížení na veřejnost z pohledu politologie a politických věd. Následně se práce bude zabývat definováním zájmu z pohledu politiky.

V nejobecnější rovině lze dělit politické zájmy na zájmy individuální, skupinové a celospolečenské. **Individuální politický zájem** představuje trvalé soustředěné zaměření člověka na uspokojování určitých potřeb v politické oblasti společenského života. Každý takový jedinec má zpravidla více politických zájmů, které lze rozdělit na zájmy podle objektu tedy na zájmy hospodářské, sociální, kulturní, bezpečnostní či jiné oblasti společenského života jako jsou zájmy na uspořádání a fungování státu, politické strany či jiného politické systému. Podle subjektu, tj. podle daného jedince, který je nositelem politického zájmu, lze třídit na občana státu či osobu bez státní příslušnosti, člena politické strany, člověka stranicky neorganizovaného, příslušníka inteligence, dělníka apod. Třetí typ

16 POTŮČEK, M.: Veřejná politika. Praha, Sociologické nakladatelství 2005.

17 Tamtéž

dělení představuje klasifikaci dle společenského významu na zájmy podstatné a nepodstatné. Zájmy lze též rozdělit podle délky trvání na zájmy krátkodobé, dlouhodobé a trvalé. **Skupinový zájem** jsou soustředěným zaměřením sociálních skupin a jejich politických organizací (odborů, politických stran aj.) na uspokojování jejich potřeb a požadavků v oblasti celkového uspořádání společnosti, určování směrů a cílů jejího vývoje, tvorby norem společenského soužití a způsobu správy společenských záležitostí. Skupinové zájmy v sobě implikují individuální zájmy jednotlivých členů skupin, ale nejsou jejich mechanickým součtem. Ve srovnání s individuálními politickými zájmy představují novou kvalitu. Uvozují složitý proces přeměny individuálních zájmů v zájmy institucionalizovaných společených celků, které znamenají nejen vyšší stupeň organizovanosti, ale i zájmového soustředění a záměrů. Sociální skupiny rozlišují dva typy zájmů. Prvním typem jsou zájmy obecné, které se vážou k fungování celého politického systému. Druhý typ sdružuje zájmy, které jsou spjaty s fungováním pouze některých oblastí nebo subsystémů politického systému – pod kterým si lze představit způsob voleb, uspořádání a obsah činnosti místní samosprávy atd. Dle důsledků realizace obsahu skupinových politických zájmů pro celý politický systém je možno nalézt dva druhy těchto zájmů. Jedním z nich je tzv. eufunkční, který směřuje k upevnování a rozvíjení politického systému, a ten druhý - dysfunkční přispívá k jeho destrukci¹⁸. Je důležité si uvědomit, že záleží na konkrétní aplikaci daného členění, neboť v určitém politickém zřízení ty samé zájmy mohou působit dysfunkčně a naopak v jiném politickém řízení a podmínkách mohou působit a jevit se jako eufunkční.

V zájmových zaměřeních se mohou objevovat vzájemné rozpory politických subjektů, jeden typ rozporů může fungovat současně s tím druhým, druhým typem jsou rozpory, které se navzájem vylučují. Stojí proti sobě v jasném protikladu, který může být překonán pouze, když dojde ke zrušení jednoho z nich. Politologie též rozeznává zájmy podle různého třídění. Jedním typem třídění je následující podle:

- subjektů – zájmy tříd, národů, národností, politických stran, orgánů státní moci apod.
- územního uspořádání státu – zájmy místní, okresní, krajské, republikové, federální
- oblasti řízení a správy společenských záležitostí zájmy hospodářskopolitické,

18 ADAMOVIČ, Karolína. Politologický slovník. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2001.

kulturněpolitické, sociálně politické, zahraničně politické atd¹⁹.

Posledním nejširším členěním jsou **celospolečenské politické zájmy**, které mohou vést k rozvoji společnosti jen za předpokladu, že ponechávají potřebný prostor pro vyjadřování, střetávání, sjednocování a prosazování individuálních a skupinových zájmů. Jako individuální politické zájmy nemohou být natrvalo uplatňovány na úkor skupinových a celospolečenských, nemohou být ani celospolečenské zájmy po delší dobu prosazovány v rozporu se zájmy jednotlivců a sociálních skupin. V opačném případě dochází dříve nebo později k destrukci politického systému²⁰.

Z výše uvedených definic vyplývá, že politologie vychází ze členění zájmů od těch nejužších, které se týkají jednotlivce, přes skupinové, které sdružují zájmy jednotlivců ve skupině, přes celospolečenské, které představují názorové portfolio všech jedinců v dané společnosti. Syntézou uvedených tvrzení, lze poukázat na fakt, že celospolečenský politický zájem odráží obdobné definování jako pojem veřejnost. Veřejnost a zájem dávají dohromady veřejný zájem. Je třeba si uvědomit, že veřejný zájem v praxi je proměnlivou kategorií, která je výsledkem dohody. Tato dohoda vznikla například prostřednictvím voleb či referendem.

5 Veřejný a soukromý zájem z pohledu ekonomických věd

Utváření moderní společnosti jde ruku v ruce s formováním veřejnosti a veřejné sféry. S rozvojem ekonomických vztahů narůstá funkce státu. Z pohledu ekonomie se protikladem k veřejné sféře, kterou představuje stát, představuje sféra soukromá, ve které se nachází jednotliví lidé žijící v daném státě. Vztahy mezi subjekty se uskutečňují ve veřejném sektoru, který je vytvořen veřejnou sférou. Jedním ze subjektů je vždy stát či obec apod. Ekonomika je v současnosti často regulována veřejným sektorem a představuje veřejnou politiku státu²¹. Veřejný sektor je částí národní ekonomiky, ve které se ve veřejném zájmu realizují veřejné služby, je financována z veřejných rozpočtů, řízena a spravována veřejnou správou, rozhoduje se v ní veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole. Veřejný sektor vstupuje do ekonomických vztahů. Hranice sektorů soukromého a

19Tamtéž

20Tamtéž

21 PEKOVÁ, Jitka. Veřejné finance: úvod do problematiky. 4., aktualizované a rozšířené vyd. Praha: ASPI, 2008

veřejného se vzájemně překrývají, tzn. Že v jednotlivých částech veřejného sektoru působí instituce, které až na výjimky uspokojují potřeby jak na neziskovém, tak ziskovém principu (realizují čisté veřejné statky). S ohledem na přesnější vymezení veřejného sektoru a rozpoznání rozdílu, co je veřejné a co soukromé, je nutné zvolit patřičná kritéria. Dle Volka a Přenosila bude uveden jeden příklad kritérií, které vymezují oba sektory a jejich subjekty.

Kritéria:

- a) forma vlastnictví – soukromé, municipální, státní
- b) forma zisku – ziskový (tržní) sektor, neziskový (netržní) sektor
- c) forma financování – ziskový sektor z tržeb za prodané statky, neziskový sektor (veřejný neziskový – čerpání veřejných zdrojů z redistribučního procesu ve smíšené ekonomice; soukromý neziskový; sektor domácností)²².

Dle autorky Pekové významnou částí národního hospodářství v každém státě je **veřejný sektor**. Existence veřejného sektoru je důsledkem selhání trhu. Smíšená ekonomika představuje symbiózu veřejného a soukromého sektoru, které si jsou vzájemně prospěšné. Oba sektory, kdy veřejný je považován za neziskový a soukromý, který je považován za ziskový, se vzájemně podmiňují a doplňují. Selhává – li jeden z nich, nastupuje ten druhý. Z výše uvedené definice, tak lze vyvodit, že selhání soukromého sektoru vede k rozvoji sektoru veřejného. Zabezpečování veřejných statků pro občany a činnosti vedoucí k napravení a odstraňování dalších důsledků tržního selhání představuje poslání veřejného sektoru. Tento v rámci své ekonomické funkce zabezpečuje veřejné statky, odstraňuje následky negativních externalit z důvodu selhání trhu, vytváří pracovní příležitosti a zvyšuje tak míru zaměstnanosti²³.

Stát představuje subjekt veřejné politiky a v přeneseném významu **veřejná správa**. Dle Horzinkové je veřejná správa vykonávaná ve veřejném zájmu a správou veřejných záležitostí. Pod pojmem veřejná správa lze rozumět z hlediska její funkce (funkční hledisko) obstarávání, řízení, organizování a kontrolu veřejných záležitostí, jakož i plnění úkolů ve veřejném zájmu. Subjekty, které ji vykonávají, ji realizují jako právem uloženou

22 Veřejný sektor [online]. [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: http://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=60928

23 PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008.

povinnost z titulu svého postavení jako veřejnoprávních subjektů – organizační hledisko. Dle učebnic správního práva se veřejná správa vymezuje materiálně a institucionálně. Z hlediska jejího vymezení pak pozitivně a negativně²⁴. Mezi důležité činnosti orgánů veřejné správy, která je zároveň ekonomickou teorií považována za čistý veřejný statek, patří zajišťování různých druhů veřejných služeb (tzv. čistých i smíšených veřejných statků). Zajišťuje veřejné statky v oblasti vzdělávání, sociální péče, zdravotnictví aj., a to na všech úrovních – národní, regionální a lokální, prostřednictvím organizací ve veřejném sektoru²⁵. Na rozdíl od soukromé správy (správy soukromých věcí v soukromém zájmu soukromými osobami) je veřejná správa více vázaná právem. Obsah a formy výkonu veřejné správy stanoví zákon. Veřejná správa je chápána jako součást veřejné moci a podléhá principu legality. Orgány veřejné správy mohou uplatňovat své pravomoci jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon. To znamená, že orgány veřejné správy mohou činit jen tak, jak jim zákon dovolí. Pro soukromou správu platí, že může činit vše, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit to, co zákon neukládá²⁶.

Jednou ze základních činností veřejné správy je zajišťování veřejných statků. Prostřednictvím analýzy tohoto pojmu v odborné literatuře lze poukázat na základní znaky veřejnosti. Dle českého ekonoma Václava Vybíhala **veřejné statky** zajišťuje a poskytuje stát, veřejnoprávní organizace, samosprávy (obce, kraje), jsou tedy produkovány veřejným sektorem, jsou financovány z veřejných prostředků soustředěných v soustavě veřejných rozpočtů. Tyto statky jsou poskytovány všem obyvatelům. Podle ekonomického kritéria, kterým je myšlen způsob spotřeby statku, se statky člení na čisté kolektivní veřejné statky, které jsou určeny pro celou populaci spotřebitelů a typickým jejich znakem je nerivalita a nevylučitelnost, druhý typ představují smíšené veřejné statky, u nichž je spotřeba dělitelná mezi jednotlivce a lze je vyloučit ze spotřeby statky, nechce-li platit uživatelský poplatek. Zmíněná *nerivalita* čistě veřejných statků znamená, že jejich spotřeba je nerivalitní, nedělitelná v kvalitě a v kvantitě, nelze přesně určit podíl jednotlivce na spotřebě, jednotlivci ani ve spotřebě nesoutěží, nekonkurují si, není reálné předepsat jednotlivci úhradu za jeho spotřebu, resp. ocenit spotřebu uživatelským poplatkem. *Nevylučitelnost* představuje situaci, kdy nelze vyloučit jednotlivce ze spotřeby statku, tj. Spotřeba statku

24 HORZINKOVÁ, E., FIALA, Z. Správní právo hmotné: obecná část. Praha: Leges, 2010.

25 PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008.

26 Blíže HORZINKOVÁ, E., FIALA, Z. Správní právo hmotné: obecná část. Praha: Leges, 2010.

jedním uživatelem neubírá možnost spotřeby téhož statku pro jiného uživatele. Jedná se o statky s kolektivní spotřebou. Občan ale nemusí být ochoten tento statek spotřebovat nebo podílet se na úhradě nákladů spojených s poskytováním tohoto statku, avšak jeho neochota přispívat na daný statek ho ale nemůže vyloučit ze spotřeby. Naproti tomu smíšené veřejné statky dělí spotřebu mezi jednotlivce, avšak kvalita statku je nedělitelná. Jeho spotřebu lze regulovat modifikovanou cenou (stanovit uživatelský poplatek). Spotřeba smíšených veřejných statků může být fakultativní a je založena na individuálních preferencích. V některých případech může být spotřeba přikázána státem např. v podobě zákona, neboť stát považuje za užitečné, aby tyto statky spotřebovali všichni²⁷. Jak doplňuje Peková u čistých veřejných statků nelze ocenit jejich spotřebu cenou a jako příklad uvádí služby policie, hasičů, obrany, využívání veřejných komunikací, osvětlení, sadů apod. a nelze zabránit spotřebovat tyto statky a nelze ocenit jejich spotřebu uživatelským poplatkem. Na druhé straně u smíšených veřejných statků lze stanovit uživatelský poplatek jako modifikovanou cenu za jednotku spotřeby veřejného statku. Vyskytuje se však problém tzv. černého pasažera, který tyto statky využívá, ale nechce za ně platit – náklady na jeho vyloučení ze spotřeby a přinucení za službu zaplatit by byly neúměrné, a tak vznikají tzv. transakční náklady, které snižují jeho efektivnost. Užitek ze spotřeby smíšených veřejných statků je individuální. Jako příklad je možné zmínit kvalitu poskytovaného vzdělání, která je stejná pro všechny žáky, avšak čím bude jejich počet ve třídě vyšší, tím více se bude kvalita vzdělání snižovat²⁸.

Další spojení s veřejností v kontextu ekonomických věd a financí, který bude v této podkapitole rozebrán, představují veřejné finance. V odborných publikacích se autoři nejdříve věnují definování pojmu finance a následně jsou rozebírány finance veřejné. Dle Vybíhala představují **veřejné finance** peníze a vztahy, které vznikají při získávání, rozdělování a přerozdělování a užití peněz patřících občanům. Tito občané svěřují zmíněné finance veřejnoprávním orgánům a organizacím, které prostřednictvím svých zástupců s penězi daňových poplatníků – občanů nakládají a spravují je. Finance jsou přerozdělovány cestou veřejných rozpočtů, rozhoduje se o nich ve veřejné správě veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole. Veřejné finance zahrnují kromě peněz též vztahy činností

27 VYBÍHAL, V. Veřejné statky a externality [online]. , 18 [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: https://is.vsfs.cz/el/6410/leto2013/B_AOVF/VF-2B.pdf

28 PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008.

veřejných institucí a zájmu. Jedním ze subjektů je vždy veřejná moc a na straně druhé stojí ostatní subjekty, které představují občané, domácnosti, firmy apod. Subjekty mezi sebou rozvíjí specifické vztahy a operace v rámci ekonomického systému²⁹. Z tohoto určení veřejných financí se jako veličina veřejnosti užívá občanů. Tito občané představují celek, vůči kterému má stát určitá práva a povinnosti. Trochu odlišné pojetí popisuje ekonomka Hamerníková, která definuje veřejné finance jako peněžní vztahy, které vznikají v souvislosti s tvorbou, rozdělováním a použitím peněžních fondů spojených s činností veřejných institucí³⁰.

Z tohoto určení veřejných financí se jako veličina veřejnosti užívá státu a veřejnoprávních korporací. Pokud se porovnají obě uvedené definice tak lze z nich vyvodit, že veřejnost představuje vzájemný vztah mezi státem a jeho občany nebo také rovinnou vztahu státu k jeho majetku a obyvatel.

Dedukcí uvedených definic jednotlivých pojmů ekonomických věd ke vztahu k veřejnosti lze uvést, že veřejnost se vztahuje k veřejné moci, státním institucím a organizacím, které slouží všem obyvatelům státu. Jedním ze základních znaků veřejnosti představuje všeobecnost, která souvisí velmi často s prospěšností. Prostřednictvím veřejných statků umožňuje veřejnosti jejich dostupnost a užitek. V případě, že potřeba po nějakém statku je prisuzována všem obyvatelům, lze hovořit o tom, že je považován za veřejný. Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že nemůže být veřejným to, co není možno poskytovat všem lidem. Je nutné zajistit dostupnost pro všechny a ne pouze po některé.

6 Současná právní úprava veřejného a soukromého zájmu a vybraná judikatura soudů vyšších instancí

V této kapitole se bude diplomová práce zabývat analýzou veřejného a soukromého zájmu v právních předpisech České republiky. Veřejný zájem velmi často souvisí s omezováním zájmu soukromého, individuálního. Jak plyne z dikce zákona, tak soukromé právo zpravidla upravuje právní poměry jednotlivců a jejich soukromé zájmy, kdy strany právního poměru jsou si rovny. Naproti tomu právo veřejné, které se vyznačuje nerovným postavením stran, upravuje zájmy společnosti jako celku a státní aparát, který představuje veřejná či spíše státní správa, by měl zkoumat zájmy celé společnosti.

29 VYBÍHAL, V. Veřejné finance [online]. , 18 [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: https://is.vsfs.cz/el/6410/zima2013/B_VF_B/VFI-1.pdf

30 HAMERNÍKOVÁ, Bojka a kol. Veřejné finance. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1995.

Jednotlivé zájmy, které právo upravuje lze vzít jako kritérium. Toto zájmové kritérium se odvolává na zájmy a účely sledované normotvůrcem při normotvorbě. Rozhodujícím atributem je odpověď na otázku v čím zájmu, zda individuálním nebo veřejným, je určitá norma stanovena. Protikladnost práva veřejného a soukromého lze spatřovat v chápání prospěchu³¹. Soukromé právo hledí na prospěch jednotlivce, veřejné právo má upravovat vztahy mezi státem a občanem. Je však vhodné připomenout, že prospěch občana by měl být hlavním cílem funkčnosti právního státu.

České právní předpisy neobsahují jednotnou definici pojmu veřejný zájem. Existuje velké množství pramenů práva v českém právním řádu, ve kterém se používá pojmové sousloví veřejný zájem. Pro právo předmětné sousloví tvoří jakési vodítko, které předpokládá danou mez právně konformního jednání a též slouží jako předpoklad k zahájení určitého právního postupu. V rámci právních pramenů, které budou níže uvedeny, je možné definici veřejného zájmu použít pouze v kontextu daného právního předpisu či podle zvláštní problematiky.

Budou představeny definice, které se nacházejí v českých právních předpisech podle jejich právní síly. Nejprve bude podroben zkoumání ústavní pořádek České republiky, následně bude zaměřen zájem na zákony z hlediska soukromoprávního a veřejnoprávního.

6.1 Právní úprava veřejného a soukromého zájmu a souvisejících pojmů v Ústavním pořádku

V Listině základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a též v Ústavě České republiky nalezneme pojetí veřejného zájmu. V Listině se lze setkat s pojmy úzce souvisejícími s veřejným zájmem a to s ochranou veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti, veřejného zdraví. Dále se zde nalézají pojmy jako veřejná správa, věci veřejné či již zmíněný pojem veřejnost. Uvedeny budou vzestupně dané články s komentářem³².

Ještě dříve než se Listina zabývá pojmy související s veřejností, tak ve svém čl. 7 zaručuje nedotknutelnost osoby a jejího soukromí a dále dodává, že nedotknutelnost osoby a soukromí může být omezena, avšak pouze v případech stanovených zákonem. V tomto ustanovení Listina na jedné straně deklaruje neomezenost a právo na soukromí, avšak

31 ZOUBEK, V. Právověda a státověda: úvod do právního a státovědního myšlení. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010.

32 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 7. 1. 2016].

vzápětí zbavuje osobu této jistoty a utvrzuje ji v tom, že právní předpis nižší právní síly než Listina, tj. zákon může práva této osoby omezit. Existuje množství případů, ve kterých se nedotknutelnost osoby a jejího soukromí omezuje. Velké množství omezení je možno nalézt v trestních předpisech. Dále pokud osoba vystupuje veřejně, tak se dobrovolně vzdává části svého soukromí a veřejnost má právo se dozvědět více a není za to perzekuována, než v případě, že by tato osoba veřejně nevystupovala. Má se za to, že když osoba veřejně vystoupí, tak schvaluje a musí brát na vědomí určitý vyšší zásah do soukromí než osoba, která by se veřejně neangažovala. Konkrétní právní úpravou se zabývá zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, či např. zák. č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Ochrana soukromí je doplněna trestními předpisy a správními předpisy jako např. zák. č. 200/1990 Sb., přestupkový zákon. Dále v souvislosti s ochranou soukromí je vhodné též uvést čl. č. 10 odst. 2 Listiny, který zaručuje právo každé osoby na ochranu před neoprávněnými zásahy do soukromého a rodinného života. Tyto neoprávněné zásahy jsou dále specifikovány v řadě právních předpisů jako je občanský zákoník či trestní zákoník.

Soukromí se v Listině objevuje ještě jednou a to v souvislosti se zmíněním ve čl. 13, který upravuje zákaz porušení listovního tajemství, tajemství jiných písemností a záznamů, které se uchovávají v soukromí, nebo jsou zasílány poštou anebo jiným způsobem a vyjímá z něj však případy a způsoby, které stanoví zákon³³. Z výše uvedeného znovu vyplývá, že tyto zaručené instituty nelze též považovat za nedotknutelné, neboť existují zákonné výjimky, které umožňují tyto zásady listovního a jiného tajemství porušit. Ochrana listovního a jiného tajemství je zakotvena v zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a to konkrétně v hlavě II., kde jsou upraveny trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství. V ust. § 183 odst. 1 zák. č. 40/2009 Sb., je definován skutek neoprávněného porušení „*tajemství listiny nebo jiné písemnosti [...] uchovávaného v soukromí jiného tím, že je zveřejní, zpřístupní třetí osobě nebo je jiným způsobem použije, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty*“. V následných odstavcích zmíněného ustanovení lze uložit nejvyšší trest v odnětí svobody pachateli v trvání dvou až osmi let³⁴.

33 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 7. 1. 2016].

34 zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 1. 3. 2016].

Následná prezentace je věnována kategorii veřejného zájmu, kdy na prvním místě v Listině se lze setkat s touto kategorií v prvním oddílu Listiny věnované základním lidským právům a svobodám. Tímto prvním výskytem je ochrana vlastnictví, která je zakotvena v čl. 11 Listiny, která zaručuje každé osobě právo majetek vlastnit. Autor Klíma polemizuje s umístěním tzv. vlastnického práva do rámce přirozenoprávních svobod, které dle něj budí jisté rozpaky, neboť tato právní instituce je od novodobých všeobecných občanských zákoníků umělou trvale se rozvíjející právní institucí, postupně též společenského hospodářsko – sociálního charakteru³⁵. Je možné, že umístění vlastnického práva do základních práv a svobod, reflektuje období předchozího omezování soukromého vlastnictví v době socialismu na našem území.

Ochranu, kterou Listina poskytuje vlastnickému právu, může být omezena či toto právo může být odňato v návaznosti na veřejný zájem. Použití veřejného zájmu lze nalézt v článku 11 odst. 4 listiny, ve kterém je uvedeno, že „*vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu*“³⁶. Listina chrání vlastnictví především před těmi akty veřejné moci, které by neměly oporu v zákonech. I pro tuto situaci však předpokládá, že jakékoli jednotlivé vyvlastnění lze rozporovat před soudem s cílem dosažení spravedlnosti. Vyvlastnění by nemělo být pojímáno jako trest ani jako obohacování moci veřejné na úkor subjektů soukromoprávních, ale je nutné jej brát jako nutný akt veřejné moci k zajištění jiného veřejně prospěšného užitku. Od vyvlastnění je třeba odlišovat trest propadnutí majetku, které může uložit soud za určité trestné činy³⁷.

Dalším zájmem, který má význam zájmu společenského, nalezneme v článku 11 odst. 2 Listiny, kdy z textu lze dovodit veřejný zájem. Ve jmenovaném článku je uvedeno, že „*zákon stanoví, který majetek nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu smí být jen ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob; zákon může také stanovit, že určité věci mohou být pouze ve vlastnictví občanů nebo právnických osob se sídlem v České a Slovenské Federativní*

35 KLÍMA, Karel. Listina a její realizace v systému veřejného a nového soukromého práva. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Právní monografie.

36 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 7. 1. 2016].

37 Tamtéž

*republice*³⁸. Ačkoli je v tomto ustanovení zmíněn pojem veřejný zájem, účelem ustanovení vyplývá ochrana dvou jiných zájmů. Jedním zájmem je zájem České republiky jako státu, který je možno nazvat zájmem státním. Jako druhý zájem se projevuje zájem společnosti jako celku. Pokud je v tomto odstavci primárně chráněna společnost a její potřeby, můžeme dovodit, že je chráněn zájem společenský³⁹.

Ve druhém oddílu Listiny věnované politickým právu lze nalézt třetí výskyt pojmu veřejný zájem a to ve článku 18 Listiny, který se zabývá ochranou petičního práva, jež se zaručuje. V článku je upraveno, že „*ve věcech veřejného nebo jiného společného zájmu má každá právo sám nebo s jinými se obracet na státní orgány a na orgány územní samosprávy s žádostmi, návrhy a stížnostmi*“⁴⁰. Z daného ustanovení vyplývá, že zákonodárce záměrně deklaroval rozdíl mezi veřejným zájmem a společným zájmem. Z jeho pohledu je společný zájem nadřazený zájmu veřejnému, z čehož plyne, že veřejný zájem je pojmem dle Listiny užším. Dále v Listině můžeme nalézt jiné zájmy, které tento předpis upravuje. Například v hlavě čtvrté věnované hospodářským, sociálním a kulturním právům se vymezují hospodářské a sociální zájmy. Lze dovodit, že zákonodárce pod úpravou obecného či společného zájmu uvádí partikulární zájmy, které se objevují pod pojmy veřejný, hospodářský a sociální.

Pojmy, které souvisí s veřejností jsou k nalezení v podobě pojmů veřejná správa, veřejnoprávní korporace, veřejná moc, veřejná schůze či veřejná žaloba, se vyskytují v Ústavě České republiky (dále jen „Ústava“) častěji než pojem veřejný zájem. Též ve srovnání s Listinou Ústava neoplyvá četností pojmu veřejný zájem. Nachází se pouze v ustanovení článku 30 Ústavy, kdy tato část je věnována regulaci moci zákonodárné a ve článku 30 Ústavy je stanoveno, že *pro vyšetření věci veřejného zájmu může Poslanecká sněmovna zřídit vyšetřovací komisi, navrhne – li to nejméně pětina poslanců*⁴¹. Zkoumáním současné situace na webu poslanecké sněmovny⁴² lze nalézt aktuálně dvě komise, které

38 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 7. 1. 2016].

39 HULVA, Tomáš. Ochrana majetku. Praha: Linde Praha, 2005.

40 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 7. 1. 2016].

41 Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 7. 1. 2016].

42 Blíže web: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. [cit. 1. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/>

jsou na základě výše uvedené ústavní úpravy zřízeny. První vyšetřovací komise se zabývá prověření způsobu vyšetřování karty Opencard. V sekci dokumenty lze nalézt pozvánky na schůze, zápisy z jednání a usnesení. Všechny dokumenty jsou datovány v rozmezí od června 2014 do listopadu 2014. Nejaktuálněji datovaným dokumentem je usnesení č. 20 vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny k prověření způsobu vyšetřování kauzy Opencard ze 14. schůze dne 18. listopadu 2014, k závěrečné zprávě vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny k prověření způsobu vyšetřování kauzy Opencard. Ve jmenovaném usnesení je např. uloženo předsedovi komise podat trestní oznámení na dozorující státní zástupkyni JUDr. Dagmar Máchovou pro podezření ze spáchání trestného činu „zneužití pravomoci úřední osoby“, případně jiné blíže nespecifikované trestné činy, a to v souvislosti s výkonem dozoru v kauze Opencard. A dále by měl předseda komise podat trestní oznámení na policejní orgán, neboť komise má podezření ze spáchání trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby, případně jiné blíže nespecifikované trestné činy v souvislosti s kauzou Opencard. Druhou vyšetřovací komisí, která byla zřízena na základě ústavního článku, je vyšetřovací komise pro vyšetření závažných pochybení, která se stala při přípravě a realizaci stavby dálnice D47. Z dostupných zpravodajských webových zdrojů bylo zjištěno, že předmětná komise byla ustanovena v roce 2014, avšak do dnešního dne nebyl zvolen předseda komise a tudíž se nemohla ani jednou sejít a projednat předmětná závažná pochybení. Účelem této diplomové práce není podrobně zkoumat kauzy Opencard či stavbu dálnice D47, a z toho důvodu již autorka nebude uvádět konkrétnější a detailnější informace k těmto případům.

6.2 Veřejný a soukromý zájem v oblasti práva veřejného

V této části bude zanalyzováno několik hlavních pramenů veřejného práva, které upravují veřejný a soukromý zájem. Právem veřejným se rozumí právo, jež pořádá poměry korporací – států, jejich zemních jednotek, obcí jako takových, jejich vzájemné vztahy k vlastním členům. Charakteristické pro něj je nesouřadné postavení subjektů těchto vztahů. Do tohoto práva se zařazuje právo ústavní, správní, mezinárodní veřejné, finanční, trestní, právo sociálního zabezpečení, životního prostředí apod.⁴³. Veřejné právo se vyznačuje specifickým postavením nerovného vztahu stran. Nadřazeným subjektem je orgán veřejné moci a podřazeným subjektem je myšlena fyzická nebo právnická osoba. Veřejnoprávní

⁴³ZOUBEK, V. Právověda a státověda: úvod do právního a státovědního myšlení. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010.

metoda právní regulace, která vyděluje oblast veřejného práva, spojuje vznik, změnu nebo zánik právních vztahů s právními akty orgánů veřejné moci, které vystupují ve vztahu k soukromým osobám fyzickým nebo právnickým v nadřazené pozici. Mohou tak rozhodovat o subjektivních právech a povinnostech osob prostřednictvím normativních aktů nebo individuálních právních aktů. Ve veřejném právu se používají kogentní právní normy, které zároveň ohraničují činnost veřejné moci, která může být vykonávána pouze na základě a v mezích zákona a způsobem, který stanoví zákon⁴⁴. Analýze budou podrobeny vybrané právní předpisy, které souvisejí s následným zaměřením diplomové práce a to zejména správní řád⁴⁵. Dále budou zmíněny předpisy vážící se ke stavebnímu řízení, či k životnímu prostředí, konkrétně zákon č. 183/3006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vyvlastnění“), zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon“), a zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“).

Neméně důležitým zákonem, který se věnuje veřejnému zájmu v oblasti veřejnoprávních předpisů, je zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích⁴⁶ (dále jen „zákon o majetku ČR“). V tomto právním předpise veřejný zájem není konkretizován, když ve svém ust. § 22 odst. 2 uvádí, že *„bezúplatně lze věc převést pouze ve veřejném zájmu, anebo je li bezúplatný převod hospodárnější než jiný způsob naložení s věcí nebo stanoví – li tak zvláštní právní předpis“*⁴⁷.

Dalším právním předpisem, který však bude podroben důkladnému zkoumání s ohledem na výše uvedené, bude správní řád. Následná ustanovení, která budou použita jsou vybrána ze správního řádu. Tento již ve svých zásadách v ust. § 2 odst. 4 uvádí, že správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem. Veřejný zájem je nutno zařadit k neurčitým právním pojmům, které se často zaměňují se správním uvážením. Neurčitý právní pojem umožňuje správnímu orgánu určitou formu úvahy. Neexistuje jejich legální definice a v každém konkrétním případě si musí ten, kdo je

44VEČEŘA, M. Základy teorie práva: multimediální učební text. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 45Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2016].

46Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2016].

47Tamtéž

aplikuje, vyložit jejich obsah. Správní orgán musí jejich obsah posuzovat sám podle okolností dané konkrétní situace, kdy musí posoudit, zda byl obsah neurčitěho pojmu naplněn či nikoliv. Pokud v dané situaci dojde k závěru, že obsah neurčitěho správního pojmu např. pojmu veřejný zájem naplněn je, je povinen postupovat tak, jak mu norma správního práva ukládá⁴⁸. Zásada ochrany veřejného zájmu souvisí ve valné většině s rozhodovací činností správních orgánů, na základě těchto činností dotčeným osobám vznikají, mění se nebo zanikají práva či povinnosti. Tato zásada se tedy týká takové činnosti správních orgánů, která má pro dotčené osoby právní účinky⁴⁹.

V dalších ustanoveních správního řádu nalezneme veřejný zájem dále např. v ust. § 38 odst. 2, které se věnuje úpravě osob, které mají možnost nahlédnout do spisu. Tyto osoby prokáží právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude - li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem⁵⁰. Nahlédnutím do spisu nesmí být porušeno např. Státní, hospodářské nebo služební tajemství či zákonem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti. Pokud by hrozilo porušení veřejného zájmu, musí správní orgán nahlédnutí do spisu vhodně omezit, ať už částečně nebo úplně⁵¹. Podklady pro vydání rozhodnutí dle ust. § 50 opatřuje správní orgán, kdy je tento povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. Dále se správní orgán zabývá v ustanoveními, která se zabývají průběhem řízení, kdy v ust. § 64 odst. 3 uvádí, že v řízení z moci úřední může být přerušeno na požádání účastníka, není - li to v rozporu s veřejným zájmem⁵². Správní orgán v této situaci musí zkoumat, zda požádání účastníka je oprávněné, zda se nejedná např. o neodůvodnitelné průtahy v řízení aj. Jako příklad lze uvést situaci, kdy s cizincem je zahájeno řízení o zrušení povolení k pobytu a tento požádá o přerušování řízení, kdy lze důvodně předpokládat, že cizinec požaduje prodloužení lhůty, aby případné rozhodnutí o zrušení povolení k pobytu bylo co nejdéle oddalováno a cizinec tak mohl pobývat na území České republiky oprávněně.

Zajímavému ustanovení se věnuje správní řád v části, která je věnována odvolacímu řízení, kdy v ust. upravující odkladný účinek odvolání § 85 odst. 2 písm. a) správní orgán

48Blíže HORZINKOVÁ, E., FIALA, Z. Správní právo hmotné: obecná část. Praha: Leges, 2010, s. 27

49VEDRAL, J. Správní řád: komentář. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2012, s. 100

50Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2016].

51VEDRAL, J. Správní řád: komentář. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2012, s. 432

52Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2016].

může odkladný účinek odvolání vyloučit, jestliže to naléhavě vyžaduje veřejný zájem. V následném ustanovení je mimo jiné zmíněno, že z důvodu veřejného zájmu lze vyloučit odkladný účinek odvolání, jehož zmeškání správní orgán promíjí. Vyloučení odkladného účinku musí být odůvodněno, tento výrok je součástí rozhodnutí ve věci a nelze se proti němu odvolat⁵³. V řízení o odvolání správní orgán přezkoumává napadené rozhodnutí jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání. Podle ust. § 89 odst. 2 však lze napadení rozhodnutí přezkoumat i mimo rozsah napadení odvolání, vyžaduje – li to veřejný zájem. Ve výjimečných případech může odvolací orgán dle ust. § 90 odst. 3 změnit v neprospěch odvolatele v případě, že napadené rozhodnutí je v rozporu s jiným veřejným zájmem. V části správního řádu, která se věnuje obnově řízení, může o obnově řízení z moci úřední rozhodnout správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni, pokud je dán některý z důvodů dle ust. § 100 odst. 1 (vyšly najevo dříve neznáme skutečnosti nebo důkazy, které nebylo možno uplatnit, byly zrušeny či změněny rozhodnutí, které byly podkladem k předmětnému rozhodnutí) a jestliže je na novém řízení veřejný zájem⁵⁴.

Další důležitou oblastí, kterou správní řád upravuje, náleží veřejnoprávním smlouvám. Správní řád ve svém ust. 159 odst. 2 uvozuje, že veřejnoprávní smlouva nesmí být v rozporu s právními předpisy, nesmí je obcházet a musí být v souladu s veřejným zájmem. V uvedeného ustanovení je zřejmá zásada legality, kdy zákonodárce uvádí, že smlouva musí být v souladu s veřejným zájmem. Nesmí být tedy uzavřena v neprospěch veřejných zájmů, zejména v neprospěch veřejných prostředků⁵⁵. Zdůraznění a připomenutí zásady souladu s veřejným zájmem dle Vedrala se může jevit jako nadbytečným s ohledem na zásadu souladu s právními předpisy. Zásada souladu s veřejným zájmem je zde kvůli míře autonomie, která se běžně ve veřejné správě jinak nevyskytuje a kterou nesmí strany smlouvy využít tak, aby byl výsledek na újmu výkonu veřejné správy či dosahování veřejných účelů⁵⁶.

Je důležité připomenout, že orgány veřejné správy zkoumají veřejný zájem v každém individuálním případě, poměřují jej s judikáty dle daného řízení, které veřejný zájem vysvětlují ve shodné či příbuzné oblasti. Dle Jemelky se jedná o proces zkoumání,

53Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2016].

54Tamtéž.

55HRABÁK, J.; NAHODIL, T. Správní řád s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou. 4., aktualizované vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012.

56VEDRAL, J. Správní řád: komentář. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2012.

poměřování a rozhodování, nikoli o jednorázové určení, že v dané věci existuje či neexistuje veřejný zájem⁵⁷. Součástí výstupu procesu hledání veřejného zájmu má být shrnutí, zda je v daném případě veřejný zájem dán, a má být uvedeno zdůvodnění, z jakého důvodu veřejný zájem převažuje či nepřevažuje nad dílčími zájmy. Pokud tedy bude veřejný zájem dán, správní orgán jej do konkrétního rozhodnutí musí uvést.⁵⁸ Je třeba si uvědomit, že různé typy veřejných zájmů chrání různé správní orgány. Správní řád tedy počítá s tím, že některé veřejné zájmy budou chráněny specializovanými správními orgány. Ty následně v řízení vystupují jako dotčené orgány a vydávají stanoviska či závazná stanoviska, která se stávají podkladem po budoucí rozhodnutí⁵⁹. Závazné stanovisko je dle ustanovení § 149 odst. 1 správního řádu považováno za úkon učiněný správním orgánem na základě zákona, který není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a jehož obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí správního orgánu. Tato závazná stanoviska nejsou vydávána ve správním řízení a nejsou rozhodnutími (rozsudek NSS ze dne 22.10.2009, č.j.: 9 As 21/2009-150). Závazná stanoviska tedy nemají objektivně vymezený samostatný předmět řízení, neboť se jedná o podkladové úkony, které se vždy vydávají v rámci jiného „hlavního“ řízení. Závazná stanoviska zakládají práva a povinnosti až v rámci konečného rozhodnutí, pokud by práva povinnosti zakládala přímo, nebylo by zapotřebí vydání takového konečného rozhodnutí⁶⁰.

V zákoně o ochraně přírody a krajiny⁶¹ není veřejný zájem vyjádřen výslovně, avšak lze jej dovodit z obsahu a účelu předmětného zákona, neboť dle ust. § 1 jeho účelem je přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitosti forem života, přírodních hodnot a krás, k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji a současně zohlednit hospodářské, sociální a kulturní potřeby obyvatel a regionální a místní poměry. Z výše uvedeného je zřejmé, jaké zájmy tedy tento zákon chrání a lze je považovat za dílčí veřejné zájmy. Dle Pekárka použití slovesa přispět vyjadřuje potřebu systémového působení všech dostupných právních prostředků společnosti za současného pozitivního účinku neprávních normativních systémů⁶². Poslední větu § 1 o zohledňování

57JEMELKA, L. a kol. Správní řád. Komentář. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013.

58VEDRAL, J. Správní řád. Komentář. 2., aktualizované a rozš. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2012

59Tamtéž

60JUDr. Martina Mervartová, PhD. *Závazné stanovisko a jeho přezkum*. epravo. [online]. 9.1.2016 [cit. 2016-01-09]. Dostupné z:<http://www.epravo.cz/top/clanky/zavazne-stanovisko-a-jeho-prezkum-80129.html>

61Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2016].

62PEKÁREK, M. a kol. Zákon o ochraně přírody a krajiny a předpisy související. Komentované znění. Brno: Masarykova univerzita, 2000.

hospodářských, sociálních a kulturních potřeb obyvatel a regionálních a místních poměrů nelze chápat v rozporu se základním účelem zákona. Ustanovení má pouze sloužit jako obecné vodítko a výkladové pravidlo proti fundamentalistické aplikaci zákona, která by rigidně konzervovala současný stav přírody a krajiny a nepřipouštěla vůbec rozvoj jiných potřeb společnosti. Ustanovení má vést k hledání takových řešení, která na jedné straně umožní naplňování jiných veřejných zájmů a rozvoj regionů a současně na straně druhé budou respektovat zájmy ochrany přírody a krajiny, jak vyplývají z konkrétních ustanovení zákona. V žádném případě tato věta neznámá, že by orgán ochrany přírody při správním rozhodování byl povinen zkoumat otázky hospodářských, sociálních a kulturních potřeb jako otázky rovnocenné s hledisky ochrany krajiny či jednotlivých částí přírody. Jiný výklad připustit nelze, protože by ve své podstatě znamenal popření účelu celého zákona⁶³. V souvislosti s uvedením chápání předmětného právního předpisu je možné konstatovat, že správní orgán příslušný k prosazování, zajišťování, vymáhání a ochraně tohoto zákona o ochraně přírody a krajiny bude v první řadě posuzovat zájem na příznivém životním prostředí a až následně jej bude dávat do souvislostí s jinými zájmy společnosti jako jsou hospodářské, sociální a kulturní potřeby občanů. V případové studii diplomové práce bude rozpracováno téma střetu veřejných a soukromých zájmů v městské části Praha 11. V podstatné části těchto střetů figuruje právo na ochranu přírody a krajiny v rozporu se zájmy stavebními. Je otázkou, zda výstavbu bytů lze zahrnout do veřejného zájmu a tím utlačit zájem společnosti na příznivé životní prostředí. Tyto střety a výsledky judikátů v této oblasti budou zpracovány v následujících částech diplomové práce.

Příznivé životní prostředí je považováno za jeden z veřejných statků, které je potřeba chránit a regulovat. V předmětném právním předpise lze nalézt omezení vlastnického práva ve veřejném zájmu pod ust. § 58 odst. 1, který stanoví, že *ochrana přírody a krajiny je veřejným zájmem a též, že každý je povinen při užívání přírody a krajiny strpět omezení vyplývající ze jmenovaného zákona*. Mohou nastat situace, kdy různé veřejné zájmy se dostanou do vzájemných konfliktů. Proto zákonodárce pamatoval na úpravu výjimek v a jsou upraveny v ustanoveních zákona o možnosti povolení výjimky ze zákonných zákazů. Výjimku ze zákazů ve zvláště chráněných územích lze vyhledat pod § 43, dále v § 56, který upravuje výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných rostlin a živočichů. Společnou základní podmínkou je, že jiný veřejný zájem musí výrazně

⁶³HAVELKOVÁ, S. Veřejný zájem, aplikace pojmu v ochraně přírody. *Ochrana přírody*. [online]. 10.1.2016 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/pravo-v-ochrane-prirody/verejny-zajem/>

převažovat nad zájmem ochrany přírody. Výjimku ze zákonných zákazů tedy lze povolit pouze tehdy, jestliže zde existuje jiný veřejný zájem, který převáží nad zájmy ochrany přírody a tato převaha je výrazná. Naplnění této podmínky se zkoumá v každém jednotlivém a konkrétním případě rozhodování; nelze tedy zevšeobecnit, které jiné společenské (veřejné) zájmy jsou důvodem pro povolení výjimky a které nikoli⁶⁴. Vyjádření veřejného zájmu v analyzovaném zákoně lze nalézt jak v úvodních ustanoveních, tak v dalším textu zákona.

Ochrana životního prostředí je k dohledání v Listině pod čl. 35, kdy tato ochrana může být vnímána jako základní funkce veřejné moci a státní správy a současně jako generální pokyn zákonodárci. Veřejnoprávní zájem na ochraně životního prostředí bezprostředně souvisí se zajištěním fundamentálních podmínek umožňujících život člověka – ovzduší, příroda, voda a plody přírody a země, včetně plodů živých. V souvislosti s touto ochranou je nutné zmínit trestně právní předpisy, které pojmenovávají společenské zóny prioritního zájmu k zajištění života. Dohledatelné jsou v trestním zákoníku pod § 293⁶⁵.

Posledním zákonem, který bude v diplomové práci z pohledu veřejnoprávních předpisů uveden, je zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (dále jen jako „zákon o vyvlastnění“)⁶⁶. Tento právní předpis vymezuje podmínky vyvlastnění, které tento zákon připouští pouze pro účel vyvlastnění a pokud veřejný zájem k dosažení zkoumaného účelu převažuje nad zachováním dosavadních práv vyvlastňovaného. Dále upravuje kromě podmínek vyvlastnění náhrady při vyvlastnění, zrušení vyvlastnění a též řízení o vyvlastnění. Naplňuje tak ústavní požadavek, kdy osoba může být zbavena svého majetku, nebo může být na svých majetkových právech omezena pouze na základě zákona. Pod pojmem vyvlastnění si vedle platné legislativy lze představit odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva, které odpovídá věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě a to pouze pro dosažení účelu vyvlastnění, který je stanoven zvláštním zákonem. Dle ust. § 3 odst. 1 jmenovaného zákona je vyvlastnění přípustné jen pro účel vyvlastnění (stanovený zvláštním zákonem) a jen jestliže veřejný zájem na dosažení tohoto účelu převažuje nad zachováním dosavadních

64HAVELKOVÁ, S. Veřejný zájem, aplikace pojmu v ochraně přírody. *Ochrana přírody*. [online]. 10.1.2016 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/pravo-v-ochrane-prirody/verejny-zajem/>
65KLÍMA, K. Listina a její realizace v systému veřejného a nového soukromého práva. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014.

66Zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění pozdějších předpisů. Wolters Kluwer ČR [cit. 10. 1. 2016].

práv vyvlastňovaného. Dále zákon stanovuje, že vyvlastnění není přípustné, je-li možno práva k pozemku nebo stavbě potřebná pro uskutečnění účelu vyvlastnění získat dohodou nebo jiným způsobem. Rozsah vyvlastnění je uveden v ust. § 4, který je stanoven jako takový, který je nezbytný k dosažení účelu vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem a dále upravuje podmínku veřejného zájmu, jenž musí být prokázán ve vyvlastňovacím řízení. Dle ust. § 5, který upravuje přípustnost vyvlastnění, je přípustné vyvlastnění, pokud se vyvlastniteli nepodařilo ve lhůtě 90 dnů uzavřít smlouvu o získání práv k pozemku nebo ke stavbě potřebných pro uskutečnění účelu vyvlastnění stanoveného zákonem⁶⁷. Rozebíraný zákon má úzkou vazbu na stavební zákon⁶⁸. Ve stavebním zákoně jsou obsaženy účely vyvlastnění, které lze nalézt v ust. § 170, kdy do práv k pozemkům a stavbám s potřebnou intenzitou lze zasáhnout, pokud jde o veřejně prospěšnou stavbu dopravní a technické infrastruktury, nebo veřejně prospěšné opatření, nebo stavby a opatření k zajišťování obrany a bezpečnosti státu, nebo asanaci území, nebo vytvoření podmínek pro nezbytný přístup, řádné užívání stavby nebo příjezd k pozemku nebo ke stavbě⁶⁹. Vymezení předmětu státní správy v odůvodnění vyvlastňovacího procesu staví na důvodech stavebních a hmotných a zaměření zákona tak zřetelně směřuje do formulace „veřejného zájmu“ v oblasti stavebních nutností celospolečenského významu⁷⁰. Stavební zákon a zákon o vyvlastnění nejsou jediné právní předpisy, ve kterých by byly obsaženy účely vyvlastnění. Účely vyvlastnění lze nalézt i dalších zákonech, které se zabývají státní památkovou péčí, hornictvím, či lázeňstvím. Podmínky pro vyvlastnění jsou kumulativní a jsou stanoveny zákonem o vyvlastnění, s čímž souvisí též podmínka převahy veřejného zájmu nad zájmy soukromými aj.

6.3 Veřejný a soukromý zájem v oblasti práva soukromého

Aby bylo možno náležitě zhodnotit četnost a typovost pojmů souvisejících s veřejným a soukromým zájmem, je třeba se zaměřit na analýzu soukromého práva ve světle českého právního pořádku. Ústavně zaručeným právem jednotlivce je právo vlastnické. Jelikož je jedná o právo individua, upravuje jeho další podmínky občanský zákoník. Vlastnické právo

67Zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10. 1. 2016].

68Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10. 1. 2016].

69Tamtéž

70KLÍMA, K. Listina a její realizace v systému veřejného a nového soukromého práva. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Právní monografie. ISBN 978-80-7478-647-1.

lze definovat jako právo ovládat věc, tedy zejména ji držet, užívat, požívat, nakládat s ní, a to svou mocí, tj. mocí nezávislou na současné existenci moci kohokoli jiného k téže věci. Vlastníkem však může být i ten, kdo žádné z uvedených práv nemá – tzv. holé vlastnictví, kdy jako příklad lze uvést vlastnictví osoby nesvéprávné. Definice vlastnictví není jednoznačná a je třeba uvést, že vlastnictví jako sociální i právní kategorie má v různých dobách různý obsah, a nejde tedy o „věčný“ jev. Ani nový občanský zákoník se nesnaží vlastnické právo definovat. V důvodové zprávě k novému občanskému zákoníku jsou uvedeny jeho hlavní rysy. Pojmová neomezenost vlastnického práva, která bývá označována za jeden z jeho charakteristických rysů, je jen myšlenkovou konstrukcí, která se v praxi nikde nemohla naplnit. Výkon vlastnického práva je naopak vždy právním řádem nějak omezen. Tuto skutečnost vystihuje i ust. § 102 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který uvádí, že vlastník může se svým vlastnictvím libovolně nakládat v mezích právního řádu, z čehož vyplývá, že tyto meze jsou současně omezením vlastnického práva⁷¹. Jak lze dovodit z teoretického pojetí vlastnického práva, tak tento soukromoprávní institut zaručuje právo jednotlivci k provádění jeho soukromých zájmů. Předmět vlastnictví může tedy ve vlastním zájmu držet, užívat, využívat její plody, nakládat s ní podle svého uvážení a zájmu a to vše provádět svou individuální mocí, avšak v hranicích zákona. Jelikož nelze překročit vlastnictví tak, aby ohrožovala vlastnictví jiného vlastnictví jiné osoby. V případě, že se tyto dva či více vlastnických práv střetávají, tak mohou vznikat občanskoprávní spory. Jelikož diplomová práce analyzuje soukromé a veřejné zájmy a jejich případné střety a omezení, tak v další části se práce bude zaměřovat na omezení vlastnického práva ve veřejném zájmu.

Pro výše uvedené vymezení veřejného zájmu a omezení ústavně zaručeného a chráněného vlastnického práva se bude práce zabývat zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“)⁷², který byl již v úvodním odstavci zmíněn jako institut upravující vlastnické právo. V ust. § 1037 je uvedeno, že *ve stavu nouze nebo naléhavém veřejném zájmu lze na nezbytnou dobu a v nezbytné míře použít vlastníkovu věc, pokud účelu nelze dosáhnout jinak*. Hned v následujícím ustanovení je upraveno, že *ve veřejném zájmu, který nelze uspokojit jinak, a jen na základě zákona lze vlastnické právo*

71SPÁČIL, J. a kol. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 – 1474). Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2013

72Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10. 1. 2016].

omezit nebo věc vyvlastnit. V souvislosti s omezením vlastnického práva dle Novotného souvisí výrazná vazba občanského zákoníku na jiné právní předpisy, které mají veřejnoprávní povahu⁷³. Zákon upravuje dále možnosti odškodnění vlastníka za zásah do vlastnických práv, avšak není zde uvedeno, co lze považovat za veřejný zájem. Například v ust. § 88 odst. 2, je upraveno, kdy není potřeba svolení k zásahu do podoby či soukromí a to v případě, že se podobizna, písemnost osobní povahy nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použije na základě zákona k úředním účelům nebo v případě, že někdo veřejně vystoupí v záležitosti veřejného zájmu. Avšak dohledat definici, co je považováno za veřejné vystoupení ve veřejném zájmu, v občanském zákoníku nelze, neboť zde není pojem dále konkretizován. Pod veřejným vystoupením dle výše uvedeného si lze představit např. zachycení osob, které jednájí za zastupitelstvo obce při veřejném zasedání. Nebo se též může jednat o veřejné vystoupení před orgány moci zákonodárné či výkonné. Za zneužití lze považovat např. obrazový záznam člověka, který využívá svého práva na svobodu projevu a nedal souhlas k pořízení obrazu⁷⁴.

K účelům diplomové práce bude rozebrána právnická osoba, kterou lze dle ust. § 144 ustavit ve veřejném nebo v soukromém zájmu. Tato její povaha je posuzována podle hlavní činnosti právnické osoby⁷⁵. Dle Lavického předmět činnosti právnické osoby je představován konkrétními aktivitami, a jejich prostřednictvím je dosahováno účelu. Účel lze dělit a specifikovat následovně:

- veřejně prospěšný – veřejně prospěšný nejen v zakladatelském právním jednání, ale i faktická činnost musí naplňovat poslání právnické osoby
- soukromě prospěšný – slouží k uspokojování zájmů soukromých individualizovaných osob, je spojen s výdělkem a následným zlepšením hospodářského postavení⁷⁶
- dobročinný – tento účel podporuje určitý okruh osob určených jednotlivě či jinak, lze jej podřadit pod veřejně prospěšný účel, je upraven v ust. § 306 občanského zákoníku

73NOVOTNÝ, P. a kol. Nový občanský zákoník. Vlastnictví a věcná práva. Praha: Grada Publishing, 2014,
74LAVICKÝ, P. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014
75Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10. 1. 2016].

76LAVICKÝ, P. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014

- společný – upravuje spolčování ve spolcích, kdy za společný zájem považuje zákonodárce alespoň tři osoby vedené společným zájmem, které mohou založit k jeho naplňování spolek. Působí jako protiklad zájmu individuálního a lze jej považovat za zájem veřejný, tak i soukromí⁷⁷

V jiných částech občanského zákoníku je možno nalézt užití pojmu veřejný zájem v souvislosti s jinými okolnostmi jako např. v případě soudně jmenovaného opatrovníka člověku, pokud je to potřeba k ochraně jeho zájmů, nebo vyžaduje-li to veřejný zájem – konkrétně v ust. § 465 občanského zákoníku. Omezení ústavně zaručených práv lze nalézt např. v ust. § 1032 občanského zákoníku, kdy nelze povolit nezbytnou cestu přes prostor uzavřený za tím účelem, aby do něj cizí osoby, neměly přístup, ani přes pozemek, kde veřejný zájem brání takovou cestu zřídit⁷⁸.

6.4 Vybraná judikatura k pojetí veřejného a soukromého zájmu

S ohledem na filozoficko teoretické rozebrání kategorií zájmu soukromého a veřejného lze ze zmíněných myšlenkových pojetí vyvodit, že někteří autoři určitých teoretických proudů kritizují veřejný zájem a v podstatě tvrdí, že je vhodnější jej takto nenazývat, neboť se jedná o velmi neurčitý a nejednoznačný pojem. Český právní řád však v množství právních předpisů pojem veřejný zájem užívá a v jeho světle lze ospravedlnit podstatný zásah do soukromých práv a další právní následky. Jak bylo již představeno analytickým rozбором veřejnoprávních a soukromoprávních předpisů, že problematika veřejného zájmu a s ním souvisejícího zájmu soukromého, je hojně využívaná a nelze tedy pro další rozbor nic než stanovit pro další zkoumání, že veřejný zájem existuje.

Nejvyšší správní soud vydal rozsudek⁷⁹ ve kterém se usnesl na tom, že veřejný zájem na tom, aby na území České republiky nepobývali cizinci, kteří spáchali úmyslný trestný čin, za nějž byli odsouzeni, a mohli by tedy představovat byť jen potencionální hrozbu pro společnost, má obecně zpravidla přednost před právem tohoto cizince žít spolu se svojí rodinou na území České republiky. Použití správního uvážení lze pouze v případech, kdy toto oprávnění zákon správnímu orgánu přiznává, a to pouze způsobem a v mezích

⁷⁷SVEJKOVSKÝ, J. a kol. Právnícké osoby v novém občanském zákoníku. Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013

⁷⁸Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10. 1. 2016].

⁷⁹Rozsudek NSS ze dne 18.12.2008, č.j. As 21/2008-101, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 20. 2. 2016].

zákonem stanovených. Výjimečně však, zejména tehdy, má-li uplatnění správního uvážení vést ke zmírnění tak neúnosně tvrdých dopadů zákonné úpravy na fyzickou či právnickou osobu, že by jejich uplatnění bylo v rozporu s principy, na nichž je založen ústavní řád, může zmocnění ke „zmírňujícímu“ správnímu uvážení být obsaženo v zákoně toliko implicitně, a tedy zpravidla vyplývat z povahy a podstaty příslušné právní regulace. Lze tedy shrnout, že pokud mají soudy ve správním soudnictví přezkoumávat rozhodnutí vydané v oblasti veřejné správy, je z povahy věci nutné, aby bylo z daného rozhodnutí zřejmé, z čeho správní orgán vycházel a jakými skutkovými a právními úvahami se řídil. Jinak je plně na místě napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost zrušit.

Veřejný zájem v konkrétní věci je zjišťován v průběhu správního řízení na základě poměrování nejrůznějších partikulárních zájmů, po zvážení všech rozporů a připomínek. Z odůvodnění rozhodnutí, jehož ústředním bodem je otázka existence veřejného zájmu, pak musí zřetelně vyplynout, proč veřejný zájem převážil nad řadou soukromých, partikulárních zájmů. Veřejný zájem je třeba nalézt v procesu rozhodování o určité otázce (typicky např. o vyvlastňování) a nelze jej v konkrétní věci a priori stanovit. Z těchto důvodů je zjišťování veřejného zájmu v konkrétním případě typicky pravomocí moci výkonné a nikoliv zákonodárné⁸⁰.

Otázkou veřejného zájmu se Ústavní soud zabýval např. v nálezu sp. zn. I. ÚS 198/95, ve kterém mj. uvedl: *"Nelze totiž přehlédnout, že ne každý kolektivní zájem lze označit jako veřejný zájem společnosti na zachování neoprávněné stavby. V této souvislosti je možno dovodit, že pojem "veřejný zájem" je třeba chápat jako takový zájem, který by bylo možno označit za obecný či obecně prospěšný zájem. Otázkou obecného zájmu se zabývá např. F. A. Hayek v publikaci "Právo, zákonodárství a svoboda", II. díl, (vydala ACADEMIA Praha, 1991), na straně 14. Autor uvádí, že "často se mylně naznačuje, že všechny kolektivní zájmy jsou obecnými zájmy společnosti; avšak v mnoha případech může být uspokojování kolektivních zájmů jistých skupin s obecnými zájmy společnosti v naprostém rozporu. Celé dějiny vývoje demokratických institucí jsou dějinami boje za to, aby se jednotlivým skupinám zabránilo ve zneužití vlády ve prospěch kolektivních zájmů těchto skupin." Je proto nutné, aby k omezení vlastnických práv docházelo jen po pečlivém zvážení základní podmínky, zda je omezení nutné ve veřejném zájmu."*

⁸⁰Pl. ÚS 24/04-K návrhu na zrušení § 3a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů (327/2005 Sb.). In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 20. 2. 2016].

Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku⁸¹ týkající se sporu o udělení výjimky podle ust. § 56 zák. o ochraně přírody a krajiny ze zákazu škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, se zabýval problémem stanovení veřejného zájmu. Zda tedy pro udělení výjimky existuje veřejný zájem. V předmětném rozsudku Nejvyšší správní soud uvedl, že „zásada ochrany veřejného zájmu neznámá, že by správní orgány měly veřejný zájem, přesněji řečeno veřejné zájmy, samy formulovat, to je zásadně úkolem moci zákonodárné. Úkolem správních orgánů je při aplikaci zákonů, které jednotlivé veřejné zájmy definují, v jednotlivých případech takto obecně formulované veřejné zájmy konkretizovat.“ Dále mimo jiné uvedl, že veřejné zájmy jsou v řadě případů jen více či méně společnými soukromými zájmy jednotlivců a jejich skupin. Soulad přijatého řešení, který je v souladu s veřejným zájmem, musí být dosaženo vždy, v každém případě, a to při aplikaci právních předpisů, které jednotlivě vyjadřují veřejné zájmy. Z logiky věci vyplývá, že veřejné zájmy v takovémto případě mohou být v rozporu a následně přijaté řešení nemůže souznit se všemi veřejnými zájmy, které s rozhodovanou věcí souvisí⁸². Ztotožnil se s názorem Ústavního soudu, který v nálezu⁸³ tvrdí, že veřejný zájem v konkrétní věci by měl být zjišťován na základě poměrování partikulárních zájmů a to již v průběhu prvostupňového správního řízení, kdy správní orgán má za úkol zvážit všechny rozpory a připomínky a vypořádat se s nimi. Ve správním rozhodnutí v části odůvodnění správní orgán uvede, proč tedy veřejný zájem převažuje nad řadou jiných partikulárních zájmů, kdy následně veřejný zájem se nalezne v procesu rozhodování.

Z analýzy právních předpisů veřejného a soukromého práva je zřejmé, že pojem veřejný zájem se objevuje v hojném počtu. Ve veřejném právu je pojem k nalezení zejména v oblastech práva trestního, pracovního, správního, dále v zákonech, které upravují oblast správního řízení, životní prostředí, stavební předpisy. V právu soukromém lze považovat za stěžejní právní předpis občanský zákoník. V občanském zákoníku (zák. č. 89/2012 Sb.) jsou upraveny předpisy v oblasti vlastnického práva, které vycházejí z ústavně zaručeného a chráněného práva vlastnit. Toto právo je možné za určitých specifických situací omezit. Jak v oblasti soukromého, tak i veřejného práva je důraz kladen na individuální zkoumání konkrétního případu. Tuto doktrínu podporují i soudy ve svých rozsudcích, které byly

81Rozsudek NSS ze dne 10.05.2013, č.j. 6 As 65/2012, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 20. 2. 2016].

82Tamtéž

83Nález Ústavního soudu ze dne 28.06.2005, sp. zn. Pl. ÚS 24/04. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 20. 2. 2016].

podrobeny zkoumání.

Z mého pohledu se však právní úprava zdá silně roztříštěná a v případě, že by správní orgány měly postupovat v souladu se všemi právními předpisy a judikaturou, bylo by vhodné vytvořit určitý postup na vyhodnocování případných kolizí veřejného a soukromého zájmu. Z toho důvodu jsem se rozhodla v praktické části práce vytvořit návrh metodiky optimalizačního opatření k uplatňování veřejného zájmu.

7 Metodiky optimalizačních opatření k uplatňování veřejného zájmu

Záměrem první části bylo představit, kriticky zhodnotit a analyzovat způsoby nazírání na veřejný a soukromý zájem. Byly rozpracovány pojmy, které souvisí s touto problematikou. Tato teoretická východiska by měla napomoci v praktické aplikaci ochrany veřejného zájmu při rozvoji společnosti. Z důvodu nutné reflexe aktuálních problémů a stavů, které ve společnosti souvisejí s prosazováním a konflikty veřejného a soukromého zájmu, bylo rozhodnuto vytvořit návrh ucelené metodiky návrhu optimalizačních opatření k uplatňování veřejného zájmu. Jak bude následně specifikováno, praktická část práce se zaměří na problémy územní samosprávy, konkrétně Městské části Prahy 11, která se potýká s množstvím různorodých plánů a projektů, u kterých naráží na střetávání soukromých a veřejných zájmů.

Cílem této kapitoly je vypracovat teoretický návod, který by mohl být prakticky využitelný nejen ve výše uvedené městské části, ale u všech možných jiných samosprávných celků a institucí, které zajišťují výkon vůle občanů, obyvatel a zainteresovaných osob. Po dohodě s představiteli městské části Praha 11, si autorka dala za úkol vypracovat metodiku, kterou bude možno aplikovat v reálném životě. Pokud bude následně vytvořený postup reálně aplikován, tak by měl přispět k dosažení proporcionálního aplikování veřejného zájmu a zefektivnit tak rozhodovací a strategickou činnost obce či jiné instituce. Metodika bude vytvořena tak, aby ji mohly aplikovat obce a další instituce vzhledem ke svému konkrétnímu problému veřejného zájmu, kterým se při své správě zabývají.

Při stanovování pokynu postupovala autorka od nejobecnějšího k nejkonkrétnějšímu. Inspirací se staly některé již existující postupy, které uplatnila zkoumaná Praha 11 ve svém „boji“ za veřejný zájem. Autorka se zamyslela nad tím, jaký ideální postup by příslušné

instituce mohly a měly podnikat, aby zabezpečily rozvoj obce a spokojenost svých obyvatel. Veřejný zájem dle názoru autorky souvisí s rozvojem území a rozvoj území či obce vnímá jako pozitivní věc, neboť pouze činy může dojít k zlepšení situace a životní pohody občanů.

7.1 Metodický pokyn pro ukotvení optimalizačního opatření k uplatňování veřejného zájmu

Metodický pokyn je určen pro orgány výkonné moci na municipální úrovni. Složení těchto orgánů reflektuje vůli občanů, kteří si zvolili své zástupce na základě svých preferencí. Pro účely diplomové práce bude nazíráno na instituci jako na obec, v konkrétním případě na Městskou část Praha 11. Pokyn bude rozdělen do několika částí z důvodu lepší orientace a snadnějšího pochopení.

7.1.1 Strategický plán obce a jeho rozbor

Aby se mohla obec rozvíjet, je třeba vytvořit strategický plán. Jelikož tematika strategického plánu je velmi obsáhlá, tak v rámci této diplomové práce se bude předpokládat, že obec strategický plán již má vytvořen nebo na něm pracuje. Při přípravě strategického plánu do něj bude možné zahrnout níže uvedené druhy optimalizačních opatření. S ohledem na charakter věci se práce bude zabývat užším pojetím a stanovením postupu při uplatňování veřejného zájmu v rámci rozvoje obce.

7.1.2 Konkretizování veřejného zájmu

Pro správnou aplikaci optimalizačního opatření je třeba správně uchopit a konkretizovat, co představuje veřejný zájem v určité oblasti. Je třeba vycházet ze současných právních předpisů a judikatury soudů vyšších instancí, které veřejným zájmem definují. České právní předpisy neobsahují jednotnou definici pojmu veřejný zájem. Konkretizaci veřejného zájmu je třeba použít vždy pouze v kontextu daného právního předpisu, který upravuje danou oblast a problematiku. Pro lepší chápání budou uvedeny příklady ke konkrétním oblastem správy.

Správní řád

Ve správním řádu se s pojmem veřejný zájem lze setkat několikrát, jako příklad lze uvést ust. § 50 zák. 500/2004 Sb., kdy podklady pro vydání rozhodnutí opatřuje správní orgán, který je povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. Z

výše uvedeného plyne, že je třeba definovat v konkrétním případě, co se veřejným zájmem myslí.

Právní úprava veřejnoprávních smluv je upravena též ve správním řádu. Souvislost s veřejným zájmem lze nalézt v ust. § 159 zák. 500/2004 Sb., který mimo jiné stanovuje, že veřejnoprávní smlouva musí být v souladu s veřejným zájmem. Z čehož plyne, že ji nelze uzavřít v neprospěch veřejných zájmů, zejména v neprospěch veřejných prostředků.

Autorka předpokládá, že velké množství případů se může týkat konkretizace veřejného zájmu v souvislosti se správním řádem a jeho aplikací. Doporučuje tedy proškolit příslušné zaměstnance správy, aby věděli, kde je možné se s tímto pojmem setkat a jak ho posoudit a aplikovat.

Zákon o ochraně přírody a krajiny

Účelem tohoto zákona je přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, ochraně různých forem života, přírody a jejích krás a zajišťovat šetrné hospodaření s přírodními zdroji a zohledňovat při tom různorodé potřeby obyvatel v souladu s regionálními a místními poměry.

Lze předpokládat, že střet zájmů v rámci obce bude ve velké míře v souvislosti s tímto právním předpisem, který chrání příznivé životní prostředí a často se dostává do střetu zájmu stavebního charakteru. Na straně jedné stojí zájem o zachování stávající flory a fauny či její vyšší ochrany a na straně druhé zájmy stavebního charakteru, které ve většině případů zhorší přírodní podmínky, neboť dojde k zastavění zelené plochy, a prostor se industriálně promění.

V předmětném právním předpise upravuje např. ochranu přírody a krajiny, neboť ta je veřejným zájmem a každá osoba má povinnost při jejím užívání strpět omezení, které vyplývají z tohoto zákona. Zákonodárce pamatuje na problémové situace a upravuje zákonné výjimky ze zákazů ve zvláště chráněných územích, památných stromů a zvláště chráněných rostlin a živočichů. Výjimku ze zákonných zákazů lze povolit jedině tehdy, jestliže existuje jiný veřejný zájem, který převáží nad zájmy ochrany přírody a kdy tato převaha musí být výrazná.

Jak bylo uvedeno i u správního řádu, tak se podmínky zkoumají v každém individuálním a konkrétním případě. V případném optimalizačním opatření pro

uplatňování veřejného zájmu nelze zevšeobecnit, jaké obecné (veřejné) zájmy lze do výjimky zahrnout a které ne. Je třeba porobit detailnímu zkoumání každý jednotlivý případ s ohledem na konkrétní podmínky dané krajiny a zájem společnosti.

Zákon o vyvlastnění a stavební zákon

Vyvlastnění jako omezení či odnětí vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě se připouští pouze, pokud veřejný zájem k dosažení dané věci převažuje nad zachováním dosavadních práv vyvlastňovaného. Veřejný zájem musí být prokázán v rámci řízení o vyvlastnění. Ve stavebním zákoně jsou obsaženy účely vyvlastnění, jako příklad lze uvést veřejně prospěšnou stavbu dopravní a technické infrastruktury. Z uvedeného lze vyvodit, že veřejný zájem na tomto úseku představuje stavební „nutnosti“ celospolečenského významu.

Dalo by se předpokládat, že institut vyvlastnění bude používán minimálně a to v krajních případech. Z praxe k tomuto institutu se nejčastěji přistupuje v ČR při budování dopravní infrastruktury

Judikatura

Nejvyšší správní soud vydal rozsudek v oblasti pobytu cizinců v souvislosti s veřejným zájmem. Rozsudek lze nalézt pod č.j. As 21/2008-101, ze dne 18.12.2008.

Plénum Ústavního soudu se usneslo na tom, že veřejný zájem v konkrétní věci je zjišťován v průběhu správního řízení na základě poměrování nejrůznějších partikulárních zájmů, po zvážení všech rozporů a připomínek. Z odůvodnění rozhodnutí, jehož ústředním bodem je otázka existence veřejného zájmu, pak musí zřetelně vyplynout, proč veřejný zájem převážil nad řadou soukromých, partikulárních zájmů. Veřejný zájem je třeba nalézt v procesu rozhodování o určité otázce (typicky např. o vyvlastňování) a nelze jej v konkrétní věci a priori stanovit. Z těchto důvodů je zjišťování veřejného zájmu v konkrétním případě typicky pravomocí moci výkonné a nikoliv zákonodárné⁸⁴

Dalším důležitým dokumentem, podle kterého je nutno postupovat při stanovování veřejného zájmu, je nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 198/95. V příslušném nálezu je uvedeno, že pojem "veřejný zájem" je třeba chápat jako takový zájem, který by bylo

84Pl. ÚS 24/04-K návrhu na zrušení § 3a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů (327/2005 Sb.). In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 20. 2. 2016].

možno označit za obecný či obecně prospěšný zájem. Důležité je si uvědomit, že ne všechny kolektivní zájmy lze označit za obecné zájmy společnosti. Je nutné rozlišit kolektivní zájmy jistých skupin s obecnými zájmy společnosti, neboť se může stát, že tyto jsou ve vzájemném rozporu.

K podobnému vysvětlení dospěl i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10.05.2013, č.j. 6 As 65/2012, který se dále ve svém rozsudku ztotožňuje se názorem Ústavního soudu a jeho nálezem ze dne 28.06.2005, sp. zn. Pl. ÚS 24/04, kdy správní orgán by měl zjišťovat veřejný zájem na základě poměrování partikulárních zájmů a to již v průběhu prvostupňového správního řízení, kdy tento zváží veškeré rozpory a připomínky a vypořádá se s nimi. V rozhodnutí správního orgánu budou jeho závěry uvedeny v části odůvodnění, kde prezentuje, z jakého důvodu veřejný zájem převažuje nad řadou partikulárních zájmů a v procesu rozhodování veřejný zájem uvede.

Shrnutí

Příslušné právní předpisy a judikatura byly do metodiky zahrnuty, aby podpořily následné odůvodnění postupu definování konkrétnějších veřejných zájmů a na nich závislých optimalizačních opatřeních.

7.1.3 Okruhy působení veřejného zájmu

V rámci rozvoje regionu je třeba definovat různé aspekty veřejného života, které by mohly být veřejným zájmem nazvány a zastoupeny. Záleží na posouzení vykonavatele moci, zda bude některé zájmy upřednostňovat více než jiné. Aby mohlo být zabráněno prosazování partikulárních kolektivních zájmů, které nejsou v souladu s celospolečenskými zájmy, tak je třeba vycházet prioritně ze strategického plánu obce. Prostřednictvím strategických metod plánování lze zamezit vlivům a tlakům prosazování zájmů jednotlivých osob nebo skupin v jejich prospěch na úkor zájmu většiny. Strategický plán se tvoří komunitně, zapojí se do něj různí aktéři regionu jako je veřejný, podnikatelský a neziskový sektor. Ti se následně dohodnou na dalším rozvoji území a vytvoří strategický dokument (plán), který vychází ze skutečných potřeb a představ a vizí obce či regionu. Podrobnější informace lze nalézt např. v publikaci autora Wokouna⁸⁵. Pokud obec nedisponuje aktuálně platným strategickým plánem obce, je třeba jej vytvořit.

⁸⁵WOKOUN, R. Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde, 2008.

Strategické plánování je významným předpokladem schopnosti vytvořit dlouhodobé perspektivy, vize a priority rozvoje území, kdy významnou roli při koncipování rozvojových programů hrají rovněž názory a postoje občanů k budoucímu vývoji a podobě jejich území (např. území obce). Je důležité upozornit, že v České republice je strategické plánování území stanoveno jako nástroj pro plánování a řízení obce v zákoně č. 128/2000 Sb., zák. č. 129/2000 Sb., a zejména v zákoně o podpoře regionálního rozvoje č. 248/2000 Sb. Strategický plán se na rozdíl od územního plánu více zabývá rozvojem společenské a ekonomické sféry a jejich vztahu k danému území. Obsah strategického programu rozvoje není stanoven žádným závazným předpisem, je možné jej tedy lépe přizpůsobit konkrétním místním potřebám. Oproti tomu územní plán představuje klasický nástroj pro definici koncepce rozvoje města a jeho obsah a způsob pořízení je přesně definován stavebním zákonem⁸⁶.

Shrnutí

Základem pro stanovení okruhu veřejného zájmu je vytvoření strategického plánu obce. V případě, že již obec disponuje strategickým plánem, tak v souladu s ním by měla řešit případné konflikty veřejných a soukromých zájmů. Okruh veřejných zájmů bude stanoven vždy individuálně na základě charakteristik daného území. Na stanovování strategického plánu se podílí různorodé subjekty a z toho důvodu lze mít za to, že tyto subjekty reprezentují zájmy celého spektra daného regionu. Výsledkem vzájemné dohody je strategický plán, který reflektuje představy budoucího rozvoje regionu.

Nelze opomenout další podklady, které jsou právně závazné a také v souladu s nimi by obec měla rozhodovat. Jako příklad lze uvést územní plán.

7.1.4 Související právní předpisy

Veřejný zájem je upraven v řadě právních předpisů různé právní síly. Aby mohlo být prosazování tohoto zájmu účelné, je třeba se seznámit a vzít v potaz všechny související právní předpisy, které mají souvislost s daným okruhem veřejného zájmu. Příslušný pracovník nebo tým pracovníků obce sestaví okruh právních předpisů, které je třeba vzít v potaz při stanovování dalších postupů.

⁸⁶KADERÁBKOVÁ, J., PEKOVÁ J. Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012.

7.1.5 Možnosti optimalizačních opatření

V první řadě je třeba si položit zásadní otázku, zda pro daný region je potřeba optimalizační opatření zavádět či ne. Samozřejmě záleží na vůli daného regionu, jaké má priority a zaměření budoucího rozvoje. Lze ovšem předpokládat, že každý region, aby mohl obstát v konkurenci ostatních regionů a zajišťovat svým obyvatelům příjemné prostředí k životu, by měl počítat se svým rozvojem. Dalo by se usoudit, že rozvoj regionu je jeho veřejným zájmem. V souvislosti s rozvojem dříve či později lze narazit na konflikty veřejných zájmů. Konflikty nesou negativní náladu a snižují atraktivnost regionu. Pomocí vhodných optimalizačních opatření je možno těmto konfliktům z větší části předejít a napomoci tak trvale udržitelného rozvoje dané obce (regionu).

Existuje řada způsobů, kterým lze opatření veřejného zájmu optimalizovat. V následujícím textu budou uvedeny možnosti, které může obec využít ke své optimalizaci.

Pokud má obec strategický plán, který je již vytvořen před delším časem a některé okolnosti v rámci regionu byly změněny, tak obec by měla reagovat na tyto změny tím, že znovu prověří vůli obyvatel daného regionu. Způsoby využití určité metody by měli záviset na závažnosti prověřovaného veřejného zájmu. Návrhy opatření jsou uvedeny s ohledem na míru závažnosti od nejméně závažného po nejvíce závažného prověřovaného veřejného zájmu.

Možnosti optimalizace prostřednictvím:

- setkání občanů a zainteresovaných osob regionu - debata, brainstorming
- panelové diskuze (delfská metoda)
- kulatého stolu s odborníky
- dotazníkového šetření
- odborného posudku
- místního referenda⁸⁷

Je možné využít i jiné prostředky, které zde nebyly zmíněny. Autorka navrhuje pouze

⁸⁷Místní referendum, je jedním z institutů přímé demokracie. Provádění místního referenda upravuje zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V místním referendu rozhodují oprávněné osoby formou souhlasu či nesouhlasu o konkrétně položených otázkách, které patří do samostatné působnosti obce

možný metodický postup obce k zajištění veřejného zájmu. V případě, že obec po využití některé z možností (samozřejmě může využít jeden či více ze zmiňovaných způsobů) a následně tak zjistila vůli svých obyvatel a zainteresovaných osob, má možnost pokračovat v následujících krocích.

V případě, že obec z výše uvedeného nadefinuje veřejný zájem v konkrétní oblasti, může postupovat ve stanovování dalších kroků. S ohledem na konkrétní problematiku a závažnost, může jít obec cestou stanovení určité formy vnějšího aktu správní činnosti. Jak již bylo výše uvedeno, veřejný zájem je třeba zkoumat v konkrétním, individuálním případě. Obec by tedy neměla jít cestou vydávání abstraktního aktu jako např. veřejné vyhlášky, ale zaměřit se spíše na individuální správní akty.

S ohledem na charakter věci lze využít:

- individuálního správního aktu (usnesení, rozhodnutí)
- opatření obecné povahy
- veřejnoprávní smlouvy⁸⁸

V případě, že obec nebude s ohledem na charakter věci využívat právně závazné prostředky (viz výše), a bude v jejím zájmu postihnout problematiku širěji pojatého veřejného zájmu (např. zájem na příznivém životním prostředí) může využít právně nezávazných institutů, které budou upravovat koncepční směřování budoucího rozvoje obce. Zastupitelstvo či rada obce může schválit a vydat například:

- Programovou deklaraci rozvoje
- Koncepci budoucího rozvoje obce
- Programové prohlášení
- Akční plán rozvoje (v závislosti na Strategický plán)

V závislosti na daný veřejný zájem je možno též např. na základě vydaného programového prohlášení vydat v určitém konkrétním případě hájení veřejného zájmu individuální správní akt či vyhlásit místní referendum. Znovu tedy je třeba upozornit, že záleží na konkretizaci budoucího rozvoje a aktuálních vizích obce.

⁸⁸Bliže viz: HORZINKOVÁ, E., FIALA, Z. Správní právo hmotné: obecná část. Praha: Leges, 2010.

Pro účely diplomové práce bude v následující části navržen konkrétní možný metodický postup při hájení veřejného zájmu. Částečnou inspirací pro tento postup budou již provedené kroky vedení Městské části Praha 11 a bude uvedeno možné řešení aktuálního problému a stavu. V návaznosti na případovou studii k uplatňování veřejného zájmu v Městské části Praha 11 bude též v práci uveden konkrétní návrh na zlepšení veřejného prostoru ve veřejném zájmu v této městské části.

7.2 Příklad metodiky optimalizačního opatření v Městské části Praha 11

Z webových stránek Městské části Prahy 11⁸⁹ se lze dozvědět, že městská část jako součást hlavního města Prahy musí při plnění svých cílů, priorit a cest při řešení klíčových otázek rozvoje vycházet se Strategického plánu hlavního města Prahy. Tento byl schválen usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 19/03 ze dne 25.05.2000. Tento koncepční dokument se sestavuje dlouhodobě na období 15 – 20 let. Následně byla provedena dílčí aktualizace, kterou schválilo usnesením Zastupitelstvo hl. m. Prahy č. 22/42 ze dne 11.12.2008. Od roku 2013 bylo zahájeno Institutem pro plánování a rozvoj hl. m. Prahy proces revize a aktualizace jmenovaného strategického plánu.

Městská část tedy musí vycházet ze Strategického plánu hl. m. Prahy. V současné době se připravuje nový strategický plán, který se skládá se tří částí a to analytické, návrhové a akčních plánů. Po mezioborové diskuzi byly stanoveny čtyři principy rozvoje Prahy, které představují hlavní kritéria pro rámcový pohled na současný stav města a také představují srovnávací soubor znalostí a ukazatelů. To znamená, že všechny návrhy a postupy jsou a budou těmito principy průběžně prověřovány. Principy rozvoje, ze kterých by při svém plánování měla městská část vycházet, představují: kvalita života, udržitelnost, referenční rámec evropských metropolí, proveditelnost⁹⁰.

První část by měla městská část věnovat analytické části, která by vycházela analýzy Strategického plánu hl. m. Prahy a upravit ji na poměry této městské části. V následné části by měla definovat návrhy opatření a následně provést akční plán.

Postup:

⁸⁹Strategický plán. [online]. [cit. 04-03-2016]. Dostupné z: <https://www.praha11.cz/cs/uzemni-rozvoj-a-regenerace/uzemni-planovani/strategicky-plan/>

⁹⁰Podrobnější informace k nalezení na: Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy [online]. [cit. 04-03-2016]. Dostupné z: <http://www.iprpraha.cz/>

- a) analýza současného stavu s ohledem na analýzu Strategického plánu hl. m. Prahy, např. formou SWOT analýzy
- b) definování veřejného zájmu pro rozvoj obce s ohledem na kategorii veřejného zájmu (např. příznivé životní prostředí)
- c) společně se stanovením kategorie se stanoví okruh působení veřejného zájmu
 - definice případných konfliktů
 - návrh řešení konfliktů
- d) stanovení optimalizačního opatření
- e) realizace vybraného opatření např. formou programového prohlášení a následného akčního plánu rozvoje v rámci hájení konkrétního veřejného zájmu.

8 Případová studie k uplatňování veřejného zájmu v Městské části Praha 11

8.1 Problémy aplikace veřejného zájmu

Ke konkretizování veřejného zájmu je třeba každou situaci, problém či sporné místo jasně identifikovat ze všech úhlů. S ohledem na aplikaci právních předpisů a příslušnou vybranou judikaturu je nutno postupovat vždy individuálně a důsledně zvážit pro a proti.

V první řadě je nutno si uvědomit, co pro danou společnost představuje veřejný zájem. Nemělo by jít o zájem určité skupiny, která prosazuje své individuální zájmy. V tomto případě by se jednalo o střet mezi zájmem veřejným a zájmem soukromým, je však třeba odhalit, že se jedná o zájem soukromý, jelikož daná skupina se ráda kryje své soukromé zájmy pod blaho veřejnosti. Může se jednat o velmi složitou otázku, neboť je nutné důsledně rozlišit, zda se jedná o střet soukromého a individuálního zájmu, či o střet dvou protichůdných veřejných zájmů či je možno obě strany sporu podřadit pod zájmy soukromé.

Minimalizaci těchto střetů by mohlo napomoci vytvoření strategie rozvoje obce, důsledně zvážený územní plán, jednotné rozhodování příslušných správních orgánů v obdobné věci a respektování platných rozsudků soudů vyšších instancí, jak stanovují právní předpisy a právní zásady.

Případová studie se zaměřuje na městskou část Praha 11, která je typická svou hustou sídlištní zástavbou známá též pod názvem Jižní Město (do roku 1990 byla městská část označována jako Praha - Jižní Město). Od roku 1968 se katastrální území Chodov a Háje stala součástí obvodu Praha 4 a krátce na to započala v oblasti Háje výstavba Jižního Města pro 80 tisíc obyvatel. Plán pro výstavbu se začal vytvářet již směrným územním plánem z roku 1964, který území určoval jako jedno z nejvhodnějších z hlediska přírodních kvalit bydlení. Oblast se nacházela v krajinářsky výrazné poloze a modelace terénu umožnila vytvořit zelený pás okolo celého budoucího města. V době výstavby sídliště vznikla i Hostivařská přehradní nádrž v údolí Botiče. Podrobný územní plán Jižního Města byl schválen v roce 1968 a dominantní rys představoval kontakt přírody a zástavby, kde by se pracoviště i prostředí k relaxaci nacházela v bezprostřední blízkosti. Od roku 1973 započala samotná výstavba, následně v roce 1979 byla zahájena výstavba Jižního Města II. Postupně v masivní výstavbě vzniklo na rozloze 9,8 km² významné osídlení, ve kterém dnes žije přibližně 1/13 obyvatel hlavního města. Pro porovnání je třeba uvést, že celá Praha má 496, 1 kilometrů čtverečních⁹¹. V městské části se staví hojně i v dnešní době, avšak na tomto místě je možno uvést celou řadu případů, kde se střetávají názory dvou táborů. Jedna strana (pověštinou investor) chce stavět a na druhé straně obyvatelé a dnes již i vedení radnice se nové zástavbě brání. Jižní Město bylo vyprojektováno s ohledem na zachování množství zeleně, výstavbu parků a dalších volnočasových ploch. Řada těchto plánů ustoupila naléhavějším projektům a některé plochy zůstali ležet ladem. Dále zde existují faktory jako nedořešené soudní spory ohledně restitucí, přeprodávání pozemků, problematičtí vlastníci, a další soukromoprávní spory.

Případová studie se zaměří na analýzu současné situace konfliktů a politického zátiší. Nelze opominout politické proměny ve vedení samosprávy a příslušné dopady „vládnutí“ předchozího uskupení v čele s bývalým starostou Daliborem Mlejnským.

Charakteristika subjektu:

Městská část Praha 11 se nachází v jihovýchodní části hlavního města Prahy. Rozloha městské části činí 979 ha a sestává se ze dvou katastrálních území Chodov a Háje. Sousedí s městskými částmi Praha – Křeslice, Praha – Šeberov a Praha – Újezd. Společně s těmito městskými částmi tvoří jeden pražský správní obvod. Výkon samostatné a přenesené

91BARTOŇ, J. *Vznik Jižního Města*. [online]. [cit. 04-03-2016]. Dostupné z: <https://www.praha11.cz/cs/praha-11-v-kostce/z-minulosti-prahy-11/vznik-jizniho-mesta.html>

působnosti zabezpečuje Úřad městské části Praha 11. Počet osob přihlášených k trvalému pobytu se pohybuje mezi 75 – 80 tisíci obyvateli⁹², nejedná se však o celkový počet bydlících. Informace o počtu obyvatel neobsahují údaje o cizincích, kteří bydlí v této oblasti na základě přechodného či dlouhodobého pobytu.

Stanovení výzkumných otázek a způsobu zkoumání

1. Jakým způsobem je uplatňován institut veřejného zájmu při rozvoji Městské části Praha 11?
2. Existují aktuální konflikty mezi veřejným a soukromým zájmem v oblasti zkoumání?
3. Existují aktuální konflikty mezi veřejným zájmem navzájem?

Sběr dat se bude prolínat s jeho analýzou, budou vrstveny různé typy sběru a to pozorování, obsahová analýza, rešerše.

8.2 Identifikace veřejného zájmu v praxi

V této části se práce bude zabývat teoretickou identifikací konfliktů, jejichž ohnisko sporu leží na území městské části Praha 11. Ke každému konfliktu bude přiřazen konkrétní příklad, který demonstruje kategorii zájmu s odůvodněním, z jakého důvodu lze předpokládat, že se jedná o takový či takový zájem, a jaká je aktuální situace řešeného sporu. Valná většina sporů, která se na Praze 11 řeší, se opírá o majetkové spory, spory ve výstavbě nových bytových či nebytových prostor a s tím související zabírání zelené plochy, které zaplňují prostory mezi panelovými domy. Je třeba však také uvést, že množství „zelených“ prostor, které se nachází mezi jednotlivými panelovými domy, vypadá zašle, zarůstá, neopravuje se anebo se na nich hromadí odpadky. V úvahu lze vzít několik důvodů, proč se tak děje. Jedním z důvodů může být chybějící finanční prostředky vedení městské části k udržování zeleně, dalším důvodem může být záměrný nezájem z řad jak městské části, tak soukromých vlastníků, aby následně mohli prezentovat, jak výhodné je toto místo změnit např. zastavět a do části plochy vysadit trávnik a pár laviček.

Jak by tedy mohl být identifikovaný veřejný zájem k těmto nezastavěným prostranstvím? S odpovědí by mohlo pomoci nahlédnout do postoje současného vedení městské části. Z praxe je očividné, že to, co se projevuje a představuje jako veřejný zájem

⁹²Praha 11 v kostce.[online]. [cit. 04-03-2016]. Dostupné z: <https://www.praha11.cz/cs/praha-11-v-kostce/>

v jednom volebním období, nemusí pro nové volební období být tak atraktivní. V roce 2006 nastoupil do funkce starosty MČ Prahy 11 pan Mgr. Dalibor Mlejnský a byl jím až do voleb roku 2014. Za dob jeho vedení rozprodala MČ řadu pozemků soukromým investorům. Jak bude dále uvedeno, některé z pozemků byly prodány za nízkou a v místě neobvyklou cenu a následně tyto pozemky prošly správním řízením a následně změnou územního plánu byly převedeny jako stavební parcely a začalo se na nich stavět. K některým z nich byly vydány ještě výjimky ze zákazu dle zák. o ochraně přírody a krajiny, které následně byly napadeny u soudu. Jedním příkladem za všechny je výstavba bytového komplexu Milíčov stavební korporací Skanska. Tato kauza bude detailně rozvedena v následující části.

Odpověď na otázku, jakým způsobem se současné vedení radnice zaměřuje na uplatňování veřejného zájmu, by mohly zodpovědět dokumenty, kterými se vedení MČ Praha 11 zavázalo k plnění svých předvolebních slibů. V roce 2014 proběhly komunální volby, kdy vítězem se stalo Hnutí pro Prahu 11 společně s ANO 2011 a TOP 09 a sestavili vládnoucí koalici. Novým starostou se stal Ing. Jiří Štyler, který v minulosti inicioval množství jednání, které vedli k napadnutí „transparentně neobjasněných“ developerských projektů. Hnutí pro Prahu 11 bylo založeno v roce 2010 a funguje na občanském principu a jeho cílem bylo sdružovat a zastupovat občany, kteří nejsou dlouhodobě spokojeni se správou Jižního Města. Hlavním cílem hnutí bylo postavit se proti intenzitě komerční a bytové zástavby na území MČ Prahy 11. Chce zabránit rozprodávání městských pozemků, zahušťování zástavby a dalších neprůhledných projektů. Bývalé vedení radnice označují za „mafíánskou skupinu“. Informace zde uvedené byly převzaty z oficiálních stránek Hnutí pro Prahu 11⁹³. Vodítkem pro utvrzení o netransparentnosti a podivných praktikách bývalého vedení radnice Prahy 11 může být i to, že na jaře 2015 obvinila Policie ČR 28 bývalých zastupitelů Prahy 11 včetně bývalého starosty Dalibora Mlejnského. Obvinění se týkala zneužití pravomoci úřední osoby a porušení povinnosti při správě cizího majetku. Výše uvedená obvinění vyústila z vyšetřování, které započalo již v roce 2014, kdy policie obvinila 40 bývalých zastupitelů, neboť měla podezření, že v letech 2010 – 2011 nevhodně rozprodávali majetek Městské části Praha 11.⁹⁴ Proniknout do tajů radnice a

93Hnutí pro prahu 11.[online]. [cit. 05-03-2016]. Dostupné z: <http://www.hpp11.cz/index.php/profil>

94Bližší informace k nalezení na webu Aktuálně. Cz, viz *Policie obvinila bývalého starostu a 27 zastupitelů Prahy 11*, ze dne 6.5. 2015. [online]. [cit. 05-03-2016]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/regiony/praha/policie-zasahuje-v-praze-11-stiha-28-byvalych-zastupitelu/r~bed2442ef3d611e49d310025900fea04/>

politických rozbrojů není účelem této diplomové práce. Je však třeba nastínit, v jakém rozpoležení se městská část v současné době nachází, a jaké činnosti mohly stát za aktuálními nevyjasněnými konflikty veřejných a soukromých zájmů v této oblasti.

Na prvním ustanovujícím zastupitelstvu po říjnových komunálních volbách v roce 2014 Rada městské části Prahy 11 pro volební období na léta 2014 – 2018 vydala Programové prohlášení⁹⁵, ve kterém uvedla principy a kroky, které považuje za naplnění vůle voličů a považuje je za přínosné pro další rozvoj této městské části. Z uvedených definic veřejného zájmu by mohlo být celkové programové prohlášení bráno jako vůle společnosti dané městské části pro prosazování zájmu společnosti, neboť v komunálních volbách zvolila své zastupitele, kteří je budou zastupovat při plnění úkolů samosprávy a s tím souvisejícího rozvoje předmětné městské části. V souvislosti s konflikty, které na Praze 11 proběhly a probíhají, budou představeny zamýšlené kroky a postoje radnice, jež se vztahují mimo jiné k územnímu rozvoji, životnímu prostředí a volnočasovým aktivitám. V oblasti územního rozvoje se za základ koncepce považují funkční a prostorové limity obsažené v územním plánu z roku 1999. Dále bude navržena sdílená urbanistická koncepce městské části, která poslouží jako podklad v rámci jednání o podobě územně plánovací dokumentace hl. m. Prahy. Nezastavitelné plochy zeleně, rekreace a sportovního účelu budou chráněny společně se zákazem zahušťování stabilizovaných ploch novými projekty investorů, zvažuje se proto vypracování regulačních plánů. Stavební projekty většího významu a záměry změn územního plánu budou diskutovány s veřejností a prezentovány v médiích radnice. V oblasti životního prostředí se bude dbát zejména o zachování příznivého životního prostředí, chránit stávající plochy zeleně a jejich využití bude posuzováno ve smyslu veřejného zájmu, podporovat úpravu a zlepšení vybavení veřejného prostoru v okolí bytovek, hřišť, parků a sportovišť a s tím související pozvednutí údržby veřejného prostoru s odpovídající péčí o veřejnou zeleň. V oblasti volnočasových aktivit Rada projevuje vůli podpořit výstavbu alternativních sportovních míst pro mládež (např. skatepark, venkovní posilovna, sportoviště pro seniory aj.). Úplné znění programového prohlášení lze nalézt na oficiálních webových stránkách MČ Praha 11⁹⁶.

Současně na 1. zasedání zastupitelstva MČ Praha 11 konané dne 10. 11. 2014 se pod usnesením č. 0011/1/Z/2014 zastupitelé usnesli na vůli občanů z komunálních voleb a

95Programové prohlášení Rady MČ Praha 11 pro období 2014 – 2018. [online]. [cit. 05-03-2016]. Dostupné z: <https://www.praha11.cz/cs/radnice/rada-mc/programove-prohlaseni-rady-mestske-casti-praha-11.html>

96Tamtéž.

předmětným usnesením deklarují, že veřejný zájem na Praze 11 se týká zejména ochrany zdraví a životního prostředí, ochrany kvality a bezpečnosti bydlení včetně ochrany obyvatel před hlukem a emisemi, ochranou zvláště chráněných živočichů a rostlin, zachování a respektování krajinného rázu, ochrany ploch zeleně a veřejné vybavenosti. Tento veřejný zájem je nadřazen individuálním stavebním záměrům. Dále se jmenovaným usnesením deklaruje veřejný zájem na dalším nezahušťování Prahy 11 dalšími administrativní a bytovou výstavbou či navyšováním kapacit zastavěných ploch. V usnesení je pamatováno i na výjimky, které však může schválit v konkrétních případech pouze zastupitelstvo MČ Prahy 11⁹⁷.

V rámci této části – identifikace veřejného zájmu v praxi byla zodpovězena první výzkumná otázka, která se týkala toho, jakým způsobem je uplatňován veřejný zájem v praxi na MČ Praha 11. Z výše uvedeného vyplývá, že nová sestava radnice hodlá institut posuzování veřejného zájmu prosazovat na základě výše uvedeného usnesení zastupitelstva o veřejném zájmu a dále se zavázala programovým prohlášením ke splnění svých slibů.

Při posuzování případu, zda se jedná o veřejný či soukromý zájem, je třeba posuzovat danou věc individuálně a využít principu proporcionality. Tento princip představuje způsob řešení konfliktu, kde je třeba rozhodnout mezi objektivním právem (v tomto případě jej představuje veřejný zájem) a subjektivním právem (jež představuje soukromý zájem). Je třeba posoudit, které právo dostane přednost a mělo by to být to právo, které chrání důležitější hodnotu, ale mělo by omezit ostatní práva v minimální míře, tak aby byla zachována tzv. úměrnost mezi těmito konfliktními právy⁹⁸. Takzvaný test proporcionality, který je využíván soudy vyšších instancí v určitých typech případů a měl by být využíván příslušnými správními orgány, je detailně popsán v nálezu Pléna Ústavního soudu č. 4/94⁹⁹, kdy se v první řadě poměřuje vhodnost institutu omezujícího určité základní právo k naplnění sledovaného cíle, dalším kritériem je potřebnost v porovnání daného legislativního prostředku (např. omezit vlastnické právo ve veřejném zájmu) s jinými právními opatřeními, která by umožnila dosáhnout požadovaného cíle bez dotčení základního (soukromého, individuálního) práva. Poslední kritérium představuje porovnání

97Usn. č. 0011/1/Z/2014. Vůle občanů projevovaná v komunálních volbách 10. - 11. 10. 2014. [online]. [cit. 05-03-2016]. Dostupné z: http://www.praha11.cz/aplikace/smlouvy_p11/file.php?file=696347ab9da4040d1f9a42c718151bf0&type=1

98Princip proporcionality. [online]. [cit. 06-03-2016]. Dostupné z: http://iuridictum.pecina.cz/w/Princip_proporcionality

99Nález Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1994 sp. zn. Pl. ÚS 4/94. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 6. 3. 2016].

závažnosti obou práv ve své kolizi.

Mezi typické příklady kolize veřejného a soukromého zájmu je možno uvést institut vyvlastnění, ve kterém se střetává soukromé právo vlastnictví s veřejným zájmem (např. plánování výstavby dálnice přes soukromé pozemky). Jako další příklad je možno uvést kolizi práva na ochranu osobních údajů vs. právo veřejnosti na informace. Jmenovitě se může jednat o poskytnutí informace o výši platu a odměny zaměstnance státní správy či samosprávy na základě žádosti podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Na základě této žádosti by zaměstnavatel měl tyto informace poskytnout, avšak pokud uplatní test proporcionality, tak je možné, že ve vztahu ke konkrétnímu zaměstnanci převáží ochrana jeho soukromí a osobních údajů před právem veřejnosti na informace. Jiný postup však lze očekávat u osob, které zastávají pozici tzv. veřejného funkcionáře¹⁰⁰. Česká judikatura se všeobecně přiklání ke stanovisku, že právo na informace u veřejně činných osob převládá nad ústavně zaručeným právem na ochranu soukromí např. právo vědět, zda byl soudce členem KSČ. Judikatura Evropského soudu pro lidská práva dospěla k závěru, že soukromí úředníků je třeba respektovat a není podstatné, zda se jedná o soukromí na pracovišti či o úřední nebo soukromou činnost. Na prvním místě tedy je vždy právo na soukromí úředníka, kdy podmínky k redukci těchto práv by měly být výslovně určeny v zákoně a v případě, že tomu tak není, tak je třeba přistoupit k výkladu neurčitých právních pojmu, využít testu proporcionality, nebo analogie a zvážit v každém konkrétním případě, čemu bude dána přednost a kdy je nezbytné a důvodné právo omezit.¹⁰¹ Na obdobný příklad lze narazit i v rámci výkonu své pravomoci v rozhodovací praxi Městské části Praha 11.

Rozlišit zájmy, které jedna strana vidí jako zájmy soukromé a druhá strana jako zájmy veřejné, bývají často otázkou při soudních sporech. Může se jednat o situaci, kdy jedna strana sporu požádá o výjimku se zákazu, kdy tuto výjimku lze získat pouze, pokud se jedná o veřejný zájem a posouzení dalších podružných otázek. Tato strana sleduje svůj soukromý zájem (např. Investor má v plánu vystavět byty a jeho zájem je tedy zisk z prodeje či pronájmu bytů), avšak vydává ho za zájem veřejný a to např. sociální veřejný zájem (byty vystaví za účelem sociální potřeby po bytech, kterých je nedostatek). A na

100Bližší informace k naleznete na webu Úřadu pro ochranu osobních údajů. [online]. [cit. 06-03-2016]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/files/Metodika.pdf>

101Detailní rozbor je k naleznení na webu Bulletin advokacie. MATES, P., SKULOVÁ, S. *K problému ochrany soukromí úředníků veřejné správy v otázce platů a odměn z pohledu práva na informace*. [online]. [cit. 06-03-2016]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/k-problemu?browser=mobi>

straně druhé existuje jiný veřejný zájem, který chrání oblast, ze které by měla být výjimka ze zákazu povolena (např. ochrana ohrožených druhů živočichů). Je třeba, aby oba veřejné zájmy byly dostatečně odůvodněny a správním orgánem posouzeny v souladu se základními zásadami a principy správního řízení. Jak uvádí Nejvyšší správní soud v rozsudku č. 6 As 65/2012 – 161, ve kterém uvedl, že „v případě vážení dvou veřejných zájmů, které jsou v kolizi, obdobně jako v případě kolize základních práv, musí správní úřad totiž nejprve řádně určit a individualizovat na konkrétní případ oba veřejné zájmy, které jsou ve hře, a poté porovnat závažnost obou v kolizi stojících veřejných zájmů s tím, že zásah do žádného z obou chráněných veřejných zájmů nesmí svými negativními důsledky přesahovat pozitiva. Při řešení kolize veřejných zájmů je třeba, aby bylo zachováno maximum z obou kolidujících zájmů, přičemž by mělo být identifikováno jádro a periferie kolidujícího veřejného zájmu a z obou veřejných zájmů, které jsou ve hře, by mělo být zachováno alespoň jejich jádro¹⁰²“. Uvedený rozsudek se týká kauzy výstavby bytového komplexu soukromého investora nedaleko Milíčovských rybníků a lesa, který se nachází v těsné blízkosti Prahy 11. Tyto konkrétní zájmy, které představují elementární konflikt dvou veřejných zájmů, budou rozpracovány následující částí praktických kauz konfliktů. Tímto je též částečně zodpovězena třetí výzkumná otázka, která se týkala zjištění existence konfliktů veřejných zájmů navzájem a též je na ni možno nahlížet jako na střet zájmu veřejného a soukromého, neboť je vždy nutné prokázat, zda se jedná o dva veřejné zájmy nebo jeden ze zájmů je zájmem soukromým, která souvisí s druhou výzkumnou otázkou.

Soukromé zájmy též mohou a velmi často bývají ve vzájemném konfliktu. Řešením soukromoprávních sporů se zabývají soukromoprávní předpisy. Dohledat aktuální spory mezi soukromými zájmy v městské části Praha 11 není cílem případové studie, neboť hlavní účel představuje porovnání konfliktů mezi zájmem veřejným a soukromým.

8.3 Praktické kauzy konfliktů veřejných a soukromých zájmů

K zodpovězení druhé a třetí výzkumné otázky se případová studie zaměří na praktické kauzy konfliktů, které v předmětné oblasti konflikty existují. V městské části Praha 11 se nachází především panelové domy, veřejná zeleň, místní komunikace. Některé pozemky, které dříve patřily městské části, bývalé vedení radnice prodalo velmi výhodně

102 Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2012, č. j. 5 Ca 77/2009 – 126. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 11. 3. 2016].

developerským společností. Velká část kauz se v posledních letech až do současné doby týkala a týká problémem výstavby bytových či nebytových prostor, komerčních areálů a různých druhů sportovišť. Studie se zaměří na vybrané kauzy, které bude objasňovat jako neutrální hodnotitel.

V následující části bude rozebráno několik kauz, ve kterých se střetává veřejný a soukromý zájem, a v některých případech je složité rozlišit, o jaký typ zájmu se jedná. Autorce napomohl web Hnutí pro Prahu 11, který konfliktní stavební záměry mapuje a disponuje interaktivní mapou s podrobnými informacemi. Z uvedené mapy vycházela autorka jako z podkladu pro zpracování této části práce. Dále se autorka zaměřila na kauzu výstavby komplexu Milíčovského háje, neboť bydlí v jeho těsné blízkosti.

Stavební záměry na Jižním Městě vyobrazené v přehledné mapě lze nalézt v příloze č. 1. V této mapě jsou zobrazeny objekty, které již stojí, dále pozastavené projekty, aktivní objekty, které jsou v procesu výstavby, koncepční studie a jako poslední stavební projekty, které byly po komunálních volbách v roce 2014 pozastaveny od listopadu 2014. O mediální rozruch se postarala například výstavba bazénu za 690 milionů korun. Nové vedení radnice zrušilo projekty výstavby bytových domů v ulici Benkova, Prašná, hromadných garáží Brandlova a Nešporova, polyfunkčního objektu Podjavorinské, aj. Dále byly pozastaveny projekty bytového domu Ke Stáčírně s garážemi, revitalizace Litochlebského parku s mrakodrapem firmy Tweelingen (tato kauza bude více rozpracována), Městské naučné arboretum, Porto Háje, nová radnice MČ Prahy 11. Největší množství bytových záměrů, které mapa zobrazuje, jsou projekty s aktivní výstavbou. Jedná se o 42 stavebních záměrů. Po autorčině zvážení bude rozebrán obytný soubor Milíčov, neboť se k němu podařilo nashromáždit největší množství podkladů a autorka provedla sběr dat obsahovou analýzou a přímým pozorováním.

Litochlebské náměstí s parkem a pietním místem se stalo v posledních 5 letech velmi často užívaným termínem. Jednalo se „revitalizaci parku“ jehož součástí se měl stát i stometrový mrakodrap. Kauza se týkala prodeje pozemku o rozloze 4,5 metrů čtverečních za necelých 11 milionů korun developerské společnosti Tweelingen. Bývalé vedení radnice obhajovalo výstavbu mrakodrapu. Po vlně nevole aktivistů a občanů byla prodejní cena navýšena na 38 milionů, a na zasedání zastupitelstva byl dne 21.01.2010 schválen prodej Litochlebského parku za cenu 38 milionů¹⁰³. Tuto kauzu doprovázejí různé zákulisní hry a

103LUKEŠ, P. *Kauza Tweelingen: Prodej Litochlebského náměstí*. [online]. [cit. 12-03-2016]. Dostupné z: <http://www.hpp11.cz/index.php/kauzy/2013-04-25-02-13-40/litochlebske-namesti> . A dále ŠTYLER, J., Že

vyřizování politických účtů. Následovali právní kroky, kterých se dožadovali obyvatelé Prahy 11 (jako Sdružení Chodov o.s.), soudní spory byly ukončeny, kdy v březnu 2014 podpořil Nejvyšší správní soud argumenty Sdružení Chodov o.s. a na jeho základě Městský soud byl nucen revidovat své původní rozhodnutí, neboť byl v dalším řízení městský soud vázán právním názorem v předmětném rozsudku (6 AOs 1/2013 – 53), a rozhodl v konečné fázi tak, že konstatoval porušení zákona ze strany Městské části Prahy 11 a Magistrátu hlavního města Prahy a zrušil územní rozhodnutí stavby. Revitalizace parku na náměstí si kladla jako hlavní cíl stavbu 24 patrové kancelářské budovy s nástavbami s maximální výškou 105 metrů. Obyvatelé prostřednictvím svých zástupců a opoziční politici upozorňovali na to, že plánovaný mrakodrap naruší ráz krajiny, porušoval by tzv. odstupovou vzdálenost, zvýšili by se emise a hluk z aut. Dalším pádným důvodem nespokojenosti obyvatel se stala skutečnost, že plánovaný mrakodrap měl stát na místě parku, kde se nachází pietní pomník z první a druhé světové války věnovaný padlým vojákům z Chodova¹⁰⁴.

Druhou kauzou, kterou se autorka bude věnovat, představuje výstavba bytového komplexu nedaleko Milíčovského lesa a rybníků společnosti Skanska a.s. (dále bude společnost uvedena pouze jako Skanska). Tato společnost odkoupila od Magistrátu hlavního města Prahy pozemky v městské části Praha 11, které se nacházejí v těsné blízkosti Milíčovského lesa a rybníků, a část tohoto území je součástí soustavy chráněných území evropského významu nazvaném Natura 2000. Jádrem sporu tkví v povolení výjimky dle ust. § 56 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, která se týkala výjimky ze zákazu škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů pro realizaci výstavby bytového komplexu Milíčovský háj. Dle projektové dokumentace originální název zní „Milíčovský háj jih a východ obytný soubor“. Posledním právoplatným rozsudkem, který se týká výše uvedeného problému byl vydán Nejvyšším správním soudem dne 10.05.2013, č.j. 6 As 65/2012 – 161. Oba subjekty jak žalobce, tak žalovaný se obrátili na Nejvyšší správní soud s kasační stížností proti rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 10.10.2012, č.j. 5 Ca 77/2009-126. Kasační stížnost byla soudem zamítnuta. Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěry Městského soudu, a

jste nevěděli, že na sousedním pozemku má vyrůst mrakodrap? Nejste sami. Článek ze dne 27.02.2015. [online]. [cit. 12-03-2016]. Dostupné z: <http://www.hpp11.cz/index.php/aktuality-zprav/382-mapa-stavebnich-zameru-na-jiznim-meste>

104ČTK. *Mrakodrap na Litochlebském náměstí stát nebude. Rozhodl o tom soud.* Článek ze dne 23.06.2014. [online]. [cit. 12-03-2016]. Dostupné z: http://praha.idnes.cz/mrakodrap-na-litochlebskem-namesti-stat-nebude-rozhodl-o-tom-soud-1cp-/metro.aspx?c=A140623_154055_co-se-deje_rab

vypořádal se v rozsudku se všemi námitkami obou stěžovatelů. Pro jasný vhled do merita věci bude přiblížena argumentace obou stěžovatelů a shrnuta argumentace soudu tak, aby výsledek řízení byl jasně pochopitelný.

Žalobcem ve jmenovaném soudním sporu bylo Občanské sdružení Hezké Jižní Město, které se vymezovalo proti udělení jmenované výjimky ze zákazu. Žalobce tvrdil, že jediným záměrem investora je dosažení zisku, který je soukromým zájmem a nemůže se tedy jednat o zájem veřejný, pro který byla výjimka udělena. Namítá tedy, že udělená výjimka je v rozporu se zákonem, protože nebyl prokázán ani veřejný zájem, ani neexistence jiného uspokojivého řešení, kdy prokázání neexistence jiného uspokojivého řešení je též jednou z podmínek udělení výjimky. Záměr žalovaného (investora) je dle žalobce pouze investiční a nejedná se o zákonný účel, tj. ochrana jedinců a stanovišť k opětovnému osídlení. Podle žalobce žalovaný nepředložil objektivní a přezkoumatelné důvody k udělení výjimky. Dále uvádí, že Milíčovský les a rybníky byly vyhlášeny přírodní památkou právě proto, aby negativní dopady výstavby Jižního Města byly stabilizovány a ne prohlubovány. Investor odkoupil pozemky od Magistrátu hl .m. Prahy bez výběrového řízení a vyjednal si navýšení míry využití území a zdůvodnil jej potřebou sociálních bytů a výstavbou chybějící občanské vybavenosti v rozsahu 10 %. Investor sociální byty nepostavil a také nezrealizoval slíbenou občanskou vybavenost¹⁰⁵.

Dle investora bylo řádně zdůvodněno, že uspokojování bytových potřeb převažuje nad zájmem na ochraně přírody, když orgán prvního stupně ve svém rozhodnutí uvedl, že novou bytovou výstavbu je nutné brát jako výrazně převažující sociální zájem pro stávající i budoucí obyvatele Prahy a tedy že převažuje nad zájmem na ochranu přírody. Dále investor dodává, že s výstavbou budou zvelebovány pozemky a že bude zabráněno zarůstání nevhodnými rostlinami a náletovými křovinami a také želepší hospodaření se srážkovou vodou. Z toho důvodu má za to, že podmínka naléhavých důvodů je splněna a tento zájem výrazně převažuje a má pozitivní důsledky pro životní prostředí. K podmínce prokázání neexistence jiných uspokojivých řešení uvádí, že jiné uspokojivé řešení neexistuje, neboť v takovém objemu, v jakém by měl být projekt realizován, nelze docílit jinak. Polemizuje také nad tím, že není možno chtít po správním orgánu, aby požadoval důkaz existence jiného řešení, když těchto dalších řešení může existovat nekonečně

105 Rozsudek NSS ze dne 10.05.2013, č.j. 6 As 65/2012 – 161. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 11. 3. 2016].

mnoho¹⁰⁶.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl a ztotožnil se s výrokem Městského soudu. Upozornil na zásadní procesní vady při udělování výjimky a s nimi související principy správního řízení. Deklaroval, že úkolem správních orgánů je konkretizace obecně formulovaných veřejných zájmů v daném případě. Došel dále k závěru, že nesporným veřejným zájmem je ochrana přírody a krajiny. K posouzení výjimky uvedl, že v posuzovaném případě se zdůvodnil zejména převažující sociální zájem ve výstavbě bytů, který převažuje nad veřejným zájmem na ochraně zvláště chráněných živočichů. Nebylo dostatečně vysvětleno, zda se jedná vůbec o veřejný zájem, který je předmětnou bytovou výstavbou uspokojován. A upozornil v návaznosti na autora Hendrycha, že *veřejný zájem nelze zaměňovat za soukromý*. Společně s Městským soudem Nejvyšší správní soud shledal, že nebyl dostatečně odůvodněn naléhavý veřejný zájem ve výstavbě bytů v příslušné lokalitě. A pokud by tento naléhavý veřejný zájem existoval, tak nebylo prokázáno, že jej není možné uspokojit jiným řešením, kdy by byl minimalizován případný zásah do zákonné ochrany zvláště chráněných druhů živočichů¹⁰⁷.

Jak je uvedeno, tak Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost a potvrdit verdikt Městského soudu, který zrušil rozhodnutí prvoinstančního orgánu o povolení výjimky. Následně pak s ohledem na rozhodnutí vyšších instancí Ministerstvo životního prostředí rozhodlo dne 13.09.2013 o neudělení výjimky, neboť bylo vázáno právním názorem soudu vyšší instance. Následně bylo Českou inspekcí životního prostředí společnosti Skanska rozhodnutím ze dne 28.2.2014 zakázáno provádět stavební práce a další související činnosti jako terénní úpravy, výkopové práce aj., které by mohly způsobit nedovolenou změnu zvláště chráněných částí přírody. Tyto informace lze vyčíst na webu občanského sdružení, které zastupovalo zájmy obyvatel Prahy 11 v soudním sporu o výstavbě bytového komplexu nedaleko Milíčovského lesa a rybníků¹⁰⁸. V mezidobí tj. dle datované tiskové zprávy společnosti Skanska ze dne 02.10.2013, společnost Skanska na svých webových stránkách vydala prohlášení, ve kterém ujišťuje své zákazníky, že Ministerstvo životního prostředí se rozhodlo neudělit výjimku z podmínek ochrany zvláště chráněných druhů živočichů, neboť tato výjimka postrádá účel a smysl. A doplňuje informaci o to, že na

106Tamtéž

107Rozsudek NSS ze dne 10.05.2013, č.j. 6 As 65/2012 – 161. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 11. 3. 2016].

108Občanské sdružení Hezké Jižní Město. [online]. [cit. 12-03-2016]. Dostupné z: <http://hezkejm.sweb.cz/>

stavebních pozemcích se nenacházejí vhodné biotopy pro ohrožené druhy živočichů, kterých by se měla předmětná výjimka týkat¹⁰⁹. Je třeba vždy vyslechnout obě strany. Na webu společnosti Skanska se nachází článek, který se nazývá „Fakta Milíčov“. Ve článku je zpracováno devět „fám“, které se zabývají zásahem a ohrožováním přírodní památky a živočichů v oblasti Milíčovského lesa a rybníků, nálezem ohrožených a chráněných živočichů na staveništi, zodpovídá i otázku oprávněnosti stavebních prací po odebrání výjimky Ministerstvem životního prostředí, dále odpovídá na otázku ignorace připomínek obyvatel a zástupců radnice, a v neposlední řadě také řeší otázku nerespektování rozhodnutí úřadů a nereagování výzev radnice Prahy 11. Společnost uklidňuje své čitatele a zákazníky, že ve všem se snaží radnici i občanům vycházet vstříc, poskytla peněžní prostředky na výstavbu dětských hřišť, odchyťává případné živočichy na staveništi a z jejich pohledu neporušují žádné právní předpisy a staví v souladu se zákonem a platnou legislativou, neboť na území výstavby bytových domů se nenachází ochranné pásmo, pro které je potřeba výjimka ze zákona o ochraně přírody a krajiny¹¹⁰.

Informaci o zákazu provádění stavebních prací ze dne 28.02.2014 se společnost Skanska ve svých tiskových zprávách nezmiňuje. Tyto soudní spory nejsou jedinými, které Občanské sdružení Hezké Jižní Město proti společnosti Skanska či proti správním orgánům vydávající příslušná povolení vedla a vedou. Již od roku 2006 započaly snahy občanů zastavit přípravy na výstavbě bytového komplexu. Byla sepsána petice, podávaly se žaloby, avšak vždy z těchto sporů vyšla společnost Skanska v reálném životě jako vítěz. Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí o udělení výjimky, a následně je Ministerstvem životního prostředí posouzeno, že již na předmětných pozemcích se ohrožené druhy živočichů nenacházejí. Z vlastního pozorování autorka ví, že probíhaly stavební práce, kdy celistvost půdy byla porušena, a na pozemcích probíhalo budování základů pro bytové domy. Z logiky věci tedy vyplývá, že případní živočichové nemohli za prvé v těchto místech přežít, a za druhé se buď přesunuli z nehostinné lokality jinam, či uhynuli z důvodu nemožnosti nalézt odpovídající podmínky k životu. Developerská společnost měla za úkol vystavět zábrany tak, aby z a do tohoto prostoru žádní ohrožení živočichové nemohli a také měla zajistit sběr těchto živočichů pomocí instalovaných plachet na

109Tisková zpráva. *Skanska Reality: Venkovní stavební práce na infrastruktuře u bytových domů projektu Milíčovský háj pokračují*. Uveřejněno dne 02.10.2013. [online]. [cit. 12-03-2016]. Dostupné z: <http://www.skanska.cz/Pages/DisplayNews.aspx?id=3252&epslanguage=cs-CZ&nid=pyTFUwCS>
110*Fakta Milíčov*. [online]. [cit. 12-03-2016]. Dostupné z: <http://reality.skanska.cz/cs-CZ/Fakta-Milicov/>

staveništi. Jak vyplynulo z vlastního šetření¹¹¹ radnice Prahy 11, které zaslala v otevřeném dopise firmě Skanska, tak společnost nedodrží sjednané podmínky a zábrany nesplňovaly nutné požadavky, byly potřhané a nedoléhaly těsně k zemi. Vše je fotograficky zdokumentováno a dostupné v online verzi.

V současné době jsou již téměř všechny bytové domy zkolaudovány a lidé se nastěhovali. Autorka přímým pozorováním může potvrdit, že v žádném z bytových domů není k dispozici nebytový prostor, který by mohl sloužit jako objekt občanské vybavenosti. Jedná se pouze o bytové domy, které jsou propojeny komunikacemi, chodníky a zelení. V novém bytovém komplexu není postaveno žádné dětské hřiště. Postup Skansky, která dle svých slov MČ Praha 11 darovala více jak 26 milionů Kč na vybudování občanské vybavenosti, hřišť a bazénu, se laikovi může zdát jako chvályhodný počín, avšak z podstaty věci se takto „developer“ distancuje od přímé účasti na této vybavenosti. Vždy je jednodušší poskytnout finanční prostředky a dále se nestarat, jakým způsobem s nimi bude reálně nakládáno. Ku příkladu nově vybudovaný bazén stojí na opačné straně než je bytový soubor Milíčov a není tedy zřejmé, jakým způsobem se bazén projevuje jako nutná občanská vybavenost v místě výstavby bytového komplexu. Dle názoru autorky by společnost měla podniknout vlastní iniciativu k vybudování dětských hřišť, venkovních sportovišť, odpočinkových zákoutí, prodejen potravin a dalších služeb, které obyvatelům zajistí pohodlný život v předmětné oblasti, aniž by museli docházet za nejbližší prodejnu stovky metrů od domova. V současné době rodiče s dětmi mohou využívat pouze dětská hřiště, která se nacházejí v místech starší zástavby. Jako poslední negativum vnímá autorka v tom, že v původním plánu prodeji pozemků, byl prodej podmíněn výstavbou sociálních bytů. Prostým šetřením však je zřejmé, že ceny bytů v Milíčovském háji se pohybují ve standardní cenové hladině pro prodej bytů v běžné tržní ceně.

111 Veřejný dopis, č.j. MCP11/15/007137/STA, ze dne 04.02.2015. [online]. [cit. 12-03-2016]. Dostupné z: http://reality.skanska.cz/PageFiles/4778/Documents/4_2_2015.pdf

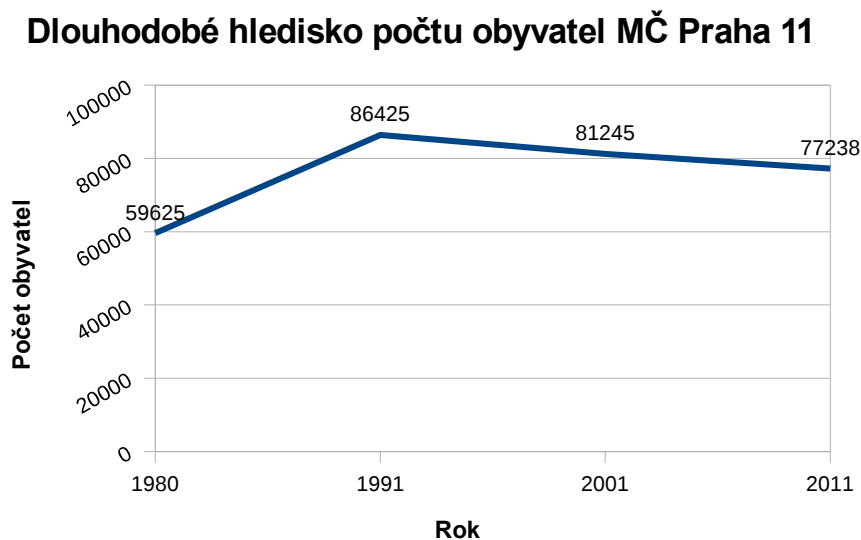
9 Vybrané sociálně ekonomické parametry konfliktů mezi veřejným a soukromým zájmem v MČ Praha 11

9.1 Podmínky života na Praze 11

Geografická charakteristika oblasti se nachází v úvodní části případové studie. Zmínit je třeba celkovou rozlohu, která činí 979 hektarů. Městská část Praha 11 by se sama o sobě, co do počtu obyvatel, mohla směle zařadit mezi středně velká města. Počet obyvatel s trvalým pobytem na jejím území, které tvoří katastrální území Háje a Chodov, se pohybuje v rozhraní 70 – 80 tisíce obyvateli. Reálný počet osob, který však v této oblasti skutečně žije, je pravděpodobně vyšší. Do statistik se nezapočítávají osoby s dlouhodobým či přechodným pobytem na území. Těmito osobami se míní cizinci ze třetích zemí a občané Evropské unie. Dále v oblasti také žijí osoby, které zde mají pronajatý byt či jiným způsobem obývají bytové kapacity. Městská část Praha 11 je relativně mladá. V 60. letech minulého století se zde nacházeli statky, mlýny a pole. Následně s vybudováním tzv. Jižního Města v průběhu 70. a 80. let minulého století se tato oblast připojila k Praze a stala se součástí hlavního města.

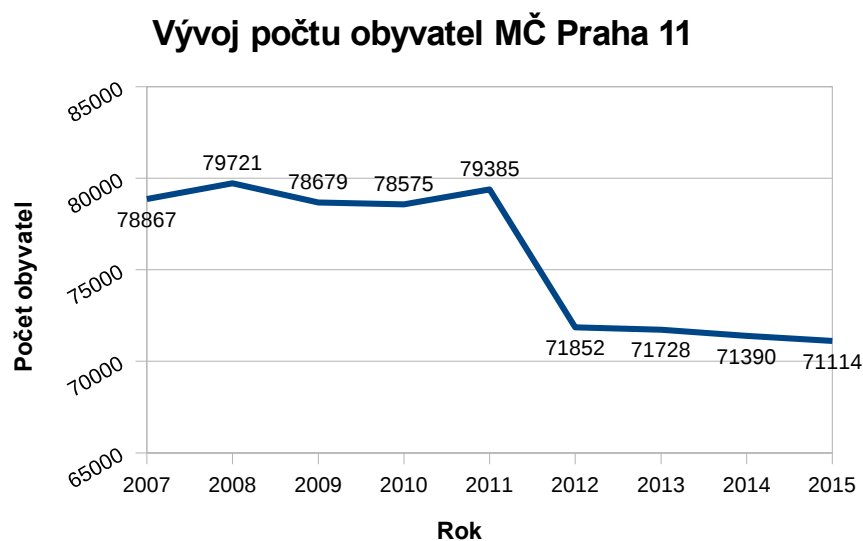
Obyvatelstvo

Názorně tento příliv obyvatel v souvislosti s vybudováním panelového sídliště demonstruje následující graf.

Graf 1: Dlouhodobé hledisko počtu obyvatel MČ Praha 11, data ČSÚ, vlastní zpracování

V současné době lze sledovat trend snižujícího se počtu obyvatelstva této městské části. Důvodem může být migrace obyvatelstva z různých důvodů. Aktuální vývoj obyvatel od roku 2007 do roku 2015 lze sledovat na následujícím grafu, jenž se vyznačuje též klesající tendencí. Data byla shromážděna prostřednictvím Českého statistického úřadu a informací poskytnutých Oddělením evidence obyvatel a osobních dokladů úřadu MČ Prahy 11.

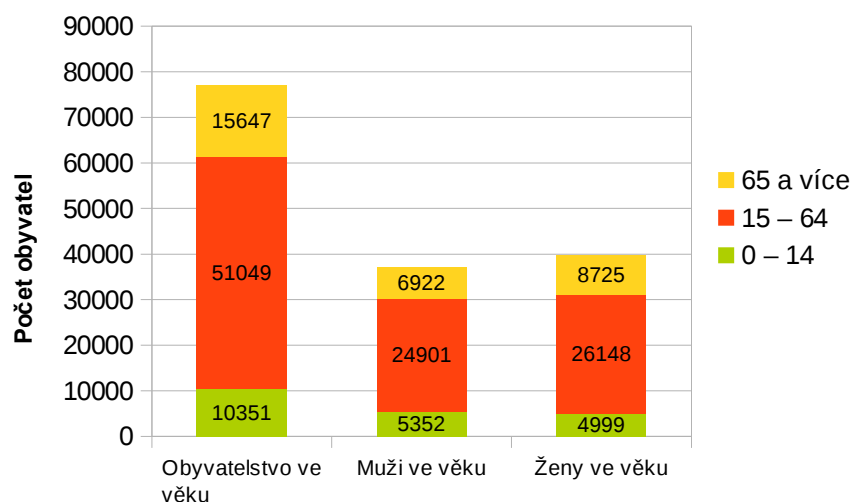

Graf 2: Vývoj počtu obyvatel MČ Praha 11, data ČSÚ, vlastní zpracování

Z grafu je patrný klesající trend od roku 2012 do roku 2015. Následující data jsou čerpána ze Statistické ročenky hlavního města Prahy 2015¹¹². Struktura obyvatel Prahy 11 k 31.12.2014 prozrazuje, že největší poměr obyvatelstva se nachází v produktivním věku mezi 15 – 64 lety. Ženy a muži jsou zastoupeni téměř rovnoměrně, avšak v absolutním poměru pohlaví převažují ženy o 3,5 %. Největší rozdíl mezi pohlavím představuje důchodový věk obyvatel od 65 let a více, kdy žen v důchodu je o 11,5 % více než mužů ve stejné věkové kategorii. Pouze v kategorii dětí do 14 let převažuje mužské pohlaví a to o 3,4 %. Potěšující faktor představuje zvýšená sňatečnost v počtu 344 nad rozvody, kterých bylo 177.

¹¹²Zdroj ČSÚ. *Statistická ročenka hlavního města Prahy 2015*. [online] . [cit. 11. 3. 2016]. Dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/26-hlavni-mesto-praha>

Věkové rozložení obyvatelstva

Graf 3: Věkové rozložení obyvatelstva, data ČSÚ, vlastní zpracování

V roce 2014 je zaznamenán přirozený úbytek obyvatelstva Prahy 11, neboť se narodilo méně dětí, než zemřelo obyvatel. Celkově však převládá pozitivní přírůstek obyvatel a to trendem migrace směrem do městské části, kdy přírůstek obyvatel byl 255. Avšak s poměrem celkového vývoje počtu obyvatel nastává klesající trend.

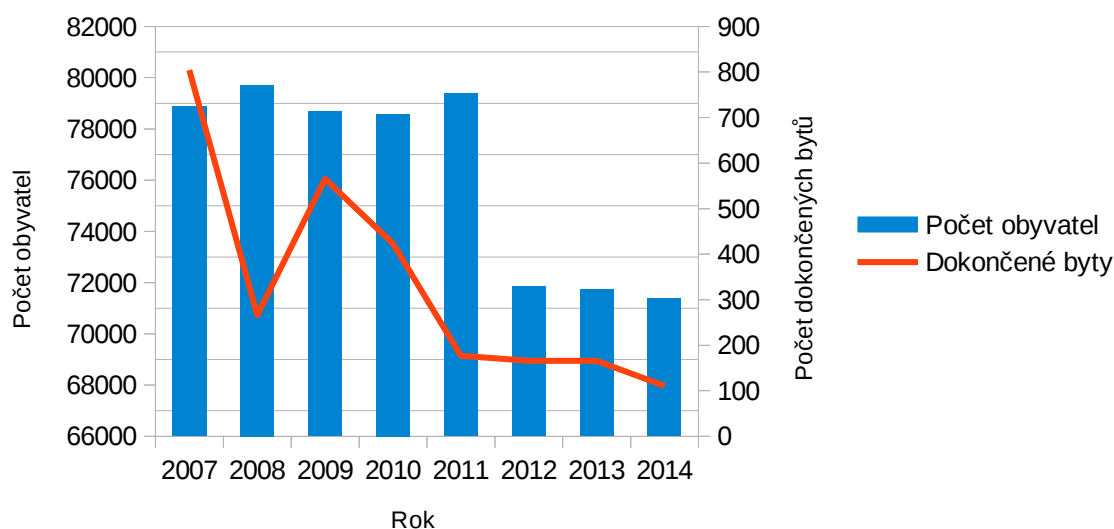
Střední stav obyvatel	76755
Živě narození	771
Zemřelí	783
Přirozený přírůstek	-12
Přistěhovalí	3192
Vystěhovalí	2925
Přírůstek stěhováním	267
Celkový přírůstek	255

Tabulka 1: Přírůstek obyvatelstva

Bytová výstavba

Pokud se poměří bytová výstavba v této oblasti, která má přilákat nové obyvatele, tak v období let 2007 – 2010 se vystavělo více bytů než v letech následujících tj. Mezi roky 2011 - 2014. V obdobném období let 2007 – 2011 se též zvyšoval počet obyvatel. V následujících letech byl snížen počet výstavby bytů a v této souvislosti klesl od roku 2012 počet obyvatel. Dalo by se říci, že se zvyšujícím se počtem nových bytů se zvyšuje i počet obyvatel. Pokud se výstavba sníží, tak je zřejmé, že více lidí se odstěhuje než přistěhuje a pokud se přistěhují, tak s největší pravděpodobností do novostaveb a ne do původních sídlištních panelových domů.

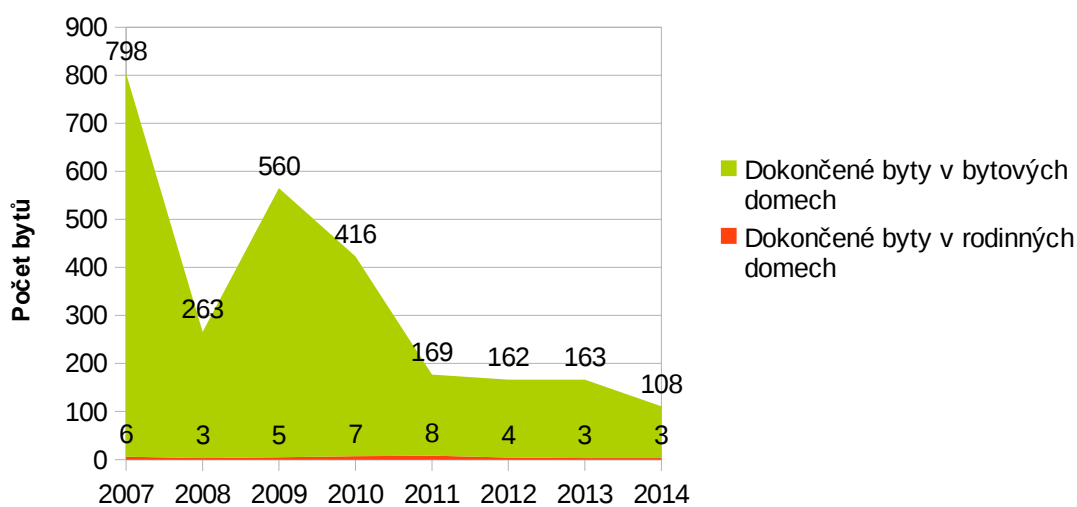
Závislost mezi počtem obyvatel a dokončenými byty

Graf 4: Závislost mezi počtem obyvatel a dokončenými byty, zdroj ČSÚ, vlastní zpracování

V období let 2007 – 2014 bylo v oblasti postaveno celkem 2678 bytů, z toho většina tj. 99 % bytů představuje byty v bytových domech včetně nástaveb, přístaveb a vestaveb. Ostatních 1 % dokončených bytů odpovídá bytům v rodinných domech též včetně nástaveb, přístaveb, vestaveb. Data jsou čerpána ze statistických ročenek hlavního města Prahy 2010 – 2015¹¹³.

Dokončené byty v MČ Praha 11

Graf 5: Dokončené byty v MČ Praha 11, zdroj ČSÚ, vlastní zpracování

¹¹³ČSÚ [online] . [cit. 11. 3. 2016]. Dostupné na: www.czso.cz

Bylo by dobré si připomenout konflikt, který se týká rozporu veřejného a soukromého zájmu v oblasti výstavby nových bytů. Jádrem soudního sporu představovalo udělení výjimky podle § 56 zák. č. 114/1992 Sb., zákona o ochraně přírody a krajiny, ze zákazu škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, záměru společnosti Skanska vystavět soubor bytových domů nazvaných „Milíčovský háj jih a východ obytný soubor“ v té době v nezastavěné části Hájů v těsné blízkosti přírodní památky Milíčovské rybníky a les, ve které se nachází též oblast Natura 2000. Autorka pouze připomíná, že spor¹¹⁴ tkvěl v tom, že Občanské sdružení Hezké Jižní Město nesouhlasilo s výstavbou bytového komplexu, která byla prvostupňovým orgánem posouzena jako sociální veřejný zájem a tento výjimku ze zákazu výstavby v oblasti výskytu ohrožených druhů živočichů povolil. Žalobce namítal, že se jedná o výstavbu komerčních bytů a jediným cílem investora je dosáhnout svého soukromého zájmu, jenž představuje zisk z prodeje bytů. Sám žalovaný (Ministerstvo životního prostředí, osoby zúčastněné na řízení: společnost Skanska a.s.; Ateliér pro životní prostředí o.s.) uznal, že prioritním důvodem pro podání žádosti o povolení výjimky bylo povolení výstavby bytového komplexu. Výjimka se vydá v případě, že jejím účelem je též opětovné osídlení stanovišť zvláště chráněných živočichů. Z logiky věci není jasné, jakým způsobem by mohlo dojít k opětovnému osídlení ohrožených druhů živočichů, pokud bude zastavěna bytovým komplexem. Orgán I. stupně, který posuzoval udělení výjimky, se zabýval existencí naléhavého veřejného zájmu na výstavbě bytů a došel k závěru, že tento naléhavý veřejný zájem existuje, avšak nebylo prokázáno, že by neexistovalo jiné uspokojivé řešení k předmětné výstavbě bytů. Nejvyšší správní soud při projednávání kasační stížnosti došel k závěru, že v tomto případě, je nesporným veřejným zájmem ochrana zvláště chráněných živočichů. Skutečnost, že vedlejším důsledkem společnosti Skanska je uspokojení bytové potřeby jejích zákazníků, nemusí vytvářet odpovídající sociální veřejný zájem. Nejvyšší správní soud se ztotožnil s výrokem městského soudu, proti kterému byla podána kasační stížnost. Městský soud¹¹⁵ též shledal, že nebylo dostatečně žalovaným odůvodněno, v čem spatřuje naléhavý veřejný zájem a nebyla prokázána neexistence jiného uspokojivého řešení a došel k závěru, že rozhodnutí o povolení výjimky bylo vydáno v rozporu se zákonem a představoval tak další důvod pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí.

114Rozsudek NSS ze dne 10.05.2013, č.j. 6 As 65/2012 – 161. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 11. 3. 2016].

115Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2012, č. j. 5 Ca 77/2009 – 126. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 11. 3. 2016].

Výstupy

V důsledku zkoumání vývoje obyvatel s výstavbou bytů došla autorka k zajímavému zjištění, které by s jistou dávkou nadsázky mohl případný správní orgán ke konfliktům ze současné doby využít. Sociální veřejný zájem by měl konkretizovat orgán, který se zabývá jeho posuzováním. V případě, že by se podobný případ k zmíněnému případu Skansky stal v současné době, tak by bylo možno využít porovnání klesajícího počtu obyvatel, kdy jedním z důvodů tohoto klesajícího počtu může být nedostatek nových bytů a nevole se přestěhovat či dále bydlet v panelových bytech. Mohlo by být prosazováno zvýšení počtu novostaveb, aby se zvýšil počet obyvatel v oblasti. Zůstává však otázkou, zda je žádoucí neustále navyšovat bytové kapacity výstavbou nových budov a zabírat tak dosud nezastavěné plochy.

Autorka by navrhovala druhou variantu a tou je vytvoření strategického plánu na důslednou rekonstrukci stávajících budov a zlepšení občanské vybavenosti, parků, hřišť, venkovních sportovišť a dalších míst pro setkávání obyvatel. V dané oblasti se nachází několik významných objektů, které by bylo možno zrekonstruovat a nabídnout toto bydlení novým obyvatelům či vytvořit program na podporu mladých rodin s dětmi tzv. Startovací domy, kdy jednou z podmínek by bylo přihlášení k trvalému pobytu na Praze 11. Zvýšil by se tím jak počet obyvatel, tak poměr osob v před a produktivním věku, kteří jsou pro rozvoj obce hnací silou. Z toho důvodu je též třeba vytvořit další prostory pro trávení volného času a míst pro setkávání obyvatel.

V této situaci je třeba, aby se následující socioekonomická charakteristika zaměřila na posouzení občanské vybavenosti Městské části Praha 11.

Občanská vybavenost

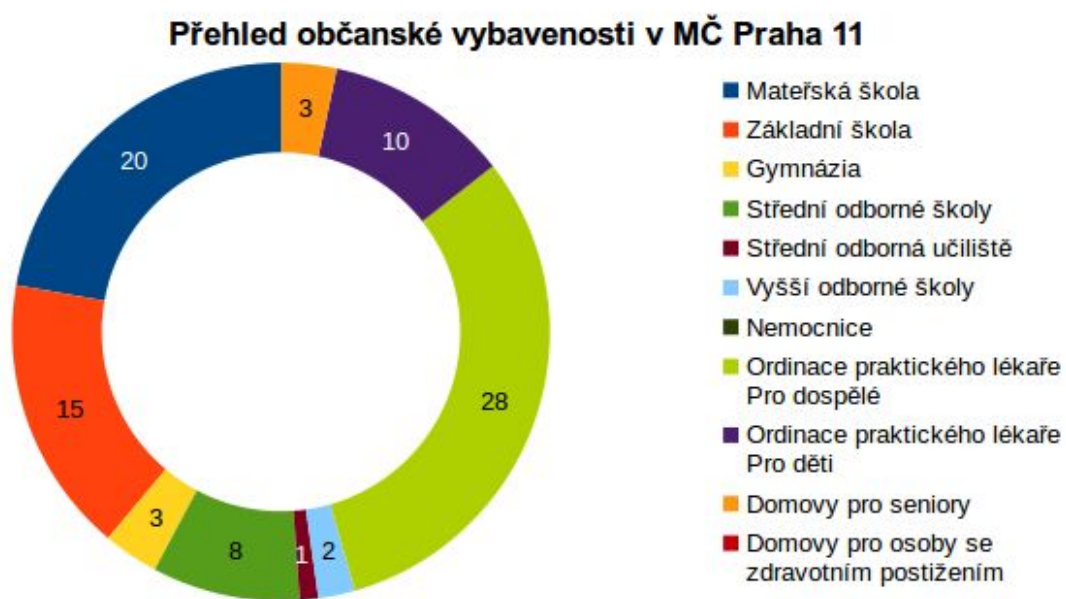
Občanským vybavením definuje stavební zákon stavby, zařízení a pozemky, které slouží např. pro vzdělávání, výchovu, sociální služby a péči o rodiny, dále zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva. Tyto objekty se zřizují či užívají ve veřejném zájmu¹¹⁶. Ve svých počátcích se Jižní Město potýkalo s nedostatkem objektů občanské vybavenosti. Za téměř půl století se podařilo vybudovat a pokrýt všechny nezbytné služby pro obyvatelstvo. Následující tabulka demonstruje aktuální počty těchto objektů.

¹¹⁶Ust. § 2 odst. 3,4 zák. 183/2006, o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 11. 3. 2016].

Školství					
Mateřská škola	Základní škola	Gymnázia	Střední odborné školy	Střední odborná učiliště	Vyšší odborné školy
20	15	3	8	1	2
Zdravotnictví					
Nemocnice	Ordinace praktického lékaře				
	Pro dospělé	Pro děti			
0	28	10			
Sociální služby poskytované ve vybraných zařízeních					
Domovy pro seniory	Domovy pro osoby se zdravotním postižením				
3	0				

Tabulka 2: Přehled občasně vybavenosti

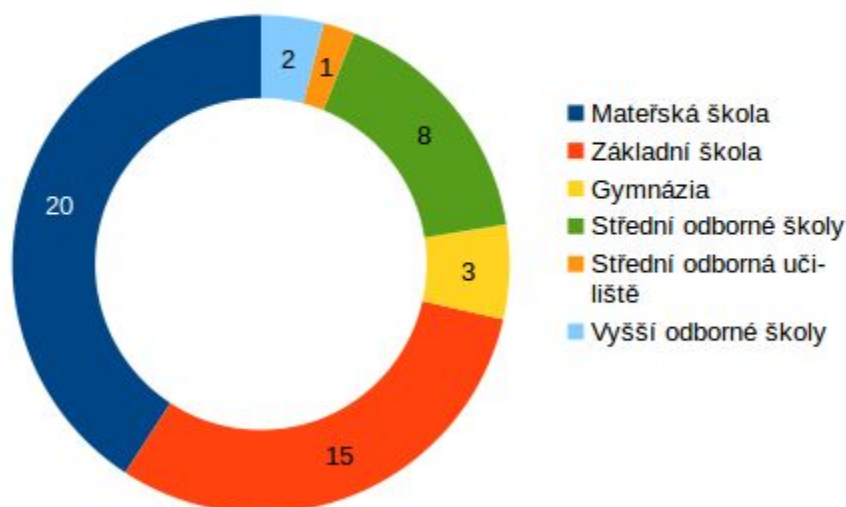
Následující graf názorně zobrazí poměr občanské vybavenosti v Praze 11.

Graf 6: Přehled občanské vybavenosti v MČ Praha 11, zdroj ČSÚ, graf vlastní zpracování

Z grafů vyplývá, že v oblasti se nachází celkem 35 vzdělávacích zařízení pro děti do 15 let. Pokud bychom brali v potaz věkovou strukturu obyvatel, tak na 295 obyvatel ve věku 0 – 14 let připadá jedno vzdělávací zařízení. V oblasti se nenachází jesle ani vysoká škola.

Přehled škol v MČ Praha 11

Graf 7: Přehled škol v MČ Praha 11, zdroj ČSÚ, graf vlastní zpracování

9.2 Ekonomické směřování v roce 2016

Jeden ze základních kamenů správného socioekonomického směřování a rozvoje obce představuje propracovaný rozpočet obce. V rozpočtu obce se soustřeďují různé druhy veřejných příjmů, rozdělují se a využívají na financování statků a služeb veřejného sektoru, které se většinou poskytují pomocí majetku. Rozpočet je taktéž bilancí, která porovnává příjmy a výdaje za sledované období, a představuje ekonomický nástroj k prosazování cílů komunální politiky. Taktéž jej lze nazvat finančním plánem, kdy obec podle schváleného rozpočtu hospodaří v průběhu rozpočtového období¹⁷.

Radnice Prahy 11 pravidelně informuje své obyvatele v časopise Klíč, který sama vydává. V jeho 3. čísle čtenáře seznamuje s hospodařením v roce 2016 a předkládá schválený rozpočet. Rozpočet na rok 2016 byl schválen 21.01.2016 zastupitelstvem MČ a je schodkový. Avšak schodek, který představuje 61 551 tis. Kč, je kryt finančními prostředky z minulých let. Oproti loňskému roku se podařilo nechat v rezervě 23,5 mil. Kč na použití v rozpočtu během roku. Dále oproti roku předcházejícímu přispělo navýšení dotací od hl. m. Prahy o 340 Kč na obyvatele, což pro v souhrnu znamená 26,9 mil. Kč navíc. Městská část rozděluje rozpočet na část hlavního rozpočtu a na finanční plán hospodářské činnosti. Je plánován výnos z hospodářské činnosti ve výši 145 mil. Kč, který bude použit na investice do městského majetku. Efektivně hospodařit se MČ snaží

¹⁷WOKOUN, R., MATES, P., KADERÁBKOVÁ, J. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011.

prostřednictvím průřezového snižování nákladů ve všech oblastech. Více finančních prostředků půjde v letošním roce do školství, kultury, sportu. V oblasti využívání dotací a příjmů z prodeje bytů budou prostředky použity výhradně na občanskou vybavenost a zkultivování prostředí Jižního Města¹¹⁸. Přehled rozpočtu je přehledně rozpracován v následujících tabulkách a grafech.

Tabulka 3: Příjmy MČ Praha 11

Příjmy	v tis. Kč
Dotace z rozpočtu hl. m. Prahy	235 225
Dotace ze státního rozpočtu	44 926
Daňové příjmy	44 060
Nedaňové příjmy	2 519
Převody z vlastních fondů hospodářské činnosti MČ	222 855
Příjmy celkem	549 585
Financování	61 511
Příjmy + Financování	611 096

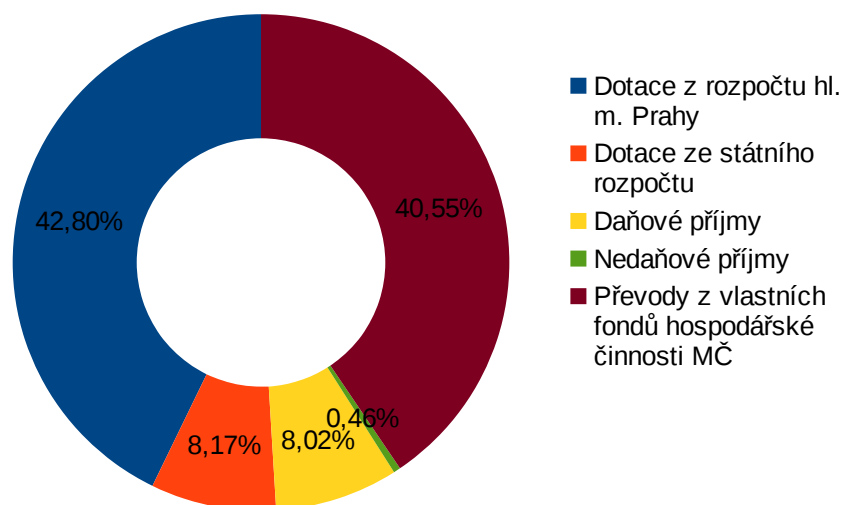
Tabulka 4: Výdaje MČ Praha 11

Výdaje	v tis. Kč
Běžné	
Státní správa a územní samospráva	137 908
Vzdělávání a školské služby	106 264
Ochrana životního prostředí (zeleň)	28 690
Sociální služby a pomoc	17 550
Ostatní	65 060
Běžné výdaje celkem	355 472
Kapitálové	
Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	206 195
Vzdělávání a školské služby	27 079
Státní správa a územní samospráva	10 173
Ochrana životního prostředí (zeleň)	10 045
Ostatní	2 132
Kapitálové výdaje celkem	255 624
Výdaje celkem	611 096

Z výše uvedené tabulky zjišťujeme rozdělení příjmů a financování a na straně druhé výdaje, které tvoří výdaje běžné a kapitálové. Celkový schválený rozpočet demonstruje následující graf.

118 KOS, L. *Jak bude MČ Praha 11 hospodařit v r. 2016?* Měsíčník Klíč 3/2016. Praha: Městská část Praha 11. [online]. [cit. 11. 3. 2016]. Dostupné na: <https://www.praha11.cz/filemanager/pdf-viewer/index.php?fileID=17774>

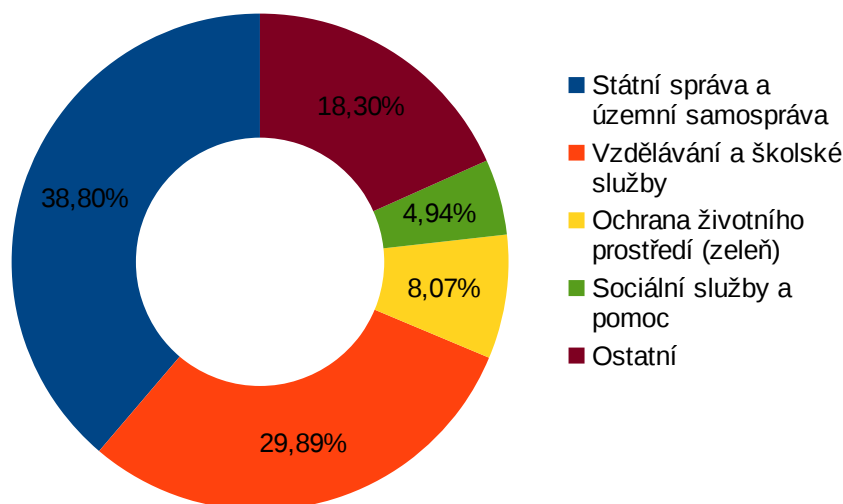
Podíl dílčích příjmů na celkových příjmech

Graf 8: Podíl dílčích příjmů na celkových příjmech, rozpočet MČ Praha 11 na rok 2016, vlastní zpracování

Příjmy MČ jsou tvořeny z dvou největších složek, kterými jsou dotace z rozpočtu hl. m. Prahy a převody z vlastních fondů hospodářské činnosti městské části. Poměrně nižší část tvoří dotace ze státního rozpočtu a daňové příjmy. Oba typy dotací dohromady představují 50 % příjem a je tedy očividné, že by se městská část jen těžko obešla bez těchto příjmů. V následujících dvou grafech budou představeny běžné a kapitálové výdaje.

Podíl dílčích výdajů na běžných výdajích

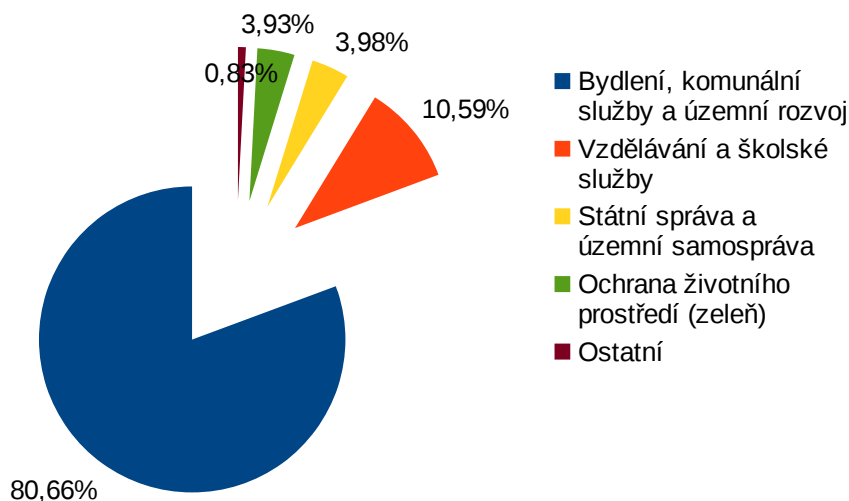

Graf 9: Podíl dílčích výdajů na běžných výdajích, rozpočet MČ Praha 11 na rok 2016, vlastní zpracování

Běžné výdaje jsou poměrně rovnoměrně rozloženy, kdy největší část připadne na

výkon státní správy a územní samosprávy, a druhou podstatnou část tvoří vzdělávání a školské služby. Za ostatními výdaji se skrývají z 95% neúčelové rozpočtové rezervy a z 4,9% účelové, desetinu procenta tvoří bankovní služby. Rozpočtové rezervy městská část oproti předcházejícímu roku navýšila trojnásobně a oproti roku 2014 dokonce devadesátipětinásobně. Je tedy zřejmé, že záměrem městské části je vytvořit rezervu pro případ nepředvídatelných výdajů či snížení dotací nebo kapitálových příjmů. Kapitálové výdaje jsou rozvrženy výrazně nerovnoměrně. Nejvyšší podíl kapitálových výdajů 80 % půjde do oblasti bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje. Vzdělávání a školské služby se budou podílet zhruba 10 % a nejnižší částky kapitálových výdajů tvoří státní správa a územní samospráva a ochrana životního prostředí – v tomto případě v největší části městská zeleň.

Podíl dílčích výdajů na kapitálových výdajích

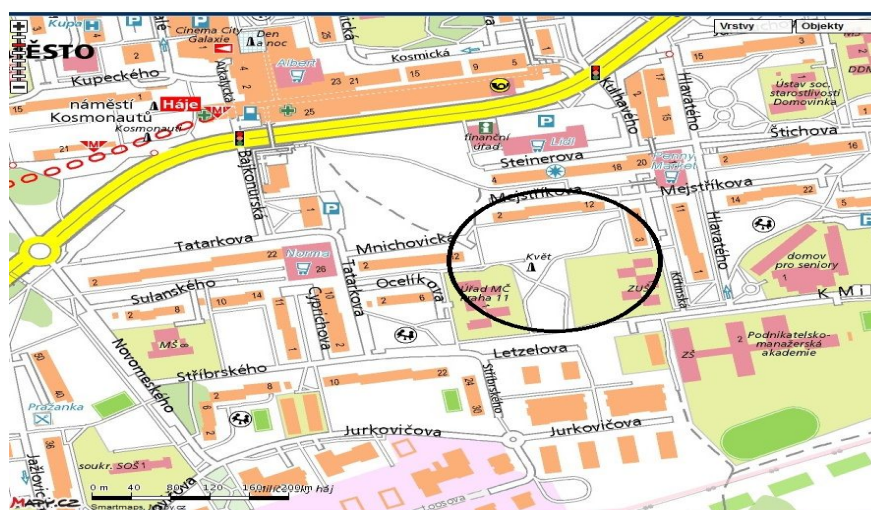
Graf 10: Podíl dílčích výdajů na kapitálových výdajích, rozpočet MČ Praha 11 na rok 2016, vlastní zpracování

10 Návrh na zlepšení veřejného prostoru ve veřejném zájmu v Městské části Praha 11

V této kapitole bude představen konkrétní projekt, který má ambice přispět k zlepšení životním podmínek na Jižním Městě. Autorka zpracuje návrh na řešení situace zašlého „parku“ v katastrálním území Háje, který se nachází uprostřed bytové zástavby nedaleko metra Háje. Následující mapa demonstruje v jaké části městské části se objekt zájmu nachází.

10.1 Zdůvodnění projektu

V druhé polovině 20. století bylo vystavěno na okraji Prahy sídliště známé jako Jižní město. Občanská vybavenost a místa pro volný čas a aktivní odpočinek se nachází kolem hlavních tahů silnic a částečně ve starší zástavbě sídliště. Na jeho okrajích vznikají celé nové čtvrtě jako např. obytný soubor Milíčovský háj. Společnost, která odkoupila od

Obrázek 1: Umístění parku, zdroj www.praha11.cz

Magistrátu hl. m. Prahy pozemky přislíbila vybudovat společně s bytovými domy i občanskou vybavenost. To se však nestalo a celý tento bytový komplex se nachází bez jediného obchodu, restaurace, trafiky, kavárny, hřiště či jakéhokoliv nebytového prostoru, který by mohl být využit jako prostor pro poskytování služeb. Současně s tímto nedostatkem je třeba vnímat i chybějící rozvoj sociálního a komunitního charakteru.

Cílem projektu je využít stávajícího nevyužívaného prostoru pro obnovu komunitního života v městské části. Po jeho revitalizaci by mohl sloužit k pořádání kulturních a

sportovních akcí, na které by participovalo město s vzdělávacími zařízeními a občanskými sdruženími. Prostřednictvím projektu měl být snížen problém anonymity a odcizení obyvatel na Hájích. V současné době se všechny kulturní akce konají v místě „Centrálního parku“, který je však velmi vzdálen od části sídliště, které tak nemá prostředky, jak seznamovat své občany mezi sebou a nabídnout jim atraktivní výplň volného času. Cílem projektu je rekonstruovat zašlý amfiteátr, který by zvýšil atraktivnost místa, nabídl by atraktivní výplň volného času a sblížil by místní obyvatele. V současné době místo slouží k venčení psů, dále jako zkratka na metro a občas místo slouží k běžným setkáním mladých lidí potloukajících se po sídlišti. Realizací projektu bude vybudován veřejný prostor pro obyvatele výše uvedené pražské části, který se bude moci chlubit svou jedinečností.

10.2 Definice a cíl projektu

Projekt je zaměřen na rekonstrukci zanedbaného amfiteátru v dezolátním stavu a okolní zeleně. Realizací bude dosaženo inovace veřejně využívaného prostoru, zvedne se kulturní potenciál pražské městské části Praha 11 a rozšíří se možnost kulturního a sportovního využití v oblasti. Prostřednictvím projektu bude citlivě zrekonstruován amfiteátr. Dále je v plánu vystavět venkovní posilovnu a cvičící přístroje pro seniory.

Projekt má ambice účelně oživit nevyužívané místo tak, aby umožnil obyvatelům Prahy 11 vyplnit atraktivně volný čas a pomohl občanům využívat bezplatně prostory v blízkosti jejich obydlí. Až bude amfiteátr zrekonstruován, bude nabídnut k bezplatnému využití více subjektům např. základní umělecké škole, která zde může pořádat koncerty svých žáků. Dále zde v letních měsících může probíhat autorské čtení, či besedy pod širým nebem. Blízké školy mohou amfiteátr využít v rámci divadelního kroužku. Část parku, kde budou umístěny posilovací stroje, poslouží k zvýšení fyzické zdatnosti návštěvníků. Realizací tohoto projektu bude zabezpečen prostor pro setkávání všech generací a bude utužován vztah mezi obyvateli městské části. Přidaná hodnota rekonstrukce amfiteátru představuje zvýšení atraktivity Jižního Města, neboť nikde v blízkém okolí není takové místo s možnostmi, které amfiteátr nabízí.

Trojrozměrný cíl projektu představuje v první řadě rekonstrukce amfiteátru, revitalizace okolní zeleně a výstavba venkovní posilovny, v druhé řadě jím je rozdělení projektu na tři fáze. Třetím cílem jsou náklady, které by neměly přesáhnout částku 3 milionů.

Časový harmonogram

1. Fáze – vypsání architektonické soutěže na rekonstrukci amfiteátru a následně vyhlášení výběrového řízení na realizaci revitalizace a rekonstrukce + vybrání vhodného kandidáta. (8 měsíců)
2. Fáze – samotná realizace – interval může být změněn s ohledem na typ vysoutěženého projektu z důvodu časové nákladnosti realizace (6 měsíců)
3. Fáze – slavnostní otevření

Umístění projektu a jeho implementace

Poloha parku, ve kterém je umístěn zanedbaný amfiteátr, je spojnicí mezi městským úřadem Praha 11, základní umělecké školy, základní a střední školy a domovem seniorů a nachází se také v blízkosti metra Háje. Amfiteátr obklopují panelové domy a parkoviště. Amfiteátr je ve vlastnictví Magistrátu Hlavního města Prahy. Dalšími vlastníky sousedících pozemků je městská část Praha 11 a část vlastní soukromá společnost. Je třeba nejprve provést výkup pozemku od soukromého subjektu a následně smluvně zajistit převod pozemků na městskou část Praha 11 nebo vyjednat souhlas či jiné smluvní užívání pozemku.

10.3 Strategie projektu

Vytyčeného cíle bude dosaženo za pomoci stavební firmy (realizátor), která bude vybrána na základě řádně vypsání výběrového řízení. Výběrové řízení bude vypsáno městským úřadem Praha 11 (zadavatel). Vybraná stavební firma bude spolupracovat s obecním úřadem. Zúčastněné strany se budou jednou měsíčně scházet na pravidelném meetingu, který se bude konat každý měsíc po dobu trvání projektu. Před samotnou realizací bude vybrána nový vzhled na základě architektonické soutěže.

10.4 Očekávané výstupy, výsledky a dopady realizace projektu

Celostní dopady

Projekt ovlivní trávení volného času obyvatel, zajistí možnosti setkávání všech věkových generací. Podpoří urbanistický rozvoj městské části. Začlenění kulturní a sociální akce komunity do jejich běžného kalendáře činností.(indikátory: návštěvnost parku, využití parku, předání know how, nové vztahy, zlepšení fyzické zdatnosti).

Střední dopady

Úprava kulturního života obyvatel (% obyvatel ovlivněných rekonstrukcí amfiteátru), ovlivnění vnímání veřejného prostoru (hodnocení přínosu rekonstrukce amfiteátru), rozšíření účelně využívaných zelených prostor (rozloha ploch na Praze 11).

Výsledky

Počet návštěvníků před a po realizaci projektu frekvence návštěv parku, účel návštěvy parku, počet kulturních akcí pořádaných městským úřadem/ školami/ domovem seniorů/ občanskými sdruženími, obsah kulturního programu v městské části Praha 11.

Výstupy

zrekonstruovaný amfiteátr a okolní zeleň, vybudování venkovní posilovny a cvičebních strojů pro seniory

10.5 Plán rizik

S realizací každého projektu jsou spjatá rizika, které projekt ohrožují. V tomto projektu „Mezi paneláky“ jsou spatřována následující rizika:

a) Riziko výběru nekompetentní firmy

Do výběrového řízení se může přihlásit kterýkoliv uchazeč. Proto je možné, že se přihlásí i firma, která nemá s danou problematikou dostatečné zkušenosti a dostatečně kvalifikovaný personál a techniku. Může se ale také stát, že používá nekvalitní materiály s nízkou životností, které pak s odstupem času ovlivní celé dílo jak z funkčního tak z estetického hlediska. Dílo bude potřeba pak zrekonstruovat a opět do něj investovat což zatíží rozpočet.

Prevencí této situace je opatření, které spočívá v důkladné analýze referencí od předchozích zákazníků jednotlivých přihlášených firem.

Pokud, ale dojde k projevům nekompetentnosti během realizace zakázky, kdy kontrolní mechanismy odhalí nedostatky prováděné práce, tak je doporučeno vyzvat dodavatele zakázky k odstranění těchto nedostatků nebo případně ukončit spolupráci a projekt předat k dokončení záložní firmě, která má s danou problematikou více zkušeností.

b) Riziko nedokončení rekonstrukce v deklarovaném termínu

Během realizace rekonstrukce může dojít k různým komplikacím, např. výše zmíněná

změna dodavatele zakázky či zdlouhavé řešení nedostatků nebo prodloužení doby realizace v důsledku špatně vyhotovené projektové dokumentace. To je krátký výčet faktorů, které mohou deklarovaný termín dokončení ohrozit.

Prevenčí této situace jsou kvalitní projektové podklady a precizně vedená dokumentace včetně dobře vybraného dodavatele zakázky. Rovněž také průběžné kontroly stavu vyhotovení.

Veškeré zbytečné prodlevy či nedostatky ohrožující včasné dokončení je pak třeba penalizovat.

c) Riziko nedostatku finančních prostředků na zhotovení objektu

Další možným rizikem je nedostatek financí na realizaci projektu, a to především z důvodu dvojího financování. MČ Praha 11 bude hlavní zdroj financí tohoto projektu, avšak ne jediný. Jako další významný finanční zdroj se chystá MČ Praha 11 využít příspěvek Magistrátu hl. m. Prahy a dále bude na tento projekt čerpat finance úvěrem od banky. Případně bude možno využít dotací z EU.

Komplikace v tomto ohledu mohou nastat v případě, že Magistrát hl. m. Prahy zamítne MČ Praze 11 výši celkové sumy, kterou městská část v příslušné žádosti požaduje. Nebo zamítne žádost samotnou. Dalším možným rizikem, je zamítnutí banky žádost o celkovou výši úvěr.

Riziko z nedostatku peněžních prostředků se MČ Praha 11 snaží eliminovat uvolněním, co možná nejvyšší částky ze samotného rozpočtu městské části. Dále těmto rizikům předchází kvalitně vypracovanou studii, kterou bude předkládat k žádosti o finanční podporu, jak Magistrátu hl. m. Prahy, tak i příslušné bance.

K dalším rizikům můžeme například řadit mimořádné události v městské části, které si žádají okamžité financování.

d) Riziko vandalismu

Každé nově zrekonstruované dílo přitahuje pozornost především sprejerů a dalších vandalů, kteří ničí dílo svými výtvary nebo bezdůvodně demolují vybavení díla. Prevenčí toho je posílení hlídkové činnosti městské policie v dané lokalitě. Případně zajištění správce objektu.

Pokud dojde k poničení díla, je to impulzem k zvýšení frekvence kontrol pro oddělení městské policie, které bude spravovat dotčené území, ale především zrekonstruované dílo. Rovněž je třeba předat oznámení Policii ČR, aby věc řádně prošetřila a případně vypátrala pachatele. Při zvýšené kriminalitě by bylo možno uvažovat o kamerovém systému.

e) Možnost nevyužití zrekonstruovaného amfiteátru

V teoretické rovině může nastat situace, že amfiteátr nebude tak využíván jak bylo původně v plánu. Prevencí této situace je propagace přístupnosti amfiteátru pro veřejnost a možnost jeho využití školami nebo školkami.

Pokud by skutečně došlo k nevytížení amfiteátru, tak jej lze propagovat pro komerční akce nebo komerční divadelní představení. Riziko nevyužití venkovní posilovny by mohlo být nízké, neboť v městské části žije velké množství sportovně založených lidí (viz účasti na každoročním Běhu pro Prahu 11)

f) Riziko zhoršení dopravně-bezpečnostní situace v okolí amfiteátru

Pokud bude amfiteátr využíván především dětmi ze škol a školek, včetně rodin s dětmi, může dojít ke zvýšení rizika dopravních nehod chodec vs. automobil.

Prevencí tohoto rizika je vytvoření dostatečného množství přechodů pro chodce, nejlépe se semaforey nebo silničními retardéry umístěnými před zebrou.

Pokud tyto opatření nepomohou, tak je možné využít místní oddělení městské policie, které bude v nejkritičtějších časových úsecích kontrolovat bezpečnost provozu kolem amfiteátru.

g) Riziko úrazu z nedokonalé údržby objektu

Každý materiál podléhá vlivům stárnutí a provozního opotřebení, kdy v důsledku únavy materiálu může docházet k různým defektům objektu, které se mohou projevit za jeho plného provozu a způsobit tak někomu úraz.

Prevencí toho je pravidelná kontrola amfiteátru a pravidelné výměny některých částí, které jsou více namáhány.

Pokud ale dojde k způsobení úrazu návštěvníka vinou nedostatečné údržby objektu amfiteátru, tak je potřeba postiženého odškodnit a zajistit okamžitou opravu objektu včetně mimořádné revize dalších zařízení.

11 Závěr

Otázky posouzení veřejného a soukromého zájmu jsou v zejména v komunální politice nesmírně důležité a mají zásadní vliv na tvorbu důvěry k obecním zastupitelům. Ti často v lepším případě bývají dobrými a poctivými úředníky, nebo naopak uplatňují své „politické ambice“ mezi svým osobním prospěchem a zájmy obce či společnosti obecně. Zatímco první skupina uplatňuje někdy až příliš prkenně zájmy státu oficiálními a formálními postupy, které mnohdy brání přirozenému rozvoji lokality, skupina druhá patřící k typu politiků prosazujících osobní prospěchy upřednostňuje při rozvoji obce často zájmy „developerů“, investorů a jiných soukromých podnikatelských subjektů, které ovšem ne vždy naplňují kritéria veřejného zájmu a „blaha“ obce nebo širší veřejnosti.

Metodické návrhy postupů zpracované pro použití samosprávnými celky a v konkrétním případě městskou částí Praha 11 utvořené v praktické části této práce, umožní oběma typům komunálních lídrů optimalizovat své rozhodovací procesy a vykonávat svoji činnost v souladu s postuláty na orgány veřejné moci a správy kladené, tj. ve veřejném zájmu. Nezbyvá tedy než doufat, že role předkládané práce nebude jen další z mnoha diplomových prací, ale rovněž přispěje alespoň částečně k obnovení rovnováhy mezi soukromým a veřejným zájmem při rozvoji konkrétní pražské lokality. Zda toto, možná neskromné přání autorky, bude naplněno, rozhodne až budoucí praxe. Pokud se týče cíle této práce vytyčeného v úvodu autorkou, lze zřejmě konstatovat, že předložené výsledné metodické nástroje v práci jsou stejně jako návrh na aplikaci konkrétního plánu rozvoje lokality ve veřejném zájmu. Lze rovněž konstatovat, že použitý metodologický aparát byl dostatečný, autorka jej použila účelně a vhodně a přispěl tak k naplnění cíle diplomové práce. Předložený konkrétní návrh projektu má ambice zlepšit fungování veřejného prostoru v dané lokalitě a přispět tak k uplatňování veřejného zájmu zakotveného v Programovém prohlášení Rady MČ Praha 11 a podpořit tak územní rozvoj, životní prostředí, kulturu a sport. Autorčíným přáním je uvést metodické postupy a navržený projekt do praxe, kdy metodické optimalizační opatření by mohlo být využito v rozhodovací praxi příslušných orgánů, a projekt by mohl pomoci žádoucímu rozvoji předmětné lokality.

Úplně na závěr si autorka neodpustí drobnou, avšak možná velmi závažnou poznámku, která přesahuje rámec této práce, jež v současné době je v různých formách

probírána českými i evropskými médii. Co je pro Českou republiku vyšším typem veřejného zájmu – humanismus a lidská práva, politická korektnost a záměry lídrů z Evropské unie nebo klid, bezpečí a komfort obyvatel ČR a její kultura a prosperita? Důsledky správné nebo nesprávné identifikace veřejného zájmu o této otázce ověří až budoucnost. Metodické instrumenty autorky na takovýto typ rozhodování nestačí. Avšak je současná společnost na rozhodování tohoto typu hledání veřejného zájmu v podobných situacích vůbec připravena? Problematika rozhodování, co je a není ve veřejném zájmu, zabírá velmi komplexní a složitý problém, kteří někteří autoři obcházejí tím, že uvádějí, že veřejný zájem vůbec neexistuje. Tato práce je však založena na potvrzení existence veřejného zájmu a snaží se přispět k jeho spravedlivému použití. Zda však bude těchto nástrojů využito, ukáže budoucí vývoj společnosti. Autorka doufá, že se podaří do budoucna institut veřejného zájmu identifikovat a uplatňovat v každém individuálním případě v souladu s morálními a právními zásadami a přispěje tak k žádoucímu rozvoje regionu a společnosti vůbec.

12 Seznam literatury

- ADAMOVIÁ, Karolina. Politologický slovník. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy odborné slovníky. ISBN 80-7179-469-4
- HABERMAS, Jürgen. Strukturální přeměna veřejnosti: zkoumání jedné kategorie občanské společnosti. Vyd. 1. Praha: Filosofia, 2000. Morální a politická filosofie. ISBN 80-7007-134-6.
- HAMERNÍKOVÁ, Bojka a kol. Veřejné finance. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1995. ISBN 80-7079-113-6
- HEYWOOD, Andrew. Politická teorie. 1. vyd. Praha: EUROLEX BOHEMIA s.r.o., 2005. ISBN 80-86861-41-4
- HORIZINKOVÁ, Eva a Zdeněk FIALA. Správní právo hmotné: obecná část. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-55-4.
- HRABÁK, Jan; NAHODIL, Tomáš. Správní řád s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou. 4., aktualizované vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-959-3
- HULVA, Tomáš. Ochrana majetku. Praha: Linde Praha, 2005. ISBN 978-80-7201-712-6
- JEMELKA, Luboš. Správní řád: komentář. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxvi. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-484-1.
- KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ Jitka. Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978 -80-7357-910-4.
- KLÍMA, Karel. Listina a její realizace v systému veřejného a nového soukromého práva. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Právní monografie. ISBN 978-80-7478-647-1.
- KREJČÍ, Oskar. Politická psychologie. 1. vyd. Praha: Ekopress, s. r. o., 2004. ISBN 80-86119-84-X
- LAVICKÝ, Petr. Občanský zákoník I: obecná část (§ 1-654) : komentář. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014, xx. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9.
- MOKREJŠ, Antonín. Veřejnost: skutečnost - iluze - fikce. Vyd. 1. Praha: Triton, 2005. ISBN 80-7254-498-5.

NAKONEČNÝ, M., HYLÍK, F. Malá encyklopedie současné psychologie, Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1973.

NAKONEČNÝ, Milan. Encyklopedie obecné psychologie. 2., rozš. vyd. Praha: Academia, 1997, 437 s. ISBN 80-200-0592-7

NOVOTNÝ, Petr. Nový občanský zákoník. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5166-5.

PEKÁREK, Milan. Zákon o ochraně přírody a krajiny a předpisy související: komentované znění. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2000. ISBN 80-210-2376-7.

PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5

PEKOVÁ, Jitka. Veřejné finance: úvod do problematiky. 4., aktualizované a rozšířené vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-358-4

POTŮČEK, M.: Veřejná politika. Praha, Sociologické nakladatelství 2005. ISBN 80-86429-50-4.

SPÁČIL, Jiří a kol. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 – 1474). Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-499-5

SVEJKOVSKÝ, Jaroslav. Právnícké osoby v novém občanském zákoníku: komentář. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xvii. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-445-2.

VEČEŘA, Miloš. Základy teorie práva: multimediální učební text. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4683-2

VEDRAL, Josef. Správní řád: komentář. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2012. ISBN 978-80-7273-166-4.

WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADEŘÁBKOVÁ. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-304-9.

WOKOUN, René. Regionální rozvoj: (výchozí místa regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0

ZOUBEK, Vladimír. Právověda a státověda: úvod do právního a státovědního myšlení.

Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-239-4.

Zahraniční literatura

WEINER, I. B., CRAIGHEAD E.W., Corsini Encyclopedia of Psychology, John Wiley & Sons, 2010, ISBN: 9780470479216

ANDERSON, James E.: Public Policy Making. New York, Praeger Publishers 1975. ISBN 10: [0275846806](#)

BOZEMAN, Barry, Public values and public interest: counterbalancing economic individualism. Washington D.C. : Georgetown University Press, 2007. ISBN: 9781589011779

JENKINS, W.I. Policy Analysis. Oxford, Martin Robertson 1978.

Web

Aktuálně. Cz, viz Policie obvinila bývalého starostu a 27 zastupitelů Prahy 11, ze dne 6.5. 2015. [online]. [cit. 05-03-2016]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/regiony/praha/policie-zasahuje-v-praze-11-stiha-28-byvalych-zastupitelu/r~bed2442ef3d611e49d310025900fea04/>

BARTOŇ, J. Vznik Jižního Města.[online]. [cit. 04-03-2016]. Dostupné z: <https://www.praha11.cz/cs/praha-11-v-kostce/z-minulosti-prahy-11/vznik-jizniho-mesta.html>

ČTK. Mrakodrap na Litochlebském náměstí stát nebude. Rozhodl o tom soud. Článek ze dne 23.06.2014. [online]. [cit. 12-03-2016]. Dostupné z: http://praha.idnes.cz/mrakodrap-na-litochlebskem-namesti-stat-nebude-rozhodl-o-tom-soud-1cp-/metro.aspx?c=A140623_154055_co-se-deje_rab

LUKEŠ, P. Kauza Tweelingen: Prodej Litochlebského náměstí. [online]. [cit. 12-03-2016]. Dostupné z: <http://www.hpp11.cz/index.php/kauzy/2013-04-25-02-13-40/litochlebske-namesti>

Fakta Milíčov. [online]. [cit. 12-03-2016]. Dostupné z: <http://reality.skanska.cz/cs-CZ/Fakta-Milicov/>

[GÜMPLOVÁ, Petra. Modernita a úpadek veřejné sféry: Koncept veřejnosti a deliberativní politiky v díle Hannah Arendtové a Jürgena Habermase. Academia \[online\]. \[cit. 2016-01-30\]. Dostupné z: \[https://www.academia.edu/6657022/Modernita_a_%C3%BApadek_ve\]\(https://www.academia.edu/6657022/Modernita_a_%C3%BApadek_ve\)](#)

[%C5%99ejn%C3%A9_sf%C3%A9ry_Koncept_ve%C5%99ejnosti_a_deliberativn%C3%AD_politiky_v_d%C3%ADle_Hannah_Arendtov%C3%A9_a_J%C3%BCrgena_Habermase](#)

HAVELKOVÁ, Svatava. Veřejný zájem, aplikace pojmu v ochraně přírody. Ochrana přírody. [online]. 10.1.2016 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z:<http://www.casopis.ochranaprirody.cz/pravo-v-ochrane-prirody/verejny-zajem/>

Hnutí pro prahu 11.[online]. [cit. 05-03-2016]. Dostupné z:
<http://www.hpp11.cz/index.php/profil>

JUDr. Martina Mervartová, PhD.. Závazné stanovisko a jeho přezkum. Epravo. [online]. 9.1.2016 [cit. 2016-01-09]. Dostupné z:<http://www.epravo.cz/top/clanky/zavazne-stanovisko-a-jeho-prezkum-80129.html>

MATES, P., SKULOVÁ, S. K problému ochrany soukromí úředníků veřejné správy v otázce platů a odměn z pohledu práva na informace. Bulletin advokacie. [online]. [cit. 06-03-2016]. Dostupné z:<http://www.bulletin-advokacie.cz/k-problemu?browser=mobi>

Občanské sdružení Hezké Jižní Město. [online]. [cit. 12-03-2016]. Dostupné z:
<http://hezkejm.sweb.cz/>

Praha 11 v kostce.[online]. [cit. 04-03-2016]. Dostupné z:
<https://www.praha11.cz/cs/praha-11-v-kostce/>

Princip proporcionality. [online]. [cit. 06-03-2016]. Dostupné z:
http://iuridictum.pecina.cz/w/Princip_proporcionality

Programové prohlášení Rady MČ Praha 11 pro období 2014 – 2018. [online]. [cit. 05-03-2016]. Dostupné z: <https://www.praha11.cz/cs/radnice/rada-mc/programove-prohlaseni-rady-mestske-casti-praha-11.html>

Strategický plán. [online]. [cit. 04-03-2016]. Dostupné z:
<https://www.praha11.cz/cs/uzemni-rozvoj-a-regenerace/uzemni-planovani/strategicky-plan/>

ŠTYLER, J., Že jste nevěděli, že na sousedním pozemku má vyrůst mrakodrap? Nejste sami. Článek ze dne 27.02.2015. [online]. [cit. 12-03-2016]. Dostupné z:
<http://www.hpp11.cz/index.php/aktuality-zprav/382-mapa-stavebnich-zameru-na-jiznim-meste>

Tisková zpráva. Skanska Reality: Venkovní stavební práce na infrastruktuře u bytových domů projektu Milíčovský háj pokračují. Uveřejněno dne 02.10.2013. [online]. [cit. 12-03-2016]. Dostupné z: <http://www.skanska.cz/Pages/DisplayNews.aspx?id=3252&epslanguage=cs-CZ&nid=pyTFUwCS>

Úřadu pro ochranu osobních údajů. [online]. [cit. 06-03-2016]. Dostupné z: <https://www.uouu.cz/files/Metodika.pdf>

Veřejný dopis, č.j. MCP11/15/007137/STA, ze dne 04.02.2015. [online]. [cit. 12-03-2016]. Dostupné z: http://reality.skanska.cz/PageFiles/4778/Documents/4_2_2015.pdf

Veřejný sektor [online]. [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: http://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=60928

VYBÍHAL, Václav. Veřejné finance [online]. , 18 [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: https://is.vsfs.cz/el/6410/zima2013/B_VF_B/VFI-1.pdf

VYBÍHAL, Václav. Veřejné statky a externality [online]. , 18 [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: https://is.vsfs.cz/el/6410/leto2013/B_AOVF/VF-2B.pdf

Právní předpisy a judikáty

Nález Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1994 sp. zn. Pl. ÚS 4/94.

Nález Ústavního soudu ze dne 28.06.2005, sp. zn. Pl. ÚS 24/04.

Pl. ÚS 24/04-K návrhu na zrušení § 3a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů (327/2005 Sb.).

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2012, č. j. 5 Ca 77/2009 – 126.

Rozsudek NSS ze dne 10.05.2013, č.j. 6 As 65/2012.

Rozsudek NSS ze dne 18.12.2008, č.j. As 21/2008-101.

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění

pozdějších předpisů.

Zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 200/1990 Sb., přestupkový zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

13 Přílohy

Příloha č. 1 - Mapa plánovaných stavebních projektů na Praze 11

Příloha č. 2 - Programové prohlášení Rady městské části Praha 11 pro volební období 2014 – 2018

PREAMBULE

Rada městské části Praha 11, vzešlá z výsledku komunálních voleb v roce 2014 jako koaliční seskupení tří prvních volebních subjektů, vítězného Hnutí pro Prahu 11, druhého ANO 2011 a třetí TOP 09, se bude ve volebním období 2014 – 2018 řídit následujícími principy a prosazovat konkrétní kroky, které považuje za naplnění vůle svých voličů a přínosné pro další rozvoj Městské části Praha 11.

Otevřená radnice a komunikace s občany

- Základní prioritou je pro nás otevřená radnice. Nehodláme nadále obsazovat čelní

pozice v celorepublikovém hodnocení otevřenosti radnice jako městská část, která omezuje přístup k informacím či svobodu projevu.

- Budeme zveřejňovat výběrová řízení, informovat o nabídkách jednotlivých uchazečů a zprůhledníme finanční závazky městské části.
- Zasedání výborů, které jsou poradními orgány zastupitelstva, budou veřejná a jejich výstupy budou zveřejňovány na webu městské části Praha 11.
- Obnovíme pravidelná setkání starosty a radních s občany, kde každý bude mít možnost položit své otázky či vznést připomínky.
- O významných zakázkách, prodejkách a pronájmech obecního majetku budeme informovat v radničních médiích. Ta budou informovat o všech zásadních tématech spjatých s Prahou 11 a budou otevřena názorům obyvatel Jižního Města.

Finance a rozpočet

- S ohledem na neutěšený stav veřejných financí převzatých po předchozí vládnoucí garnituře považujeme za zásadní úkol stabilizaci a udržení vyrovnaného rozpočtu.
- Hlavní důraz budeme klást na zefektivnění chodu úřadu, akciových i obecně prospěšných společností založených městskou částí a na hospodárné nakládání s majetkem.
- Vzhledem k masivnímu výprodeji většiny obecního majetku v posledních osmi letech není městská část v současnosti schopna vytvářet dostatek vlastních zdrojů na obnovu a rozvoj městského majetku. Chybějící prostředky budeme zajišťovat úsporami ve výdajové části našeho rozpočtu a aktivním přístupem k získávání dotací a grantů.

Územní rozvoj

- Za základ koncepce rozvoje Jižního Města považujeme funkční a prostorové limity obsažené v územním plánu z roku 1999.
- V oblasti územního rozvoje potřebuje Praha 11 především obecně sdílenou urbanistickou koncepci městské části, která bude sloužit pro přípravu a jednání o podobě územně plánovací dokumentace hlavního města Prahy.

- Budeme chránit nezastavitelné plochy - plochy zeleně, rekreace a sportu.
- Nedovolíme zahušťování stabilizovaných ploch dalšími investorskými projekty. Pro problematická území budeme požadovat zpracování regulačních plánů.
- Významné stavební projekty či záměry změn územního plánu budeme projednávat s veřejností a budeme o nich informovat v radničních médiích.
- Budeme podporovat co nejrychlejší dokončení Pražského okruhu v jihovýchodním sektoru, aby konečně došlo ke snížení zejména kamionové dopravy na území Praha 11.

Životní prostředí

- Zasadíme se o zachování příznivého životního prostředí na Jižním Městě v duchu usnesení Zastupitelstva městské části Praha 11 ze dne 10. listopadu 2014 o veřejném zájmu.
- Budeme chránit stávající plochy zeleně a posuzovat jejich využití ve smyslu veřejného zájmu.
- Podpoříme kultivaci a zlepšení vybavení veřejného prostoru – okolí obytných domů, dětských hřišť, sportovišť a parků.
- Zajistíme kvalitní údržbu a úklid veřejného prostoru i odbornou péči o veřejnou zeleň.
- Rozšíříme spolupráci s institucemi ochrany přírody v Praze i ČR a zapojíme se do grantových programů v oblasti životního prostředí.
- Budeme chránit kvalitu ovzduší Jižního Města před nárůstem znečištění, jehož hlavním zdrojem je automobilová doprava.
- Podpoříme umístění certifikovaných stanic měřících kvalitu ovzduší na území Jižního Města.

Doprava

- Prioritou je bezpečnost provozu. Zaměříme se na efektivnost dopravního značení, zabezpečení pěších tras, přechodů pro chodce a křižovatek.

- Uvědomujeme si neutěšenou situaci v parkování na Jižním Městě, možnost pro rozšíření parkovacích míst vidíme v šetrných místních úpravách. Budeme řešit každodenní parkování mimopražských rezidentů v našich sídlištích. Odmítáme ale plošné zavedení zón placeného stání po celém území Jižního Města.
- Pozornost budeme věnovat opravám a kvalitě chodníků a silnic.
- Zajistíme důslednou kontrolu zásahů do užívání veřejného prostranství a komunikací.
- Zamezíme průjezdu tranzitní nákladní dopravy Prahou 11, zvláště v ulicích Mírového hnutí a Výstavní.
- Vybudujeme cyklostezky Háje-Petrovice a kolem Košíkovského potoka. Lokálními úpravami zlepšíme kvalitu pohybu cyklistů po Jižním Městě.

Bezpečnost

- Budeme iniciovat a podporovat důslednější přístup policie při ochraně majetku občanů.
- Budeme usilovat o navýšení počtu strážníků v ulicích s cílem, aby přednostně dbali na zajištění bezpečnosti a dodržování veřejného pořádku.
- Efektivněji využijeme bezpečnostní kamery při prevenci a boji s kriminalitou.
- V koordinaci s Centrem sociálních služeb Praha a neziskovými organizacemi chceme zlepšit situaci ohledně bezdomovců a drogově závislých.
- Dosáhneme radikálního omezení hazardu, který prohlubuje sociální a bezpečnostní problémy.

Sport a volnočasové aktivity

- Sport si zaslouží co největší možnou podporu ze strany radnice Prahy 11. Oproti minulosti však nebudeme podporovat sportovní aktivity na základě politických „zásluh“ a konexí.
- Připravíme novou sportovní koncepci a transparentní metodiku financování sportovních klubů, oddílů a tělovýchovných aktivit. V souvislosti s tím dojde k zrušení činnosti společnosti Sportovní Jižní Město.

- Chceme podpořit výstavbu alternativních sportovišť pro mladé typu skatepark/bikepark, venkovní posilovna, hokejbalové hřiště nebo venkovní sportoviště pro seniory.
- Budeme organizovat sportovní soutěže a motivovat děti, aby se do nich zapojily. Budeme podporovat sportovní vyžití mládeže jako prevenci kriminality a drogové závislosti.

Školství

- Zajistíme dostatek míst v mateřských i základních školách s ohledem na předpokládaný demografický vývoj.
- Prověříme efektivitu využívání školských budov. Nepřipustíme prodej těchto objektů do soukromých rukou.
- Budeme partnerem školám v jejich snaze o zlepšování výukových metod.
- Zaměříme se na řešení závažných problémů, jakými jsou šikana, záškoláctví, užívání drog apod.
- Zřídíme dětské dopravní hřiště přístupné všem dětem z Prahy 11.

Zdravotnictví a sociální služby

- Obnovíme denní stacionář pro seniory a rozšíříme nabídku míst v domech s pečovatelskou službou a v domech seniorů.
- Zkvalitníme a rozšíříme nabídku terénní pečovatelské služby pro seniory.
- Prostřednictvím grantů podpoříme činnost neziskových společností dlouhodobě působících v oblasti prevence rizikového chování dětí a mladistvých i dalších organizací, věnujících se ostatním sociálním oblastem.
- V případě dostatečného zájmu o zřízení jeslí budeme prosazovat jejich vznik.
- Vypracujeme koncepci rozvoje sociálních služeb v Praze 11.
- V oblasti zdravotnických služeb udržíme stávající spektrum nabídky v celé její šíři a pokusíme se ji i rozšiřovat.

Kultura

- Rozšíříme nabídku kulturních aktivit napříč žánry a uměleckými směry. Důraz budeme klást na transparentní podporu projektů, které spontánně vzejdou z řad občanů či spolků.
- Zefektivníme činnost společnosti Kulturní Jižní Město a zajistíme, aby se KC Zahrada i Chodovská tvrz více otevřely občanům a nabízely atraktivnější program než v posledních několika letech.
- Podpoříme vznik dalšího kulturního zařízení typu KC Zahrada.

Majetek

- Připravíme novou koncepci bytové politiky s cílem zastavit nesystémový a účelový rozprodej obecních bytů za nevýhodných podmínek a naopak zlepšit péči o stávající bytový fond.
- Problematiku ubytovny Sandra budeme řešit ve spolupráci s hl. m. Prahou s cílem zajistit smysluplné využití objektu.
- Provedeme audit všech nájemních smluv nebytových prostor, zvýšíme příjem z dosud nevýhodných pronájmů obecního majetku, který vhodně reinvestujeme.
- Nabídneme rovné podmínky pronájmů (pozemků, bytů i nebytových prostor) pro všechny obyvatele a instituce.
- Budeme využívat možností dotací a grantů k revitalizaci a dostavbě budov veřejné vybavenosti (školek, škol, sportovišť, parkovišť atd.)
- Podpoříme zajímavé projekty zlepšující život občanů Jižního Města.
- Zásadním způsobem zefektivníme správcovské služby Jižního Města (správa a údržba nebytových prostor, veřejné zeleně a prostranství). Snížíme náklady na provoz Jihoměstské majetkové a.s., zlepšíme a zprůhledníme její služby.
- Pronájem a případný prodej majetku městské části bude řešen podle tržních principů.

Podpora podnikání

- Budeme podporovat živnostníky a služby (kavárny, restaurace, specializované krámky, řemeslníky apod.), např. místo stávajících heren.
- Budeme systémově podporovat začínající podnikatele a obory s inovativním přínosem.

Jsme si vědomi toho, že naplnění všech uvedených záměrů je během na velmi dlouhou trať. Jen s vámi, obyvateli Jižního Města, toto dokážeme.